

Crna Gora
Ministarstvo odbrane

IZVJEŠTAJ

**O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI
MINISTARSTVA ODBRANE ZA 2016.**

Podgorica, mart 2017. godine

SADRŽAJ

REZIME.....	4
UVOD	14
1. NORMATIVNO PRAVNI POSLOVI	16
2. PLANIRANJE SISTEMA ODBRANE	17
2.1 Dugoročni plan razvoja odbrane	17
2.2 Proces pristupanja i integracije u NATO	17
2.3 Izvještaj o PARP i progresu partnerskih ciljeva	18
2.4 Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP	19
2.5 Planovi odbrane	19
2.6 Realizacija aktivnosti iz Programa rada Vlade i Ministarstva odbrane	19
3. MEĐUNARODNA ODBRAMBENA SARADNJA	21
3.1 Saradnja sa nato i eu	21
3.2 Bilateralna saradnja	23
3.3 Multilateralna saradnja	29
3.3.1 Proces saradnje ministara odbrane zemalja jugoistočne Evrope - SEDM.....	29
3.3.2 Američko jadranska povelja (A5)	29
3.3.3 Centar za bezbjednosnu saradnju – RACVIAC.....	30
3.3.4 Realizacija međunarodnih sporazuma o kontroli naoružanja	30
4. RESURSI ODBRANE.....	32
4.1 Ljudski resursi.....	32
4.1.1 Organizacijske promjene.....	32
4.1.2 Proces upravljanja ljudskim resursima.....	32
4.2 Materijalni resursi	37
4.2.1 Opremanje Vojske	37
4.2.2 Remont i održavanje	38
4.2.3 Rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme	39
4.2.4. Zaštita na radu, zaštita od požara i zaštita životne sredine	40
4.2.5 Standardizacija i kodifikacija	42
4.2.6 Infrastruktura	42
4.2.7 Informaciono-komunikacioni sistemi (IKS)	44
4.3 Budžet za odbranu	46
4.4 Nabavke roba i usluga.....	46

5. VOJSKA CRNE GORE	48
5.1 Organizaciona struktura Vojske	48
5.2 Učešće Vojske Crne Gore u međunarodnim misijama i operacijama.....	48
5.3 Obuka i vježbe.....	50
6. INSPEKCIJSKI NADZOR.....	52
7. VOJNO OBAVJEŠTAJNI, KONTRA OBAVJEŠTAJNI I BEZBJEDNOSNI POSLOVI	54
8. UNUTRAŠNJA REVIZIJA.....	55
9. JAVNOST RADA.....	56
9.1 Saradnja sa medijima	56
9.2 Saradnja sa civilnim sektorom	57
10. OCJENA STANJA FUNKCIONALNIH OBLASTI MINISTARSTVA I VOJSKE	59
Z A K L J U Č A K	61
ORGANIZACIONA STRUKTURA MINISTARSTVA ODBRANE	69

REZIME

1. NORMATIVNO PRAVNI POSLOVI

Skupština Crne Gore je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani („Službeni list CG“ broj 2/17).

Vlada Crne Gore je utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu, koji je dostavljen Skupštini Crne Gore na razmatranje i donošenje.

Nastavljen je proces normativno - pravnog uređenja u dijelu euroatlantskih integracija, statusnih pitanja pripadnika Vojske i zaštite tajnih podataka, kroz donošenje jedne uredbe, jedne odluke i 8 pravilnika.

Ministarstvo odbrane je, u 2016. godini, dalo mišljenje na 11 predloga sporazuma u oblasti odbrane i na jedan propis iz nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

2. PLANIRANJE SISTEMA ODBRANE

Crna Gora je po prvi put uradila, u skladu sa NATO odbrambenim planiranjem, **Dugoročni plan razvoja odbrane za period 2016-2025.godine**, koji je usvojila Vlada u februaru 2016. godine. Dugoročnim planom razvoja odbrane određeni su ciljevi razvoja odbrane; misije, zadaci i struktura Vojske Crne Gore; potrebne vojne sposobnosti; razvoj resursa odbrane; razvoj obuke i doktrina; opremanje i modernizacija, te finansijski okvir za narednih 10 godina.

Nakon dobijanja pozivnice za punopravno članstvo u NATO, definisan je proces pristupanja i integracije koji se sastoji iz dva dijela:

- Proces pristupanja: ispunjavaju se preduslovi za sticanje članstva u NATO, dostiže zahtijevani nivo sposobnosti definisanih u Minimalnim vojnim zahtjevima i Inicijalne operativne sposobnosti za pojedina pitanja,

- Proces integracije: usaglašava se nacionalni proces odbrambenog planiranja i u potpunosti usvaja NATO proces odbrambenog planiranja i dostižu pune operativne sposobnosti po pitanjima definisanim u Minimalnim vojnim zahtjevima.

U martu 2016.godine, sa predstavnicima NATO direktorata za planiranje snaga usaglašen je „**Program nastavka reformi Crne Gore**“. To je sveobuhvatni dokument na nacionalnom nivou, a realizacija aktivnosti je usmjerena na dostizanje uslova i sposobnosti za punopravno članstvo u NATO.

Na inicijalnoj integracijskoj konferenciji koja je održana u Crnoj Gori, mart 2016.godine, usaglašeni su modeli zajedničkog rada NATO i Crne Gore u procesu pristupanja i integracije, određeni su predstavnici Crne Gore u NATO AIWG¹, te definisani planovi za implementaciju i

¹ NATO radna grupa za pristupanje i integraciju Crne Gore

praćenje procesa integracije i procjenu dostignutog nivoa integracije Crne Gore u NATO. Crna Gora je izradila **“Plan vojne integracije u NATO”**, na osnovu kojeg je NATO izradio NATO plan podrške.

U julu 2016.godine, Crna Gora je dobila prvi Nacrt Ciljeva sposobnosti (Blue book) na osnovu kojih ćemo razvijati sistem odbrane u okviru kolektivnog sistema odbrane. Crna Gora je početkom decembra dostavila odgovor NATO na nacrt dodijeljenih ciljeva sposobnosti, a početkom 2017. godine (januar) zakazane su bilateralne konsultacije (Crna Gora – NATO), tokom kojih će se isti usaglašavati. Ovaj paket je namijenjen punopravnim članicama NATO.

Crna Gora je tokom 2016. godine uspješno realizovala sedmi Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP. Kroz IPCP ciklus za 2016. godinu predstavnici Ministarstva i Vojske su učestvovali na 72 NATO aktivnosti iz Menija za saradnju sa partnerima-PCM.

Program rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu, Tematski dio - Politički sistem, unutrašnja i vanjska politika, sadržao je četiri aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva, dok je Normativni dio sadržao dvije aktivnosti. Sve aktivnosti su realizovane.

3. MEĐUNARODNA ODBRAMBENA SARADNJA

U skladu sa strateškim spoljno-političkim ciljevima Crne Gore - punopravno članstvo u NATO i EU, međunarodna obrambena saradnja predstavljala je snažan instrument podrške unapređenju odbrambenih sposobnosti, jačanja političkih odnosa sa ključnim strateškim partnerima, unapređenja regionalne saradnje, razvoju dobrosusjedskih odnosa i stabilizaciji jugoistočne Evrope.

U Crnoj Gori akreditovan je 21 strani izaslanik odbrane, od kojih su dva na rezidentnoj osnovi a 19 ima sjedište u nekoj drugoj državi i akreditovani su u Ministarstvu odbrane Crne Gore na nerezidentnoj osnovi. U 2016. godini organizovana su dva Polugodišnja brifinga za strane izaslanike odbrane.

Najznačajniji partneri u blateralnoj odbrambenoj saradnji u 2016. godini bile su Sjedinjene Američke Države, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, Savezna Republika Njemačka, Republika Austrija, Republika Grčka, Republika Italija, Republika Hrvatska, Republika Slovenija, Republika Francuska, Kraljevina Danska, Kraljevina Norveška, Republika Turska, Kraljevina Holandija, Kanada, Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Makedonija, Republika Srbija, Republika Poljska i Republika Bugarska.

Nakon dobijene pozivnice za članstvo, pristupni pregovori između NATO i Crne Gore su započeti 15. februara 2016. godine, sastankom u Sjedištu NATO u Briselu. Na sastanku Ministara vanjskih poslova NATO zemalja održanog 19. maja, potpisan je pristupni protokol, nakon čega je uslijedila njegova ratifikacija. ***Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, u 2016. godini, potpisalo je 17 zemalja članica NATO.***

Ministar odbrane, prof. dr Milica Pejanović-Đurišić, je u sastavu crnogorske delegacije, učestvovala na NATO samitu u Varšavi, 08. i 09. jula 2016. godine. Ministar odbrane je

prisustvovala redovnim sastancima Sjeverno-atlantskog savjeta na nivou ministara odbrane u Briselu (14.-15. juna i 26.-27. oktobra).

Ministar odbrane mr Predrag Bošković učestvovao je na Ministarskom sastanku Američko-jadranske povelje A5 u Trakošćanu, Hrvatska, 08. i 09. decembra 2016. godine. Tom prilikom potpisana je i Zajednička izjava ministara odbrane zemalja stalnih članica A5 kojom je izražena snažna podrška nastavku saradnje u svim segmentima o kojima se raspravljalo tokom sastanka. Ministri su izrazili podršku mogućnosti širenja i intenziviranja saradnje u realizaciji implementacije zaključaka sa Samita NATO u Varšavi.

Generalni direktor za politiku odbrane je, po prvi put, učestvovao na sastanku NATO komiteta za planiranje i politiku odbrane u formatu političkih direktora, u Splitu, 29. i 30. septembra 2016. godine.

U cilju realizacije NATO povjerilačkog fonda, projekta za Crnu Goru u vezi rješavanja pitanja viškova naoružanja i municije, 15. januara 2016. godine, potpisan je Implementacioni sporazum između Ministarstva i NATO Organizacije za podršku i nabavke (NSPO). Sva neophodna novčana sredstva za realizaciju cjelokupnog projekta (700.000 €) su prikupljena od strane SR Njemačke (535.000 €), Velike Britanije, Turske, Mađarske, Češke i Bugarske. Ministarstvo je izvršilo procjenu i sačinilo pregled sredstava u količini od 403,57 tona viškova municije i eksplozivnih sredstava za uništavanje u okviru NATO povjerilačkog fonda.

U izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru (objavljen u novembru 2016. godine), pozitivno je ocijenjeno učešće Vojske Crne Gore u civilnim i vojnim operacijama upravljanja krizama. Vojska trenutno ima angažovane pripadnike u dvije međunarodne operacije pod okriljem Evropske unije: EU NAVFOR ATALANTA i EUTM Mali.

4. RESURSI ODBRANE

Ljudski resursi

U novembru 2016. godine utvrđen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane, na osnovu koga je povećan broj izvršilaca na 339, od čega 254 u Ministarstvu i 85 u Generalštabu Vojske.

Dužnost ministra odbrane preuzeo je, 29.11.2016. godine, mr Predrag Bošković.

U toku 2016. godine u Ministarstvu i Vojsci zaposleno je 67 lica, od čega je u Ministarstvu u radni odnos primljeno je 12 državnih službenika dok je na službu u Vojsci primljeno je 55 lica. U Ministarstvu je radni odnos prestao za 10 državnih službenika i namještenika dok je u Vojsci, služba prestala za 37 lica.

Trenutno se na inostranim vojnim akademijama obrazuje ukupno 31 kadet, od čega: u Republici Grčkoj 12, u Republici Makedoniji 11, u Republici Italiji dva, u SAD četiri i u Republici Hrvatskoj dva kadeta.

U toku 2016. godine sedam kadeta je završilo vojne akademije (u Republici Makedoniji troje, u Republici Grčkoj dvoje i u Republici Italiji dvoje kadeta). Po Odluci Predsjednika Crne Gore primljeni su u profesionalnu vojnu službu u početni čin oficira i raspoređeni na dužnosti u jedinice Vojske.

Tokom 2016. godine, različite nivoe usavršavanja u inostranstvu je pohađalo ili dalje pohađa 28 profesionalnih vojnih lica.

U 2016. godini, kurseve engleskog i njemačkog jezika pohađalo je 13 lica iz Ministarstva i Vojske u inostranstvu, dok su u zemlji, kurseve stranih jezika (engleskog, njemačkog i francuskog) pohađala 323 lica (297 u Vojsci i 26 u Ministarstvu). U 2016. godini, 24 lica su dobila STANAG sertifikat iz engleskog jezika.

Zahvaljujući PELT projektu (Project of English Language Training) i trogodišnjem Akcionom planu za implementaciju ovog projekta, u 2016. godini, 87 zaposlenih pohađalo je kratke specijalističke kurseve.

U Ministarstvu, na dan 31.12.2016.godine, ima 44,54% zaposlenih žena. Nešto više od polovine ovog broja su žene sa završenim visokim obrazovanjem, iz kategorije visokorukovodnog kadra, su dvije, a pet iz kategorije ekspertske – rukovodnog kadra.

U Vojsci, na dan 31.12.2016.godine, ima 9,07% zaposlenih žena, od toga su 40 žena profesionalni vojnici po ugovoru, 17 žena su podoficiri, 11 žena su oficiri i 100 žena su civilna lica. Na nivou sistema odbrane imamo 12,67% žena.

U evidenciji stambenih potreba u Ministarstvu nalazi se ukupno 1403 lica, od čega 1159 lica koja nemaju stan i 244 lica koja nemaju odgovarajući stan.

U izvještajnom periodu Ministarstvo je ukupno imalo u radu 3981 predmet, 384 upravnih predmeta po zahtjevu stranaka i 3597 upravnih predmeta po službenoj dužnosti.

Izdato je 1656 uvjerenja, shodno članu 165 Zakona o opštem upravnom postupku, a donijeta su 152 rješenja kojima su odbijeni zahtjevi za izdavanje uvjerenja, ili su zahtjevi proslijeđeni MO Srbije, zbog nedostatka službene evidencije. Protiv ovih rješenja 9 podnosilaca zahtjeva pokrenulo je spor pred Upravnim sudom Crne Gore, od kojih je jedna tužba usvojena, četiri tužbe su odbijene kao neosnovane, dvije tužbe su obustavljene, dok su dvije tužbe u postupku.

Po zahtjevima Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, nadležnom Osnovnom sudu i Upravnom sudu Crne Gore, Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova, vezano za postupke po tužbama lica (za naknadu nematerijalne i materijalne štete, radni, stambeni i dr. sporovi) ukupno je sačinjeno 1329 akata.

Materijalni resursi

Iz domena materijalnih resursa, težište rada bilo je usmjereno na opremanju jedinica Vojske savremenom opremom, rješavanju viškova naoružanja i vojne opreme, daljem razvoju sistema standardizacije i kodifikacije u sistemu odbrane, nastavku unapređenja informaciono komunikacionih sistema i održavanju zahtjevanog nivoa ispravnosti borbene tehnike.

Za realizaciju partnerskih ciljeva, u 2016. godini, ugovorena je i nabavljena oprema za dejstvo u noćnim uslovima i balistička oprema, terenska vozila, sredstva za povećanje svjesnosti o situaciji na moru, specijalna oprema za Bording tim, taktička sredstva za radio izviđanje, oprema za razminiranje, telekomunikaciona oprema i dr.

U cilju održavanja potrebnog nivoa ispravnosti vojne tehnike i opreme, ugovorena je opravka i servisiranje motornih vozila, inženjerskih mašina, specijalnih vozila, u toku je remont i modernizacija raketne topovnjače RTOP-405 i C2 pregled i modernizacija helikoptera „GAMA“.

Stacionarni dio sistema veza (projekti "Digitalizacija stacionarnog sistema radio-relejnih veza - Backbone", "Izgradnja optičke kablovske mreže velikog kapaciteta u kasarnama" i "Izgradnja lokalne računarske mreže unutar vojnih objekata") realizuju se u skladu sa Dugoročnim planom razvoja i dinamičkim planom aktivnosti definisanih Partnerskim ciljevima "G 6100" i "G 6101".

Izvršeno je puštanje u rad linkova sistema "Backbone" na većini lokacija Ministarstva i Vojske (Podgorica, Lovćen, Golubovci, Obostnik, Crni Rt, Bar-Komanda MVCG, Bar-Kasarna, Mavrijan, Sjenica, Danilovgrad, Ostrog, Tović, Nikšić, Bjelasica, Tvrdáš, Pljevlja).

U toku 2016. godine nastavljeno je opremanje jedinica Vojske taktičkim HF/VHF/UHF radio uređajima "Harris" srednje i male snage (težište na OCC jedinicu i deklarisanu snagu). Sve jedinice ranga bataljona opremljene sa ovom vrstom uređaja i time je omogućena govorna komunikacija i prenos podataka (elektronska pošta) između Generalštaba i navedenih jedinica.

U okviru MONDEM programa za demilitarizaciju, u 2016. godini, izvršena je neutralizacija 81,67 t ubojnih sredstava, u okviru III5 i III6 faze ovog programa. Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 1.623,80 t ubojnih sredstava i 825 komada raznog zastarjelog naoružanja.

U toku 2016. godine, izvršena je prodaja 573,00 t ubojnih sredstava i 8.422 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava. Tokom godine, preuzeto je od strane komisionara i kupaca 326,78 t ubojnih sredstava i 56 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava, na osnovu ugovora iz prethodnog perioda. U 2016. godini, po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme ukupno je naplaćeno 1.034.570,40\$ i 196.284,25 €.

U okviru redovnih aktivnosti i ispunjenja Partnerskog cilja G 5300 „Upravljanje lancem snabdijevanja“ kodifikovano je ukupno 87 originalnih crnogorskih proizvoda, dodijeljeno 55 NCAGE sertifikata softverom BULCOD, a ukupno je obavljeno 56 međunarodnih kodifikacionih transakcija softverom NATO MailBox.

Ukupna vrijednost ugovorenih radova za investiciono održavanje vojnih objekata, u 2016. godini, iznosi 1.089.385 €. Za redovno održavanje objekata u vojnom krugu, koje se realizuje putem trećeg lica, ugovoreno je 242.635,00 €. Prihodi od zakupa vojnih nepokretnosti za 2016. godinu iznosili su 260.928,21 €.

Budžet za odbranu

Zakonom o budžetu za 2016. godinu odobrena su sredstva za finansiranje Ministarstva u iznosu 41.633.923,90 €, što predstavlja učešće od 1,12 % u odnosu na procijenjeni BDP za 2016. godinu (3.729 mil €). Osim ovih sredstava, u članu 6. stav 4 Zakona o budžetu odobreno je korišćenje sopstvenih prihoda (do iznosa 5.12 mil € od prodaje naoružanja i vojne opreme, pružanja usluga i prodaje i izdavanja u zakup bivše vojne imovine (nepokretnosti)).

Zaključno sa 31.12.2016. godine, od raspoloživih sredstava iz opštih prihoda budžeta u iznosu 40.693.923,90 € isplaćeno je 40.056.011,04 € a prenijete su obaveze u iznosu od 720.526,23 €. Zaključno sa 31.12.2016. godine ostvareno je 1.223.117,90 € ili 23,88% odobrenog iznosa iz sopstvenih prihoda.

U strukturi sredstava isplaćenih iz Tekućeg budžeta, za 2016. godinu, učešće personalnih izdataka iznosi 64,44%, tekućih izdataka 19,65%, kapitalnih izdataka 8,50% i izdataka na ime obaveza iz prethodnih godina 7,41%.

Nabavka roba i usluga

Planom javnih nabavki Ministarstva, za 2016. godinu, planirane su nabavke u iznosu od 14.226.602,70 € od čega iz budžeta 9.886.296,84 €, a iz sopstvenih prihoda Ministarstva 4.340.305,86 €.

U skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama („Sl. list CG” br. 42/11, 57/14 i 28/15) i Planom javnih nabavki za 2016. godinu, realizovana su ukupno 222 postupka.

Po osnovu realizovanih postupaka javnih nabavki zaključeno je 150 ugovora ukupne vrijednosti 8.050.813,07 € od čega 170.809,85 € šopingom, dok su kroz neposredne sporazume (nabavke male vrijednosti do iznosa od 5.000 €) realizovana sredstva u ukupnom iznosu od 280.921,36 €, odnosno 3,79 % od realizovanog budžeta za javne nabavke za 2015. godinu.

5. VOJSKA CRNE GORE

Na osnovu Odluke o organizacijsko-formacijskoj strukturi i veličini Vojske, koju je donijela Vlada Crne Gore, Vojska ima 1950 formacijskih mjesta a trenutna popunjenost Vojske sa personalom je 1853 lica.

Putem javnog oglasa, u 2016.godini, u službu u Vojsci su primljena 48 lica (44 vojnika po ugovoru i četiri civilna lica). Tokom 2016. godine, po završetku školovanja na vojnim akademijama u inostranstvu, u službu u Vojsci, u čin oficira, primljeno je sedam kadeta.

Tokom 2016. godine, pripadnici Vojske su bili angažovani u četiri međunarodne misije i operacije:

- misija "Resolute Support" u Avganistanu,
- operacija Evropske unije "ATALANTA" u vodama Indijskog okeana,

- misija "EUTM" u Maliju i
- misija "MINURSO" u Zapadnoj Sahari.

Do sada je ukupno četrnaest kontingenata Vojske bilo angažovano u misijama u "ISAF" i "Resolute Support" u Avganistanu, sa 382 pripadnika, što predstavlja 19,59% ukupnog brojnog stanja Vojske. Tokom 2016. godine jedan pripadnik Mornarice bio je angažovan na italijanskom brodu "Carabiniere", dok su dva oficira bila angažovana u Komandi operacije "ATALANTA" u Nortvudu, u Velikoj Britaniji. U toku 2016. godine, Vojska je angažovala tri oficira u misiji "EUTM", na dužnosti rukovodioca logističkog instruktorskog tima za obuku jedinica Oružanih snaga Republike Mali.

Na osnovu Odluke o upućivanju pripadnika Vojske u misiju Ujedinjenih nacija za referendum u Zapadnoj Sahari "United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara – MINURSO", koju je donijela Skupština Crne Gore, Vojska je 11. novembra 2016. godine uputila prvog oficira a 15. decembra 2016. godine i drugog oficira.

Pripadnici Vojske su učestvovali na 11 međunarodnih vježbi na kojima je bilo je angažovano štabno osoblje i jedinice ranga odjeljenja i voda. Dvije najznačajnije međunarodne vježbe za pripadnike kopnenih snaga, bile su "Combined Resolve VII" i "Immediate Response". Mornarica je svoje aktivnosti u Adrion inicijativi nastavila učešćem na vježbi u Republici Italiji, od 05. do 17. juna 2016. godine. Vježba je obuhvatala dvije cjeline: simulacionu vježbu "Adrion CAX" i praktičnu upotrebu plovni sredstava "Adrion LIVEX". Dvije najznačajnije vježbe Vojske u Crnoj Gori bile su "Odlučan odgovor 02" i "Plavi horizont 16".

Tokom redovne obuke, dana 10. juna 2016. godine, u rejonu Podgorice, došlo je do pada helikoptera HN-45M Gama, pri čemu su dva pripadnika Vojske zadobila teže tjelesne povrede (pukovnik Namik Arifović i potpukovnik Miroljub Antanasijević). Istraga o uzroku pada helikoptera još uvijek traje.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Odjeljenje za inspekcijski nadzor je u izvještajnoj godini izvršilo nadzor radi utvrđivanja zakonitosti postupanja u primjeni propisa u vršenju poslova pripreme za upotrebu Vojske koji se odnose na održavanje i provjeru borbene gotovosti Vojske i razvijanje sistema komandovanja u Vojsci, u skladu sa članom 17 Zakona o Vojsci Crne Gore.

Inspekcijski tim je u toku godine, izvršio jednu redovnu, jednu djelimičnu kontrolu i ocjenjivanje borbene gotovosti jedinica Vojske u skladu sa Pravilnikom o kriterijumima, vrsti ocjena i postupku ocjenjivanja borbene gotovosti Vojske Crne Gore.

Jedan od težišnih zadataka, u toku godine, u radu Odjeljenja bilo je i praćenje otklanjanja uočenih nedostataka utvrđenih tokom inspekcijskih nadzora u proteklom periodu. Kod kontrolisanih sastava nije utvrđeno odstupanje borbene gotovosti od potrebnog stepena za uspješno izvršavanje namjenskih zadataka. Nedostatak vježbovno-strelišne prostorije (poligona) za izvođenje gađanja artiljerijskim sistemima i većim kalibrima pješadijskog naoružanja odražava se na kvalitet osposobljavanja i ukupan nivo borbene gotovosti jedinica koje su opremljene takvim naoružanjem.

Inspekcijski tim Ministarstva je, tokom juna i jula 2016. godine, izvršio redovni i najavljeni inspekcijski nadzor stanja zaštite na radu, zaštite životne sredine i zaštite od požara u svim skladištima ubojnih sredstava Vojske.

Vršenjem inspekcijskog nadzora nije utvrđeno kršenje zakonskih propisa koje bi zahtijevalo pokretanje disciplinske i krivične odgovornosti.

7. UNUTRAŠNJA REVIZIJA

U skladu sa zakonskom regulativom u izvještajnom periodu sprovedene su tri revizijska postupka.

Revizijom je u utvrđeno da se stvaranje finansijskih obaveza sprovodi isključivo do visine planiranih finansijskih sredstava odobrenih u budžetu po pojedinim programima, na osnovu važećih dokumenata (ugovora o javnoj nabavci, okvirnih sporazuma, saglasnosti i odluka, zahtjeva-narudžbenica koje imaju snagu ugovora i dr.).

U okviru revizije procesa knjigovodstvenog evidentiranja utvrđeno je značajno povećanje stvorenih obaveza iznad odobrenih sredstava na poziciji 4630 - otpлата obaveza iz prethodnih godina (nastao po osnovu sudskih sporova), dok na ostalim pozicijama za koja su odobrena budžetska sredstva nijesu stvorene obaveze ili su stvorene u neznatnim iznosima.

8. VOJNO OBAVJEŠTAJNI, KONTRA OBAVJEŠTAJNI I BEZBJEDNOSNI POSLOVI

Na osnovu definisanih prioriteta, tokom 2016. godine, obavještajni poslovi su prvenstveno bili usmjereni na praćenje situacije u područjima obavještajne odgovornosti i obavještajnog interesa.

Osnovni zadaci Odjeljenja u pogledu bezbjednosnih poslova su se odnosili na bezbjednost i zaštitu zaposlenih u Ministarstvu i Vojsci, pripadnika Vojske angažovanih u međunarodnim misijama i operacijama, zaštitu objekata, materijalnih sredstava i vojne opreme, prostorija u kojima se čuvaju dokumenti označeni različitim stepenima tajnosti, kao i bezbjednost informacija.

U pogledu analitičkih poslova, Odjeljenje je, u skladu sa kadrovskim i tehničkim kapacitetima, težišno radilo na aktivnostima obrade prikupljenih podataka, izrade obavještajnih produkata, kao i davanja adekvatnih i pravovremenih procjena za potrebe krajnjih korisnika.

U skladu sa potrebama daljeg razvijanja kapaciteta i sposobnosti Odjeljenja, krajem 2016. godine, donešene su izmjene i dopune Zakona o odbrani, kojima su detaljnije precizirane nadležnosti i ovlaštenja u oblasti vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova.

Tokom 2016. godine, Odjeljenje je intenzivno radilo na unaprijeđenju IT segmenta, kako bi se postigli zadovoljavajući rezultati u pogledu zaštite, upravljanja, predaje i čuvanja podataka i informacija.

9. JAVNOST RADA

Ministarstvo i Vojska sve informacije o radu i aktivnostima kontinuirano objavljuju na svojim web-stranicama u formi najava i saopštenja, uz adekvatne i odgovarajuće audio i video materijale. Ministarstvo je odgovorilo na preko 90 zahtjeva predstavnika medija iz zemlje i inostranstva, od čega su realizovana četiri intervjua sa ministrom odbrane i 25 intervjua sa predstavnicima Ministarstva i Vojske, kao i kadetima na školovanju u inostranstvu, dok ostatak predstavljaju odgovori na novinarska pitanja.

Ministarstvo komunicira sa javnošću i preko društvenih mreža. Na Facebook stranici „Budi kadet“ kroz video i foto forme, mladima se predstavlja Vojska, njeni zadaci i aktivnosti. Od maja 2016. godine, otvoren je i zvaničan Twitter nalog Ministarstva, kao važan kanal komunikacije, u najvećoj mjeri sa inostranom javnošću.

U cilju afirmacije vojnog poziva i upoznavanja mladih sa misijama, zadacima i razvojem Vojske Crne Gore, tokom 2016. godine, izrađena su dva spota „Budi vojnik“ i „Budi kadet“, koji su emitovani na svim nacionalnim i lokalnim medijima u Crnoj Gori.

Organizovane su i brojne posjete studenata i srednjoškolaca kasarnama Vojske. Povodom desetogodišnjice Vojske sve kasarne bile su otvorene za građane kroz realizaciju aktivnosti „Dani otvorenih vrata“.

Ministarstvo je realizovalo i niz aktivnosti sa civilnim sektorom. Pored saradnje sa „Euroatlantskim savezom Crne Gore“ i „Alfa centrom“, Ministarstvo je u okviru saradnje sa civilnim organizacijama učestvovalo na 18 aktivnosti, tokom 2016. godine. Ministarstvo i Vojska je pružalo pomoć civilnom sektoru u 8 opština, prije svega na poboljšanju putne i vodovodne infrastrukture.

10. OCJENA STANJA FUNKCIONALNIH OBLASTI MINISTARSTVA I VOJSKE

Nastavljen je proces razvoja vojnih sposobnosti, kroz obuku i usvajanje NATO procedura, opremanje i modernizaciju, u skladu sa nacionalnim potrebama, smjernicama iz Dugoročnog plana razvoja odbrane i petim paketom Partnerskih ciljeva.

Vojska je uspješno nastavila učešće u četiri međunarodne misije i operacije: "Resolute Support" u Avganistanu, "ATALANTA" u vodama Indijskog okeana, "EUTM" u Maliju i "MINURSO" u Zapadnoj Sahari. Tokom 2016. godine, nije bilo ugrožavanja bezbjednosti pripadnika Vojske što je posledica kvalitetno izvršenih priprema i profesionalnog izvršavanja postavljenih zadataka.

Nastavljen je proces unapređenja vojnih sposobnosti kroz modernizaciju i opremanje u cilju povećanja sposobnosti manevra jedinica, protivminskih sposobnosti, dejstava u noćnim uslovima, izvođenju boarding operacija, kontrole i zaštite mora i dr.

U Ministarstvu je nastavljeno sa izborom i upućivanjem kadeta na obrazovanje u prestižnim vojnim visokoškolskim ustanovama u inostranstvu, a trenutno se na školovanju nalazi 31 kadet. U toku 2016. godine, sedam kadeta je završilo vojne akademije.

Na osnovu Smjernica ministra odbrane, a u skladu sa sredstvima za odbranu u 2017. godini nastaviće se izgradnja i reforma sistema odbrane realizacijom sljedećih prioritetnih aktivnosti:

- priprema i učešće jedinica Vojske u međunarodnim misijama i operacijama,
- implementacija vojno-odbrambenih aktivnosti iz Programa za nastavak reformi Crne Gore za integraciju u NATO i Plana integracije u NATO,
- usklađivanje zakonskih propisa,
- razvoj ukupnih kapaciteta Ministarstva i Vojske kroz implementaciju Ciljeva sposobnosti,
- implementacija Dugoročnog plana razvoja odbrane (2016-2025),
- nastavak opremanja i modernizacije Vojske,
- nastavak rješavanja viškova municije, naoružanja i vojne opreme,
- nastavak školovanja i usavršavanja kadra.

UVOD

Ministarstvo odbrane (u daljem tekstu Ministarstvo) je, u skladu sa članom 62 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list CG", br. 38/03,22/08,42/11), uradilo Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva odbrane, za 2016. godinu, kojim prezentuje rezultate koje je postiglo u izvještajnom periodu.

Izvještaj se sastoji iz deset poglavlja. U prvom poglavlju izvještaja dat je pregled zakonskih i podzakonskih akata koje je Ministarstvo pripremilo i donijelo u izvještajnom periodu. U drugom dijelu su obrađena najvažnija pitanja politike odbrane i planiranja sistema odbrane. Treći dio se odnosi na aspekte međunarodne odbrambene saradnje sa međunarodnim organizacijama, multilateralno i bilateralno. U četvrtom poglavlju "Resursi odbrane", dati su podaci o ljudskim, materijalnim i finansijskim resursima. U petom poglavlju data je organizaciona struktura Vojske i pregled najvažnijih aktivnosti Vojske Crne Gore, koji je sastavni dio Godišnjeg izvještaja o ukupnom stanju u Vojsci Crne Gore. U šestom poglavlju su dati podaci o inspekcijskom nadzoru vršenom u oblastima izgrađivanja borbene gotovosti, zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite životne sredine. U sedmom poglavlju date su informacije o vojno-bezbjednosnim poslovima, a u osmom poglavlju podaci o unutrašnjoj reviziji. U devetom poglavlju izvještaja obrađeno je pitanje javnosti rada Ministarstva odbrane. U desetom poglavlju se daje ocjena stanja različitih oblasti odbrane u 2016. godini i prioritetne aktivnosti za 2017. godinu.

Ministarstvo je, u skladu sa Godišnjim smjernicama za planiranje odbrane, a u cilju nastavka izgradnje sistema odbrane i definisanim prioritetima za 2016.godinu, postavilo sledeće ciljeve :

1. ADMINISTRACIJA

- Sprovođenje Akcionog plana Komunikacione strategije Crne Gore za ulazak u NATO,
- Izgradnja i jačanje obavještajno-bezbjednosnih kapaciteta,
- Izgradnja integriteta,
- Realizacija aktivnosti iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu,
- Implementacija Plana odbrane Crne Gore i inspekcijski nadzor nosilaca odbrambenih priprema,
- Unapređenje saradnje sa medijima i nevladinim organizacijama.

2. VOJSKA CRNE GORE

- Dostizanje spremnosti Vojske za izvršavanje odbrambenih misija,
- Implementacija Plana integracije Crne Gore u NATO,
- Dostizanje potrebnog stepena interoperabilnosti sa članicama NATO,
- Nastavak obučavanja deklariranih snaga po OCC konceptu,
- Uspostavljanje prijema podataka o situaciji u vazдушnom prostoru Crne Gore od NATO, putem ASDE (Air Situation Data Exchange) projekta,
- Priprema i učešće jedinica u međunarodnim misijama.

3. PROGRAM MEĐUNARODNE SARADNJE

- Međunarodna odbrambena saradnja,
- Implementacija preuzetih obaveza u okviru PzM i MAP (PARP, partnerski ciljevi, IPCP).
- Razvoj i unapređenje regionalne saradnje.

4. LJUDSKI RESURSI

- Obuka i usavršavanje kadra,
- Nastavak učenja i usavršavanja stranih jezika,
- Unapređenje standarda pripadnika Ministarstva i Vojske,
- Rodna ravnopravnost.

5. MATERIJALNI RESURSI

- Održavanje potrebnog nivoa ispravnosti borbene tehnike,
- Nastavak opremanja i modernizacije Vojske,
- Izgradnja infrastrukture za potrebe Ministarstva i Vojske,
- Nastavak implementacije sistema kodifikacije i standardizacije,
- Modernizacija i implementacija informaciono-komunikacionih sistema,
- Zaštita informacija.
- Rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme (NVO).

1. NORMATIVNO PRAVNI POSLOVI

Skupština Crne Gore je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani („Službeni list CG“ broj 2/17).

Vlada je, na sjednici održanoj 29.12.2016. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu, koji je dostavljen Skupštini Crne Gore na razmatranje i donošenje.

Vlada je donijela: Uredbu o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore („Službeni list CG“, broj 55/16); i Odluku o utvrđivanju visine novčane naknade pripadniku Vojske Crne Gore u Misiji Ujedinjenih nacija za referendum u Zapadnoj Sahari „UNITED NATIONS MISSION FOR THE REFERENDUM IN WESTERN SAHARA-MINURSO“ („Službeni list CG“, broj 63/16), na osnovu Uredbe o zaradama i drugim novčanim primanjima pripadnika Vojske Crne Gore, civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave za vrijeme učešća u međunarodnim snagama, mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu („Službeni list CG“ broj 22/09).

Na osnovu Zakona o Vojsci Crne Gore Ministarstvo je donijelo: **Pravilnik o dopuni pravilnika o načinu prevođenja profesionalnog vojnog lica iz jednog roda ili službe u drugi rod ili službu i proizvođenja civilnog lica u službi u Vojsci u profesionalno vojno lice, vojnika po ugovoru ili podoficira po ugovoru u podoficira ili oficira i podoficira ili oficira po ugovoru u oficira** („Službeni list CG“, broj 59/16); **Pravilnik o obliku, sadržaju i postupku izdavanja vojne i posebne legitimacije** („Službeni list CG“, broj 41/16); **Pravilnik o iznosu naknade licu u službi u Vojsci Crne Gore upućenom u inostranstvo radi obrazovanja, usavršavanja, obuke ili vojne vježbe** („Službeni list CG“, broj 41/16); **Pravilnik o smještaju u Vojsci Crne Gore** („Službeni list CG“, broj 41/16); **Pravilnik o ishrani u Vojsci Crne Gore** („Službeni list CG“, br. 25/16 i 43/16); **Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vršenja zdravstvene zaštite u Vojsci Crne Gore** („Službeni list CG“, broj 51/16); **Pravilnik o uslovima u pogledu zdravstvene sposobnosti lica za prijem u službu u Vojsci Crne Gore i sastavu i načinu rada vojnoljekarske komisije** („Službeni list CG“, broj 31/16), kao i **Pravilo službe Vojske Crne Gore**.

Odjeljenje za normativnu djelatnost u 2016. godini dalo je mišljenje na 11 predloga sporazuma u oblasti odbrane i na jedan propis iz nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

U 2016. godini na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama postupano je po 45 zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

2. PLANIRANJE SISTEMA ODBRANE

2.1 Dugoročni plan razvoja odbrane

Jedna od prioriternih aktivnosti u Ministarstvu, u vezi planiranja odbrane, PC G 0002 – „Odbrambeni planovi“ je nastavak procesa implementacije Strategijskog pregleda odbrane (SPO), koji je Vlada usvojila 4. jula 2013. godine. Crna Gora je po prvi put uradila, u skladu sa NATO odbrambenim planiranjem, **Dugoročni plan razvoja odbrane za period 2016-2025.** godine, koji je Vlada usvojila u februaru 2016. godine. Dugoročnim planom razvoja odbrane određeni su ciljevi razvoja odbrane; misije, zadaci i struktura Vojske Crne Gore; potrebne vojne sposobnosti; razvoj resursa odbrane; razvoj obuke i doktrina; opremanje i modernizacija, te finansijski okvir za narednih 10 godina.

2.2 Proces pristupanja i integracije u NATO

Nakon dobijanja pozivnice za punopravno članstvo u NATO definisan je proces pristupanja i integracije koji se sastoji iz dva dijela:

- Proces pristupanja: ispunjavaju se preduslovi za sticanje članstva u NATO, dostiže zahtijevani nivo sposobnosti definisanih u Minimalnim vojnim zahtjevima i Inicijalne operativne sposobnosti za pojedina pitanja;
- Proces integracije: usaglašava se nacionalni proces odbrambenog planiranja i u potpunosti usvaja NATO proces odbrambenog planiranja i dostižu pune operativne sposobnosti po pitanjima definisanim u Minimalnim vojnim zahtjevima.

U martu 2016. godine, sa predstavnicima NATO direktorata za planiranje snaga usaglašen je „**Program nastavka reformi Crne Gore**“. To je sveobuhvatni dokument na nacionalnom nivou, a realizacija aktivnosti je usmjerena na dostizanje uslova i sposobnosti za punopravno članstvo u NATO. Odbrambeno-vojni dio ovoga dokumenta sadrži 16 ciljeva koji se odnose na: otklanjanje ustavnih i pravnih ograničenja za članstvo u NATO, pripremu i učešće Vojske u operacijama podrške miru, unaprjeđenje sistema planiranja i budžetiranja, povećanje sredstava za odbranu, unaprjeđenje vojnih sposobnosti, rješavanju viškova naoružanja, municije i vojne opreme, uvezivanje sistema za osmatranje vazdušnog prostora sa NATINAMDS, uspostavljanje sigurnih komunikacija sa NATO, unapređenje sajber sposobnosti, modernizaciju informaciono-komunikacionih sistema, identifikaciju kapaciteta za HNS, selekciju i pripremu ljudstva za NATO komande, učenje stranih jezika u skladu sa NATO standardima i unaprjeđenje upravljanja ljudskim resursima.

U februaru 2016. godine, NATO je u Briselu organizovao prvu fazu Inicijalne integracijske konferencije (samo u NATO formatu) na kojoj je formirana NATO radna grupa za pristupanje i integraciju Crne Gore u NATO (NATO AIWG), čije vodeće tijelo je NATO Strategijska komanda za transformacije (ACT), a u istu su uključeni predstavnici svih NATO entiteta zaduženih za pojedine oblasti procesa pristupanja i integracije Crne Gore u NATO. Druga faza Inicijalne integracijske konferencije realizovana je u Crnoj Gori, u martu 2016. godine, uz prisutvo NATO AIWG i Radnog tima Ministarstva za pristupanje i integraciju (u radni tim Ministarstva uključeni su i predstavnici Direkcije za zaštitu tajnih podataka). Na ovoj konferenciji usaglašeni su modeli zajedničkog rada NATO i Crne Gore u procesu pristupanja i integracije, određeni predstavnici Crne Gore u NATO AIWG, te definisani planovi za implementaciju i praćenje procesa integracije i procjenu dostignutog nivoa integracije Crne

Gore u NATO. Crna Gora je izradila Plan vojne integracije u NATO, na osnovu kojeg je NATO izradio NATO plan podrške.

2.3 Izvještaj o PARP i progresu partnerskih ciljeva

U toku 2016.godine, nastavljen je proces implementacije partnerskih ciljeva u cilju nastavka reforme i transformacije sistema odbrane. Kao podršku unapređenju i razvoju sposobnosti Vojske, Vlada je, kao dodatna sredstva, opredijelila prihode od prodaje naoružanja i vojne opreme, za realizaciju Partnerskih ciljeva.

Crna Gora je napravila značajan progres u procesu odbrambenih reformi što je konstatovao NATO Direktor za planiranje snaga u PARP (Planning and review process) izvještaju, jun 2016. godine. U Izvještaju je konstatovano da je Crna Gora ispunila zahtijevane standarde za osam Partnerskih ciljeva: G-002 Odbrambeno planiranje, G-1202 Preduputna obuka za snage koje se upućuju u misije i operacije u inostranstvo, G-2000 Strategijski pokret nacionalnih snaga, G-5001 Logistički elemenat za vezu, G-5000 Nacionalna podrška angažovanim snagama, G-5001 Operativno logističko planiranje i izvještavanje, G-5400 Medicinska podrška i G-0008 Razvoj koncepta.

U izvještaju je konstatovan značajan napredak za sledeće Partnerske ciljeve: G-0007 Javno informisanje, G-0013 Rodna ravnopravnost, G-0016 Nacionalni program za bezbjednosnu saradnju sa NATO, G-0204 Razvoj integriteta i G-0301 Proces odbrambenog planiranja i budžetiranja.

U okviru PC L 1100 – “Doprinos u borbenim jedinicama” završeno je osposobljavanje i opremanje deklarisanе 1.pješadijske čete, prema NATO konceptu operativnih sposobnosti (OCC). Nastavljen je njen proces obučavanja i pripreme za reevaluaciju koja će se realizovati 2017. godine u Republici Hrvatskoj u sklopu vježbe “Immediate Response 17”. Druga pješadijska četa je poslije završenog ocjenjivanja, na nacionalnom nivou (SEL-1), koje je realizovano u oktobru 2015. godine, uspješno realizovala i ocjenjivanje na nacionalnom nivou (NEL-1) u junu 2016. godine.

Ostvaren je progres u osposobljavanju sastava za reagovanje u slučaju upotrebe NHBR oružja, PC G 7201 – „HBRN zaštita”, kroz učešće na međunarodnim vježbama (BALCAN RESPONSE 15) i kursevima iz oblasti spasilačkih operacija u uslovima primjene HBRN oružja. Takođe, u sastavu 2.Pješadijske čete ocjenjivanje na nivou NEL-1 uspješno je realizovao i deklarisan HBRN tim iz sastava Pješadijskog bataljona. U okviru partnerskog cilja obezbijeđena je oprema za sve jedinice – personal koji se upućuje u NATO – vođene operacije, u skladu sa STANAG 2352 (IPE- Individual Protective Equipment). U 2016. godini nabavljeno je i uvedeno u operativnu upotrebu vozilo za HBRN izviđanje. SLIKA ...

U izvještajnom periodu deklarisan Boarding (ukrcani) timovi (BT), PC M 4007 – „Sposobnost izvođenja operacija presretanja na moru”, su vršili obuku i uvježbavanje za izvođenje „boarding” operacija u NATO mornaričkom centru (NMIOTC) na Kritu, Republika Grčka. Četiri pripadnika Pomorskog odreda završili su kurseve 2000 i 3000, dok je jedan pripadnik završio kurs 2000 u NMIOTC centru. Boarding timovi su sertifikovani za izvođenje boarding operacija (consensual visit, unopposed boarding i non-cooperative boarding), u skladu sa

NATO procedurama. Tokom 2016.godine jedan boarding tim učestvovao je na vježbi ADRION LIVEX u Italiji.

U okviru inicijative za Balkanski regionalni pristup, po pitanju nadzora i kontrole vazdušnog prostora, PC A 6009 - „Vazdušni nadzor i uvezivanje sa NATINADS“, Vojska je adaptirala građevinski objekat za Vazduhoplovni operativni centar (VOC) na vojnom aerodromu „Golubovci“ i nabavila potrebnu informatičko-komunikacionu opremu. Predstavnici NATO Agencije „NCIA“ su izvršili obilazak VOC i potvrdili da je nabavljena oprema za ASDE (Air situation data exchange) projekat u skladu sa zahtjevima NATO. NATO je odobrio razmjenu podataka ASDE i potpisan je ASDE Memorandum o razumijevanju i Tehnički sporazum između Crne Gore, Hrvatske i SHAPE. ASDE je uspostavljen u maju 2016. godine.

U julu 2016.godine, Crna Gora je dobila prvi Nacrt Ciljeva sposobnosti (Blue book) na osnovu kojih ćemo razvijati sistem odbrane u okviru kolektivnog sistema odbrane. Crna Gora je početkom decembra dostavila odgovor NATO na nacrt dodijeljenih ciljeva sposobnosti, a početkom 2017. godine (januar) zakazane su bilateralne konsultacije (Crna Gora – NATO), tokom kojih će se isti usaglašavati. Ovaj paket je namijenjen punopravnim članicama NATO.

2.4 Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP

Crna Gora je tokom 2016. godine uspješno realizovala sedmi Individualni program za partnerstvo i saradnju – IPCP. Kroz IPCP ciklus za 2016. godinu predstavnici Ministarstva i Vojske su učestvovali na 72 NATO aktivnosti iz Menija za saradnju sa partnerima-PCM.

Crna Gora je bila domaćin šest PCM aktivnosti tokom prošle godine.

Nastavljeno je upućivanje crnogorskih predstavnika na obuke u NATO školu Oberamergau-NSO (12 kurseva), NATO trening centar za pomorske operacije zaprečavanja-NMIOTC, Krit (4 obuke) i NATO školu za komunikaciono-informacione sisteme-NCISS, Latina (2 kursa).

2.5 Planovi odbrane

Ministarstvo je nastavilo rad na pružanju stručne pomoći opštinama Bar, Kotor, Šavnik, Žabljak, Bijelo Polje, Petnjica i preduzećima „Luka Bar“ i „Rudnik uglja Pljevlja“, kao nosiocima odbrambenih priprema, u izradi njihovih Planova odbrane. Pružena je stručna pomoć u ažuriranju Planova odbrane kod sledećih nosilaca odbrambenih priprema: opštinama Rožaje, Berane, Mojkovac, Nikšić i preduzećima Elektroprivreda Crne Gore i Pivara „Trebjesa“ Nikšić. Predati su izvodi planova odbrane sledećim nosiocima odbrambenih priprema: opštinama Budva, Tivat, Ulcinj, kao i Rudniku uglja Berane, Šumarstvu Berane i Opštoj bolnici Berane.

2.6 Realizacija aktivnosti iz Programa rada Vlade i Ministarstva odbrane

Program rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu, Tematski dio - Politički sistem, unutrašnja i vanjska politika, sadržao je četiri aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva odbrane, dok je Normativni dio sadržao dvije aktivnosti. Sve aktivnosti su realizovane.

Program rada Ministarstva odbrane za 2016. godinu sadržao je 543 aktivnosti. Ukupno je realizovano 476 aktivnosti, ili 87 %. Dio aktivnosti nije realizovan zbog otkazivanja istih od strane organizatora (40 aktivnosti) a dio aktivnosti je otkazan zbog nedostatka finansijskih sredstava (27 aktivnosti).

3. MEĐUNARODNA ODBRAMBENA SARADNJA

U skladu sa strateškim spoljno-političkim ciljevima Crne Gore - punopravno članstvo u NATO i EU, međunarodna obrambena saradnja predstavljala je snažan instrument podrške unapređenju odbrambenih sposobnosti, jačanja političkih odnosa sa ključnim strateškim partnerima, unapređenja regionalne saradnje, razvoju dobrosusjedskih odnosa i stabilizaciji jugoistočne Evrope.

Ova oblast uključuje aktivnosti bilateralne, multilateralne i regionalne saradnje, aktivnosti u okviru mreže vojno-diplomatskog predstavljanja (VDP) i vojnog predstavljanja Crne Gore, aktivnosti učešća u radu međunarodnih i multinacionalnih bezbjednosnih i odbrambenih struktura, te aktivnosti implementacije obaveza proisteklih iz međunarodnih ugovora, sporazuma, konvencija i rezolucija čiji je Crna Gora potpisnica.

U skladu sa strateškim spoljno-političkim ciljevima Crne Gore - punopravno članstvo u NATO i EU, ostvaren je veliki broj kontakata sa zemljama u regionu i partnerima. U Crnoj Gori akreditovan je 21 strani izaslanik odbrane od kojih su dva na rezidentnoj osnovi a 19 ima sjedište u nekoj drugoj državi i akreditovani su u Ministarstvu odbrane Crne Gore na nerezidentnoj osnovi. U 2016. godini organizovana su dva Polugodišnja brifinga za strane izaslanike odbrane.

3.1 SARADNJA SA NATO i EU

Nakon dobijene pozivnice za članstvo, pristupni pregovori između NATO i Crne Gore su započeti 15. februara 2016. godine, sastankom u Sjedištu NATO u Briselu.

Slika br.1 NATO samit u Varšavi

Na sastanku Ministara vanjskih poslova NATO zemalja održanog 19. maja, potpisan je pristupni protokol, nakon čega je uslijedila njegova ratifikacija.

Ministar odbrane, prof. dr Milica Pejanović-Đurišić, je u sastavu crnogorske delegacije, učestvovala na NATO samitu u Varšavi, 08. i 09. jula 2016. godine.

Ministar odbrane je prisustvovala redovnim sastancima Sjeverno-atlantskog savjeta na nivou ministara odbrane u Briselu (14-15. juna i 26-27. oktobra).

Generalni direktor za politiku odbrane je, po prvi put, učestvovao na sastanku NATO komiteta za planiranje i politiku odbrane u formatu političkih direktora, u Splitu, 29. i 30. septembra 2016. godine. Takođe, učestvovao je na sastancima povodom pristupnih pregovora između NATO i Crne Gore (15. februar i 18. mart).

Načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore je nastavio učešće na redovnim zasjedanjima NATO Vojnog komiteta u sjedištu NATO, Brisel (21. januar i 18. maj), kao i sjednicama Vojnog komiteta EU, Brisel (17. maj i 08. novembar). Pored toga, Načelnik Generalštaba

Vojske je po prvi put učestvovao na Konferenciji Vojnog komiteta NATO u formatu načelnika Generalštabova, u Splitu, 16-18. septembra.

NATO Povjerilački fond za Crnu Goru

U cilju realizacije NATO Povjerilačkog fonda (Trust Fond) za Crnu Goru u vezi rješavanja viškova naoružanja i municije, 15. januara 2016. godine, potpisan je Implementacioni sporazum između Ministarstva i NATO Organizacije za podršku i nabavke (NSPO). Naknadno je potpisan i sporazum između Velike Britanije i NATO Agencije za podršku i nabavke (NSPA), kao izvršne agencije, čime su ispunjeni uslovi za početak realizacije projekta.

Sva neophodna novčana sredstva za realizaciju cjelokupnog Trust Fund projekta (700.000 €) su prikupljena. Značajno je istaći da je realizacija ovog projekta u potpunosti finansirana donacijama NATO zemalja. Najveći donator je SR Njemačka sa 535.000 €, a ostale zemlje donatori su Velika Britanija, Turska, Mađarska, Češka i Bugarska.

Ministarstvo je izvršilo procjenu i sačinilo pregled sredstava u količini od 403,57 tona viškova municije i eksplozivnih sredstava za uništavanje, u okviru NATO Povjerilačkog Fonda.

Generalni menadžer NSPA posjetio je Ministarstvo i tom prilikom se sreo i sa crnogorskim privrednicima, predstavnicima 49 kompanija koje su kodifikovale svoje proizvode po NATO standardima (jun 2016. godine). Ministar odbrane je posjetila sjedište NSPA u Kapelanu, Luksemburg (oktobar 2016. godine).

Izgradnja integriteta-Building Integrity

Izgradnja integriteta je NATO Program koji je namijenjen zemljama Jugoistočne Evrope i koji se bavi pitanjima prevencije korupcije u sektoru odbrane i bezbjednosti.

U skladu sa nacionalnom obavezom i kroz učešće u navedenom NATO Programu, izrađen je Plan integriteta Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore (za period 2014 - 2016. godine). U cilju efikasnije realizacije mjera predviđenih ovim dokumentom, izrađen je Program za implementaciju mjera iz Plana integriteta za 2016. godinu kao i dva polugodišnja Izvještaja o realizaciji Programa. U toku je izrada novog Plana integriteta (za period 2017–2019. godine).

U saradnji sa norveškim Centrom za integritet u sektoru odbrane (CIDS), koji je centar izvrsnosti NATO za pitanja integriteta, Ministarstvo realizuje dodatni projekat o izgradnji integriteta, u okviru kog je pružena značajna ekspertska podrška pri izradi legislative u oblasti finansija i nabavki.

KFOR- Ministarstvo je, u skladu sa Sporazumom o tranzitnim aranžmanima za podršku mirovnim operacijama, kontakt institucija za sve aktivnosti KFOR u Crnoj Gori. Tokom 2016. godine realizovano je 26 prelazaka. Posebno treba istaći prelazak koji je realizovan krajem septembra i početkom oktobra, koji se sastojao od 54 vozila i preko 100 pripadnika KFOR i EUFOR, sa ciljem učešća na vježbi u BiH. Načelnik Generalštaba Vojske je, u aprilu 2016. godine, boravio u zvaničnoj posjeti KFOR, u Peći, Kosovo. Komandant KFOR-a, general major Điljelmo Luiđi Miljeta, sastao se sa načelnikom Generalštaba Vojske u sklopu oproštajne posjete, 27.07.2016. godine, u Podgorici.

Saradnja sa EU

U izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru (objavljen u novembru 2016. godine), pozitivno je ocijenjeno učešće Vojske u civilnim i vojnim operacijama upravljanja krizama. Konstatovano je da se Crna Gora u potpunosti pridržava deklaracija EU i odluka Savjeta EU u oblasti vanjske, bezbjednosne i odbrambene politike. Crna Gora je nastavila da učestvuje u međunarodnim aranžmanima i instrumentima koji se odnose na neproliferaciju naoružanja.

Vojska trenutno ima angažovane pripadnike u dvije međunarodne operacije pod okriljem Evropske unije: EU NAVFOR ATALANTA i EUTM Mali.

U okviru Zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike, državni službenici Ministarstva i pripadnici Vojske pohađali su kurseve na temu zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike. Kursevi su namijenjeni zemljama uključenim u Proces stabilizacije i pridruživanja a održavaju se u organizaciji Evropskog bezbjednosnog i odbrambenog koledža u saradnji sa nacionalnim Vladama zemalja – članica Evropske Unije.

3.2 BILATERALNA SARADNJA

U 2016. godini nastavljena je bilateralna saradnja sa zemljama u regionu i članicama NATO, u cilju jačanja regionalne saradnje, kao i realizacije preuzetih obaveza i ispunjenja uslova za evroatlantske integracije. Najznačajniji partneri u bilateralnoj odbrambenoj saradnji u 2016. godini bile su Sjedinjene Američke Države, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, Savezna Republika Njemačka, Republika Austrija, Republika Grčka, Republika Italija, Republika Hrvatska, Republika Slovenija, Republika Francuska, Kraljevina Danska, Kraljevina Norveška, Republika Turska, Kraljevina Holandija, Kanada, Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Makedonija, Republika Srbija, Republika Poljska i Republika Bugarska.

ALBANIJA

Plan bilateralne saradnje sa Republikom Albanijom potpisan je 22. februara 2016. godine i sadržao je 8 aktivnosti, koje su se odnosile na saradnju jedinica vazduhoplovstva, unutrašnje revizije, kao i na planiranje zajedničke vježbe „Angažovanje Vojske u kriznim situacijama (elementarnim nepogodama) u rejonu rijeke Bojane i Skadarskog jezera“. Novoimenovani nerezidentni izaslanik odbrane Albanije, pukovnik Ahmet Leka, akreditovan je 06. oktobra 2016. godine.

Predsjednik Republike Albanije potpisao je ratifikaciju Protokola o pristupanju Crne Gore NATO, 23. juna 2016. godine.

AUSTRIJA

U junu 2016. realizovana je posjeta ministra odbrane i sporta Austrije, Hans Peter Doskozila, Podgorici. Na marginama ministarskog sastanka CEDC inicijative, generalni direktor dr Ivan Mašulović i austrijski brigadni general Peter Vorhofer potpisali su Plan bilateralne saradnje Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Austrije za 2016. godinu. Plan je sadržao 11 aktivnosti, od kojih je 7 realizovano u Crnoj Gori, i pretežno se bazirao na obuci planinskih jedinica, učenju njemačkog jezika i saradnji u oblasti kodifikacije.

BOSNA I HERCEGOVINA

Plan bilateralne saradnje sa Bosnom i Hercegovinom za 2016. godinu, sadržao je 6 aktivnosti u Crnoj Gori i 12 aktivnosti u BiH. Bilateralna saradnja u oblasti odbrane sa BiH najvećim dijelom odnosila se na saradnju i obuci pripadnika Vojske u oblasti inženjerskih jedinica i osposobljavanju specijalista za uklanjanje neeksplozivnih sredstava (EOD), testiranje pripadnika Ministarstva i Vojske u znanju engleskog jezika po STANAG 6001, saradnju u oblasti vojno-obavještajnih poslova, finansijskog poslovanja, ljudskih resursa i saradnju sa PSOTC centrom (Centar za obuku za operacije podrške miru) u Butmiru.

BUGARSKA

Saradnja između MO Crne Gore i MO Republike Bugarske za 2016. godinu realizovana je kroz Plan bilateralne saradnje koji je potpisan 29. januara 2016. godine. Nastavljena je saradnja sa Nacionalnim kodifikacionim biroom Bugarske na implementaciji BULCOD softvera, saradnja po pitanju kratkoročnog i dugoročnog planiranja odbrane kao i razmjena iskustava iz oblasti programskog finansiranja i budžetiranja.

Parlament Republike Bugarske ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, 30. juna 2016. godine.

DANSKA

Podrška Kraljevine Danske, u 2016. godini, nastavljena je kroz realizaciju programa podrške za razvoj odbrambenih informaciono-komunikacionih sistema. U 2016. godini implemetirana su dva protokola o donaciji. Prvi protokol o donaciji odnosi se na Infrastrukturu i programske aplikacije za nastavak izgradnje informaciono-komunikacionog sistema Ministarstva i Vojske, u iznosu od 40,000 eura.

Drugi protokol o donaciji odnosi se na nabavku i instaliranje informaciono-komunikacione infrastrukture, programskih aplikacija i hardvera za potrebe informaciono-komunikacionog sistema Ministarstva i Vojske, u iznosu od 20,000 eura.

Parlament Kraljevine Danske ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, 19. decembra 2016. godine.

GRČKA

Saradnja u oblasti vojnog obrazovanja, zajedničkih aktivnosti dvije mornarice, kodifikacije, vojno-obavještajnih službi, sa Republikom Grčkom, realizovana je kroz 24 zajedničke aktivnosti. Načelnik Oružanih snaga Republike Grčke, admiral Evangelos Apostolakis, u februaru 2016. godine, boravio je u zvaničnoj posjeti Generalštabu VOJSKE. Brod Ratne mornarice Grčke HS „CHIOS L-173“ boravio je u prijateljskoj posjeti Mornarici Vojske od 5. do 8. avgusta 2016. godine. Na akademijama u Grčkoj školuje se 12 kadeta iz Crne Gore (četiri nova kadeta upućena su sredinom 2016. godine).

FRANCUSKA

Plan bilateralne saradnje sa Republikom Francuskom potpisan je 22. januara 2016. godine, a sastojao se od 9 aktivnosti, od kojih je šest realizovano u Crnoj Gori a tri u Francuskoj. Plan

se odnosio na razmjenu iskustava u oblasti kodifikacije i standardizacije, saradnji mornarica i vazduhoplovstava Vojski dvije zemlje, kao i učenju francuskog jezika. Inicirana je saradnja sa Ministarstvom odbrane Francuske po pitanju pružanja logističke podrške crnogorskom vojnom osoblju koje će u 2017. godini proširiti učešće u operaciji EU ATALANTA, angažovanjem AVPD tima (Autonomus Vesel Protection Detachment – AVPD), do 16 lica, za zaštitu brodova koji se bave prevozom hrane iz programa UN, World Food Program - WFP.

HOLANDIJA

Plan bilateralne saradnje za 2016. godinu potpisan je 28.01.2016. godine u Crnoj Gori. Plan je sadržao 4 aktivnosti, od kojih su realizovane tri.

HRVATSKA

Nastavljena je saradnja sa Hrvatskom u okviru zajedničkog učešća crnogorskih i pripadnika hrvatskih oružanih snaga u sastavu zaštitnih snaga u okviru misije „Resolute Support” u Avganistanu. Plan bilateralne saradnje za 2016. godinu je sadržao 7 aktivnosti u Crnoj Gori i 25 u Hrvatskoj. Aktivnosti su se najvećim dijelom odnosile na školovanje pripadnika Vojske u Hrvatskoj, na saradnju u oblasti vazduhoplovstva, komandno-informacionih sistema, razmjenu iskustava u oblasti unutrašnje revizije, izgradnju integriteta, ljudskih resursa, realizaciju pograničnih susreta, saradnju u oblasti nabavki i odnosa s javnošću. Na Vojnoj Akademiji „Petar Zrinski” u Zagrebu trenutno se školuju dva kadeta iz Crne Gore. Brigadni general Ivica Olujić, načelnik Uprave za logistiku Glavnog stožera OS RH, boravio je, 18. i 19. jula 2016. godine, u radnoj posjeti Ministarstvu.

Sabor Republike Hrvatske ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, 25. novembra 2016. godine.

ITALIJA

U Rimu su održane 5. Bilateralne konsultacije u oblasti odbrane kada je potpisan Plan bilateralne saradnje koji je sadržao 17 aktivnosti. Od 10-13. oktobra 2016. godine, admiral Dragan Samardžić, boravio je u zvaničnoj posjeti Oružanim snagama Republike Italije. Na školovanje u italijanskim vojnim akademijama, u 2016. godini, upućena su dva kadeta iz Crne Gore. Dva oficira koji su završili pomorsku akademiju, u septembru 2016. godine, upućeni su na kurs osposobljavanja za oficire bojnog broda koji se sastoji iz dva modula: operativno-taktički pomorski modul i operativni modul-komponentna faza, nakon čega će od januara 2017. pohađati bezbjednosne kurseve.

KANADA

U skladu sa programom za vojnu saradnju – MTCP sa Kanadom, u Podgorici je, u periodu od 18. do 22. jula, organizovan kurs „Upravljanje resursima u oblasti odbrane” („Defence Resource Management Course), na kojem su pored predstavnika Ministarstva i Vojske učestvovali i predstavnici ministarstava odbrane Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije, Gruzije i Ukrajine. Kurs je obuhvatio četiri glavne teme: Upravljanje resursima u odbrani, regrutovanje vojnih snaga i razvoj, priprema i upućivanje vojnih snaga i nabavke u sektoru odbrane. U okviru navedenog programa, u oktobru 2016. godine, organizovan je kurs „Proces planiranja vježbi” (Exercise Planing Process Course), na kojem je učestvovalo 8

pripadnika Vojske. Na istom kursu učestvovali su i predstavnici Srbije, Makedonije, Ukrajine i Gruzije.

MAKEDONIJA

Plan bilateralne saradnje sa Makedonijom za 2016. godinu, potpisan je 22. decembra 2015. godine i sadržao je 8 aktivnosti u Crnoj Gori i 13 aktivnosti u Makedoniji. Aktivnosti su se najvećim dijelom odnosile na: školovanje kadeta na Vojnoj akademiji „General Mihailo Apostolski“ u Skoplju, obuku makedonskih pilota u Centru za obuku pilota helikoptera u Vazduhoplovstvu Vojske Crne Gore, zajedničku obuku u skijanju, razmjenu iskustava u oblasti vojno-obavještajnih poslova, razmjenu iskustava u oblasti informaciono-komunikacionih sistema, obuku za rad sa medijima i razmjenu iskustava u oblasti ljudskih resursa. Na Vojnoj akademiji "General Mihailo Apostolski" u Skoplju školuje se 11 kadeta od kojih su tri počela školovanje u septembru 2016. godine. Četiri pilota Armije Makedonije su u Centru za obuku pilota helikoptera u Vazduhoplovstvu Vojske Crne Gore završili napredni kurs. Tokom šestog foruma „To Be Secure“, koji je realizovan u Budvi, od 05 do 07. maja 2016. godine, ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đurišić sastala se sa ministrom odbrane Makedonije prof. dr Zoranom Jolevskim.

Generalni direktor Direktorata za ljudske resurse Mihailo Volkov, u oktobru 2016. godine, prisustvovao je Svečanoj ceremoniji povodom promocije tri kadeta Crne Gore u početne činove. Generalni direktor Direktorata za politiku odbrane dr Ivan Mašulović sastao se, 06. decembra 2016. godine, sa pomoćnikom rukovodioca sektora za politiku i planiranje Ministarstva odbrane Republike Makedonije, Saškom Jovanovskim.

NORVEŠKA

Plan bilateralne saradnje sa Kraljevinom Norveškom za 2016. godinu je potpisan 6. aprila 2016. godine. Težište aktivnosti predstavlja trogodišnja implementacija Programa obuke iz engleskog jezika (PELT projekat). Cilj zajedničkog projekta u kojem učestvuju i Velika Britanija i Holandija je da se do 2017. godine razvije održiv sistem i struktura nastave kao i jačanje kapaciteta za kontinuiranu obuku engleskog jezika u Ministarstvu i Vojsci.

NJEMAČKA

Plan odbrambene bilateralne saradnje za 2016. godinu je sadržao 11 aktivnosti, a isti je u potpunosti realizovan. Bilateralne konsultacije sa predstavnicima Ministarstva odbrane SR Njemačke, na kojima su se razmatrali predlozi aktivnosti za 2017. godinu, realizovane su u oktobru 2016. godine, u Podgorici.

Sporazum između Saveznog ministarstva odbrane SR Njemačke i Ministarstva odbrane Crne Gore u vezi podrške crnogorskom osoblju raspoređenom u EUTM Mali potpisan je u Berlinu, 06. septembra 2016. godine. Parlamentarni državni sekretar u Ministarstvu odbrane SR Njemačke, dr. Ralf Braukzipeom (Ralf Brauksiepe) sa delegacijom, u februaru 2016. godine, bio je u posjeti Crnoj Gori. Na marginama 2BS Forumu održanog, 05-07. maja 2016. godine, u Bečićima, ministar Pejanović-Đurišić imala je bilateralni susret sa podpredsjednikom Odbora za odbranu i bezbjednost Parlamenta SR Njemačke i članom Parlamentarne Skupštine NATO, dr. Karl Lamersom.

Ministarstvo je podržalo projekat izgradnje groblja za njemačke vojnike koji su stradali u II svjetskom ratu na teritoriji Crne Gore. Ceremonija svečanog otvaranja upriličena je 19. novembra 2016. godine u Golubovcima, gdje se pomenuto groblje i nalazi.

POLJSKA

Buduća saradnja sa Ministarstvom odbrane Republike Poljske definisana je tokom zvanične posjete ministra odbrane Crne Gore prof. dr Milica Pejanović Đurišić Republici Poljskoj, krajem juna 2016. godine. Pejanović Đurišić je u toku posjete razgovarala sa ministrom narodne odbrane Republike Poljske Antoniєм Maćerewiczem (Antoni Macierewicz), predsjedavajućim Komisije za odbranu Parlamenta Republike Poljske Mihalom Jahom (Michał Jach), kao i sa državnim sekretarom i šefom Biroa za nacionalnu bezbjednost Pavelom Solohom (Paweł Soloch). Dalja saradnja razvijaće se u oblasti vojno-obavještajnih poslova i saradnje u okviru Centra izvrsnosti vojne policije i specijalnih snaga.

Predsjednik Poljske ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, 30. jula 2016. godine.

SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

Sjedinjene Američke Države (SAD) su glavni strateški saveznik i partner Crne Gore u oblasti odbrane i bezbjednosti sa kojim se prioritetno razvija međunarodna odbrambena saradnja u gotovo svim funkcionalnim područjima. U decembru 2016. godine obilježeno je 10 godina državnog partnerstva Crne Gore sa Saveznom državnom Mejn. Tom prilikom ministar odbrane mr Predrag Bošković uručio je Nacionalnoj Gardi Mejna odlikovanje Orden crnogorske zastave Prvog stepena predsjednika Crne Gore.

Pentagon i Ministarstvo, u 2016. godini, realizovali su aktivnosti koje su doprinijele dostizanju najviših standarda funkcionisanja sistema odbrane u područjima planiranja i razvijanja vojnih sposobnosti, izgradnje i razvoja ljudskih resursa, školovanja i usavršavanja. Kroz program IMET (International Military Education and Training) od 2006. godine prošlo je više od 120 oficira i podoficira Vojske. SAD su nastavile podršku Ministarstvu kroz dostupne fondove, prije svega FMF (Foreign Military Financing) i FMS (Foreign Military Sales). Kroz navedene fondove Vojska je dobila savremene taktičke uređaje veze i opremu za inženjerske jedinice za potrebe detekcije i uklanjanja neeksplozivnih uređaja (EOD).

Bivši ministar odbrane prof. dr Milica Pejanović-Đurišić, u junu 2016. godine, boravila je u radnoj posjeti SAD. Ministar se u Pentagonu sastala sa zamjenikom sekretara za odbranu Sjedinjenih Američkih Država, Robertom Vorkom (Robert Work), kao i sa brojnim senatorima i kongresmenima.

Na američkim akademijama školuju se četiri kadeta iz Crne Gore. Sredinom 2016. godine izvršena je primo-predaja dužnosti izaslanika odbrane Crne Gore u Sjedinjenim Američkim Državama (ujedno nerezidentni ataše za Kanadu i Island).

SLOVENIJA

Plan bilateralne saradnje za 2016. godinu sa Republikom Slovenijom je potpisan 20. aprila 2016. godine, u Podgorici, i obuhvatao je 26 aktivnosti: 14 aktivnosti u Crnoj Gori i 12 aktivnosti u Sloveniji. Realizovane su aktivnosti u oblasti saradnje mornarica,

vazduhoplovstva, ljudskih resursa, kurseva engleskog jezika, obuke snaga za specijalne operacije, planiranja odbrane i pridruživanju NATO.

Ekspertska grupa Ministarstva odbrane Slovenije na čelu sa direktorom Direktorata za politiku odbrane Primožem Šavcom boravio je u posjeti MO Crne Gore, 12 -14. januara 2016. godine i 24- 26. oktobra, u cilju prenošenja iskustava Slovenije u procesu pristupanja NATO i ratifikacije NATO standarda. Odlukom MO Republike Slovenije Primož Šavc je, u julu 2016. godine, postavljen na dužnost savjetnika za odbranu pri Ambasadi Republike Slovenije u Podgorici.

Parlament Republike Slovenije ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, 08. juna 2016. godine.

SRBIJA

Plan bilateralne saradnje sa Republikom Srbijom za 2016. godinu sadržao je 25 aktivnosti , i to 9 aktivnosti u Crnoj Gori i 16 aktivnosti u Srbiji. Najvažnije aktivnosti su bazirane na: korišćenju i ispitivanju uzoraka baruta u skladištu Sasovići, kurseve i obuke u Regionalnom centru ABHO u Kruševcu, obuci probnih pilota, obuci specijalnih jedinica (padobranska obuka), saradnji u oblasti logistike. U cilju daljeg unapređenja regionalne saradnje u ABHO oblasti, 31. marta 2016. godine, je potpisan Memorandum o saradnji u oblasti atomsko-biološko-hemijske odbrane između ministarstava odbrane Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine i Makedonije. Sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Srbije o ustupanju podmornice P-911, kao muzejskog eksponata, potpisan je 2016. godine, dok će se transport podmornice realizovati u 2017. godini.

TURSKA

Plan bilateralne saradnje sa Republikom Turskom za 2016. godinu potpisan je 13. aprila 2016. godine. Planom je predviđeno 7 aktivnosti, od kojih je šest realizovano u Turskoj, dok je jedna realizovana u Crnoj Gori.

Parlament Republike Turske ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, 09. septembra 2016. godine.

VELIKA BRITANIJA

Intezivniju saradnju u oblasti odbrane Ministarstvo ostvaruje i sa Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske. Planom bilateralne saradnje predviđene su i realizovane aktivnosti koje se odnose na: saradnju kroz MONDEM i NATO Povjerilački fond, saradnju jedinica vazduhoplovstva, mornarica, PR službi, vojno-obavještajnih službi, saradnju sa britanskim timom za vojnu pomoć i obuku, nastavak realizacije PELT projekta za učenje engleskog jezika, podršku jačanju kapaciteta kroz finasiranje kurseva i obuku iz oblasti upravljanja odbranom. U organizaciji Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Velike Britanije održan je regionalni kurs "Strateški program liderstva", u periodu od 26-28. septembra 2016. godine, u Podgorici. U septembru je uz podršku Kancelarije izaslanika odbrane Velike Britanije održana Druga regionalna PR konferencija na temu „Terorizam i mediji“. Vježba kriznog komuniciranja, u saradnji sa MO Velike Britanije, organizovana je 22. februara 2016. godine, u okviru podrške Velike Britanije Ministarstvu u izradi i implementaciji Plana komunikacije u kriznim situacijama. Britanski tim za obuku iz Republike

Češke (BMATT) u novembru je za pripadnike Vojske, u Danilovgradu, po prvi put realizovao obuku/kurs "Operational Shooting".

Generalni direktor Direktorata za ljudske resurse, Mihailo Volkov, boravio je u radnoj posjeti Velikoj Britaniji u periodu od 29.11. do 02.12.2016. godine. Tom prilikom je posjetio Ministarstvo odbrane, Komandu Kopnene vojske i Frimley Park centar (Centar za obuku kadeta).

Parlament Velike Britanije ratifikovao je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO, 26. oktobra 2016. godine.

3.3 MULTILATERALNA SARADNJA

3.3.1 Proces saradnje ministara odbrane zemalja jugoistočne Evrope - SEDM

Sastanak ministara odbrane Jugoistočne Evrope održan je, 18. oktobra 2016. godine, u Rimu i tom prilikom potpisana je zajednička izjava kojom su ministri odbrane zemalja Jugoistočne Evrope izrazili jedinstvenu odlučnost u promovisanju mira, stabilnosti i sigurnosti u ovom regionu. Na pomenutom sastanku koji je otvorila ministar odbrane Republike Italije, Roberta Pinoti, istaknut je značaj SEDM kao inicijative koja je doprinijela razumijevanju i jačanju saradnje među zemljama, te da obilježavanje 20 godina postojanja SEDM treba da posluži kao podstrek svim članicama da i u narednom periodu ujedinjenim snagama doprinose efikasnosti zajedničkih procesa, a u cilju jačanja stabilnosti i sigurnosti regiona Jugoistočne Evrope.

Zamjenik načelnika Generalštaba VOJSKE pukovnik Rajko Pešić učestvovao je na sastanku zamjenika načelnika generalštabova zemalja članica SEDM (South East Defense Ministerial) inicijative, koji je održan 09. juna 2016. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina.

3.3.2 Američko-jadranska povelja (A5)

U cilju sveobuhvatnog odgovora na savremene bezbjednosne prijetnje, članice Povelje definisale su prioritete saradnje u oblasti odbrane i bezbjednosti, sa naglaskom na NATO kao ključnom garantu bezbjednosti na području jugoistočne Evrope, zajednički doprinos široj bezbjednosti, interoperabilnost jedinica, zajednički razvoj sposobnosti i zajedničko kreiranje odgovora na nove bezbjednosne izazove.

Ministar odbrane mr Predrag Bošković učestvovao je na Ministarskom sastanku Američko-jadranske povelje A5 u Trakošćanu, Hrvatska, 08. i 09. decembra 2016. godine. Tom prilikom potpisana je i Zajednička izjava ministara odbrane zemalja stalnih članica A5 kojom je izražena snažna podrška nastavku saradnje u svim segmentima o kojima se raspravljalo tokom sastanka. Ministri su izrazili podršku mogućnosti širenja i intenziviranja saradnje u realizaciji implementacije zaključaka sa Samita NATO u Varšavi.

Slika br.2 Ministarski sastanak A-5 inicijative

20. Konferencija načelnika generalštabova zemalja članica A5 inicijative (20th U.S.-Adriatic Charter CHODs' Conference) održana je, 30. novembra 2016. godine, u Splitu, Republika Hrvatska. (trba li reći da je prisustvovao NGŠ VCG)

3.3.3 Centar za bezbjednosnu saradnju – RACVIAC

Tokom 2016. godine, u Centru za bezbjednosnu saradnju – RACVIAC predstavnici Ministarstva i Vojske učestvovali su na više aktivnosti iz oblasti međunarodnih odnosa i saradnje, reforme sektora bezbjednosti kao i bezbjednosne saradnje u okruženju, sa fokusom na kontrolu naoružanja.

Predstavnici Ministarstva učestvovali su i na prolječnim i jesenjim sastancima Multinacionalne savjetodavne grupe (MAG), upravnog odbora Centra za bezbjednosnu saradnju RACVIAC. Prvo zasijedanje je održano u Tirani (12. aprila 2016. godine) a drugo u Zagrebu (13.10. 2016. godine).

3.3.4 Realizacija međunarodnih sporazuma o kontroli naoružanja

U toku 2016. godine Direkcija za kontrolu naoružanja – Verifikacioni centar (VfC) težišne aktivnosti je imao na sprovođenju obaveza iz Bečkog dokumenta 2011, Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja, održavanju nesmetanog rada i praćenja OEBS komunikacione mreže, kao i implementaciji ostalih Konvencija UN i međunarodnih sporazuma.

3.3.4.1 Implementacija "Bečkog dokumenta 2011"

Direkcija za kontrolu naoružanja – Verifikacioni centar je uspješno realizovala sve planirane aktivnosti za 2016. godinu koje proističu iz "Bečkog dokumenta 2011" (BD 2011) kao što su: razmjena vojnih informacija, prihvati i sprovođenje inspekcija (inspekcije specifičnog područja i evolucije) u inostranstvu i učešće na sastancima po BD 2011.

U toku 2016. godine Crna Gora primila je tri inspekcije specifičnog područja (od strane Slovenije, Portugala i Ruske Federacije) i evaluacijsku posjetu Rumunije. Realizovane su na bilateralnoj osnovi inspekcija specifičnog područja i evaluacija u Mađarskoj i bilateralna posjeta generala Braunstajna - direktora Verifikacionog centra Njemačke Crnoj Gori. Inspektor za kontrolu naoružanja, Ministarstva, učestvovao je u multinacionalnoj inspekciji Makedonije na teritoriji Hrvatske.

Uspješno su distribuirane i razmijenjene sledeće informacije:

- Godišnja vojna informacija po Bečkom dokumentu 2011 (AEMI);
- Globalna razmjena vojnih informacija – GEMI.

Težište angažovanja, u 2016.godini, bila je organizacija posjete stranih delegacija Vazduhoplovstvu Vojske, Centru za obuku i Mornarici Vojske, u okviru koje je posjetiocima prikazana vježba „Plavi horizont“. Posjeta je organizovana u periodu od 15 do 18.oktobra, kojoj je prisustvovalo 26 učesnika iz 17 zemalja.

3.3.4.2 Implementacija Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja (SPKN)

Po SPKN u potpunosti je realizovan inspekcijski režim, sastanci strana i razmjena Godišnje vojne informacije sa Stranama u Sporazumu (BiH, Hrvatska i Srbija).

Crna Gora je sprovela dvije inspekcije na teritoriji Strana u Sporazumu. Obzirom na dostignuti stepen povjerenja među Stranama, Crna Gora je smanjila broj pasivnih kvota (princip dobrovoljnosti) i prihvatila jednu sledujuću inspekciju od strane Srbije. U svim inspekcijama u cilju transparentnosti angažovani su i gosti posmatrači iz OEBS (Belgije, OEBS Centra za prevenciju konflikata i Španije).

Realizovana su po dva sastanka Stalne radne grupe (SRG) i Podregionalne konsultativne komisije (PRKK), a Crna Gora je u drugoj polovini godine presjedavala SRG i PRKK.

Težište je bilo na realizaciji međunarodnog kursa za implementaciju SPKN-DEYTON koji je u saradnji sa RACVIAC održan u Crnoj Gori od 13-18.03.2016. godine.

3.3.4.3 Komunikaciona mreža OEBS, razmjena informacija

Krajnja korisnička stanica komunikacione mreže OEBS za Crnu Goru, koja se nalazi u Ministarstvu-Direkciji za kontrolu naoružanja je u samom vrhu po stabilnosti mreže u OEBS, sa odzivom od 99.11%. Crna Gora je član Komunikacione grupe i Borda za kontrolu konfiguracije komunikacione mreže OEBS. Vojni predstavnik Stalne misije Crne Gore pri UN, OEBS i ostalim međunarodnim organizacijama u Beču redovno prisustvuje sastancima upravljačkog odbora komunikacione mreže OEBS i utiče na kreiranje komunikacione mreže OEBS. Tokom godine, u skladu sa odlukom Komunikacione grupe OEBS, izvršena je aktualizacija korisničkih programa i aplikacija koje se koriste u razmjeni notifikacija, obavještenja i informacija preko komunikacione mreže OEBS.

3.3.4.4 Sprovođenje obaveza prema Konvencijama Ujedinjenih Nacija

Po pitanju Konvencije o zabrani određenih vrsta konvencionalnog naoružanja (CCW) i njenih Protokola, težište je bilo na izradi Godišnjeg izvještaja Izmjenjenog Protokola II o zabrani mina, mina iznenađenja i drugih sredstava, a Ministarstvo-Verifikacioni centar je bio nosilac implementacije na državnom nivou.

U skladu sa međunarodnim konvencijama urađena su sledeća dokumenta:

- Godišnji izvještaj za CCW Konvenciju,
- Godišnji izvještaj za Otavsku Konvenciju (Konvencija o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i prometa protivpješadijskih mina i o njihovom uništavanju),
- Upitnik o minama OEBS koji prati Konvencije UN koje tretiraju mine.

Ministarstvo je u skladu sa Konvencijom o biološkom oružju (BWC) dostavilo UN Inicijalni nacionalni izvještaj o biološkom oružju i ubuduće će godišnje izvještavati o stanju i promjenama u ovoj oblasti.

4. RESURSI ODBRANE

4.1 LJUDSKI RESURSI

4.1.1 Organizacijske promjene

U novembru 2016. godine utvrđen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva, kojim je broj izvršilaca povećan na 339 izvršilaca, od čega 254 u Ministarstvu i 85 u Generalštabu Vojske.

Osnovni razlog izmjena i dopuna Pravilnika bio je potpisivanje Protokola o pristupanju Crne Gore Sjevernoatlantskom savezu i intenziviranje aktivnosti na razmjeni podataka između Misije Crne Gore pri NATO i Ministarstva.

Dužnost ministra odbrane preuzeo je, 29.11.2016. godine, mr Predrag Bošković.

Od ukupno 254 radnih mjesta sistematizovanih u Ministarstvu, na 17 se mogu rasporediti isključivo profesionalna vojna lica. Trenutno je u Ministarstvu raspoređeno 212 lica, od čega je 53 oficira, 8 podoficira i 151 državni službenik i namještenik.

U toku 2016. godine nije vršena izmjena organizacijsko-formacijske strukture Vojske Crne Gore.

4.1.2 Proces upravljanja ljudskim resursima

4.1.2.1 Zapošljavanje

U toku 2016. godine u Ministarstvu i Vojsci zaposleno je 67 lica.

U Ministarstvu je tokom 2016. godine u radni odnos primljeno 12 državnih službenika od čega tri lica na rukovodnim pozicijama, šest iz kategorije ekspertskog kadra, jedan iz kategorije izvršnog kadra i dva namještenika.

U službu u Vojsci primljeno je 55 lica, 7 oficira (nakon završenja vojne akademije), 44 vojnika po ugovoru i četiri civilna lica.

4.1.2.2 Rješavanje o pravima i obavezama iz službeničkih odnosa i odnosa u službi u Vojsci

U vršenju poslova koji se odnose na izradu pojedinačnih akata o zasnivanju radnog odnosa, raspoređivanju ljudskih resursa, stanjima u službi u Vojsci, školovanju i usavršavanju, zaradama, naknadama i drugim primanjima zaposlenih, kao i na rješavanje o drugim pravima i obavezama iz službeničkih odnosa, odnosno odnosa u službi u Vojsci izrađena su sljedeća pojedinačna pravna akta:

- odluke i rješenja o raspoređivanju i postavljenju (110),
- unapređenja oficira (37),
- unapređenja podoficira (37),
- postavljanje vršioca dužnosti (7),
- prestanku službe u Vojsci i radnog odnosa Ministarstvu, (35),

- odluka o razrješenju od dužnosti profesionalnog vojnog lica(16),
- zarade i dodaci na zaradu (2678),
- naknade troškova licima u službi u Vojsci i Ministarstvu (1837),
- rješenja o zaradama i naknadama pripadnika Vojske za vrijeme učešća u mirovnim misijama i upućivanja na obuku za vršenje dužnosti u mirovnim misijama (87),
- dodjeljivanje pomoći (94),
- upućivanje na školovanje i usavršavanje (65),
- produženje službe u Vojsci (6),
- o proizvodnju (3),
- školovanje djece poginulog ili umrlog vojnog lica (21),
- o raspoređivanju (155),
- rješenja o zasnivanju radnog odnosa na neodređeno vrijeme (10).

Izrađeno je 5204 pojedinačnih akata o pravima i obavezama iz službeničkih odnosa i odnosa u službi u Vojsci.

Po zahtjevima Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, Osnovnim sudovima , Upravnom sudu Crne Gore, Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova, vezano za postupke po tužbama lica (za naknadu nematerijalne i materijalne štete, radni, stambeni i dr. sporovi) ukupno je sačinjeno 1329 akata.

4.1.2.3 Upravni postupci

U izvještajnom periodu Ministarstvo je ukupno imalo u radu 3981 predmet, 384 upravnih predmeta po zahtjevu stranaka i 3597 upravnih predmeta po službenoj dužnosti.

Izdato je 1656 uvjerenja, shodno članu 165 Zakona o opštem upravnom postupku, a donijeta su 152 rješenja kojima su odbijeni zahtjevi za izdavanje uvjerenja, ili su zahtjevi proslijeđeni MO Srbije, zbog nedostatka službene evidencije. Zahtjevi su se odnosili na izdavanje uvjerenja o učešću u borbenim dejstvima tokom 1991/1992. godine, u svojstvu pripadnika rezervnog sastava JNA, kao i tokom 1999. godine, u svojstvu pripadnika rezervnog sastava Vojske Jugoslavije.

Osnovni razlog odbijanja ovih zahtjeva je činjenica da u službenoj evidenciji nema podataka da su podnosioci zahtjeva učestvovali u ovim aktivnostima.

Protiv ovih rješenja 9 podnosilaca zahtjeva pokrenulo je spor pred Upravnim sudom Crne Gore, od kojih je jedna tužba usvojena, četiri tužbe su odbijene kao neosnovane, dvije tužbe su obustavljene, dok su dvije tužbe u postupku.

4.1.2.4 Školovanje i usavršavanje kadra

- *Školovanje oficirskog kadra za potrebe Vojske, Studijska 2015 / 2016.godina*

Trenutno se na inostranim vojnim akademijama obrazuje ukupno 31 kadet, od čega: u Republici Grčkoj 12, u Republici Makedoniji 11, u Republici Italiji dva, u SAD četiri i u Republici Hrvatskoj dva kadeta.

U toku 2016. godine sedmero kadeta je završilo vojne akademije (u Republici Makedoniji troje, u Republici Grčkoj dvoje i u Republici Italiji dvoje kadeta). Po Odluci Predsjednika Crne Gore primljeni su u profesionalnu vojnu službu u početni čin oficira i raspoređeni na dužnosti u jedinice Vojske.

Tokom 2016. godine Direktorat za ljudske resurse je raspisivao javne oglase za obrazovanje na vojnim akademijama četiri partnerske zemlje (Grčka, Makedonija, Italija i Hrvatska).

- Usavršavanje profesionalnih vojnih lica

Tokom 2016. godine, različite oblike usavršavanja u inostranstvu je pohađalo ili dalje pohađa 28 profesionalnih vojnih lica i to:

- generalštabno usavršavanje je završio jedan oficir u SAD, trenutno se jedan oficir nalazi na usavršavanju u Njemačkoj,
- četiri oficira su završila komandno štabno usavršavanje u SAD-2 i Hrvatskoj-2, dok se trenutno na usavršavanju nalaze tri oficira (u SAD-1 i Hrvatskoj-2),
- specijalizaciju u Italiji su pohađala dva oficira, dok se trenutno na specijalizaciji nalaze dva oficira u Grčkoj,
- jedan oficir se nalazi na obuci za pilota u Makedoniji (započeo u 2016. godini a završiće u 2017.godini),
- sedam oficira su završila usavršavanje: u SAD-6 i Hrvatskoj-1, dok se trenutno na usavršavanju nalazi jedan oficir – SAD,
- jedan podoficir i tri vojnika po ugovoru su pohađali podoficirsko usavršavanje u Hrvatskoj, dok se trenutno na ovom vidu usavršavanja nalazi jedan podoficir,
- jedan podoficir je završio akademiju za glavne podoficire u SAD.

- Usavršavanje državnih službenika i namještenika

Stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika, u 2016. godini, vršeno je u skladu sa Programom stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika Uprave za kadrove za 2016/2017. godinu.

Obuke u skladu sa navedenim programom pohađalo je 75 državnih službenika. Kurseve stranih jezika, u zemlji, pohađalo je 20 državnih službenika i namještenika (engleskog – 14 i francuskog – 6), u okviru PELT projekta, u organizaciji Uprave za kadrove (engleski jezik) i u organizaciji Francuskog kulturnog centra (francuski jezik).

- Stručno osposobljavanje lica sa visokim obrazovanjem

U skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem („Službeni list CG“, broj 38/12), a na osnovu javnog poziva koji je raspisala Uprava za kadrove, Ministarstvo je učestvovalo u realizaciji Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem za potrebe Vojske i zaključilo ugovore o stručnom osposobljavanju, u trajanju od devet mjeseci, od 15.01.-15.09.2016. godine, sa pet visokoškola.

- Praksa studenata

U 2016. godini, na osnovu učešća Ministarstva na trećem „Sajmu praksi“, u organizaciji Uprave za kadrove dvomjesečnu praksu bez nadoknade, u periodu od 1.9. do 31.10.2016.godine, obavila su tri lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Na osnovu saradnje Ministarstva i Fakulteta za državne i evropske studije, studentsku praksu, u trajanju od tri mjeseca, počev od marta 2016.godine, obavila su dva studenta treće završne godine studija ovog fakulteta. Ministarstvo - Direktorat za ljudske resurse je izradilo Program obavljanja prakse studenata završne godine studija navedenog fakulteta.

Slika br.3 Ljetni vojni kamp za mlade

Ministarstvo je u julu 2016. godine organizovalo Ljetni vojni kamp za mlade koji je okupio 29 srednjoškolki i srednjoškolaca iz Crne Gore uzrasta od 16 do 18 godina koji su tokom dvije sedmice, u jedinicama Vojske u Kolašinu i Pljevljima, sticali znanja i vještine iz oblasti vojne obuke i upoznali se sa pojedinim segmentima života i rada u Vojsci.

Pored svakodnevnog izvještavanja o aktivnostima u kampu na Facebook stranici i sajtu Ministarstva, kao i posjete medijskih ekipa kampu, pripremljena je i reportaža koja u oktobru 2016. godine emitovana na Javnom servisu.

4.1.2.5 Unapređivanje profesionalnih vojnih lica

Tokom 2016. godine u viši čin unaprijeđen je 31 oficir i 32 podoficira. Tokom godine tri lica su promijenila kategoriju (jedan vojnik po ugovoru u civilno lice, a dva vojnika po ugovoru su proizvedena u podoficire).

4.1.2.6 Rodna ravnopravnost

Vlada je u martu 2015.godine usvojila Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (PAPRR) - Program sprovođenja za period 2015.-2016. godinu, u kome su utvrđene i mjere i aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva.

U saradnji sa RACVIAC i Nordijskim centrom za rad u vojnim operacijama, u 2016.godini, obučena su tri oficira Vojske za regionalne trenere za rodnu ravnopravnost u vojnim operacijama. Do sada je obuku za regionalne trenere završilo šest oficira.

U saradnji sa Ženevskim centrom za bezbjednosnu politiku i UNDP/SEESAC, u 2016.godini, jedna oficirka je uspješno završila kurs posvećen liderstvu i uticaju na promjene.

Regionalni treneri za rodnu ravnopravnost u vojnim operacijama, u 2016.godini, realizovali su obuke o rodnoj ravnopravnosti i R 1225 SBUN za dvije rotacije pripadnika/ca Vojske, koji su upućeni u mirovnu misiju u Afganistan i za pripadnike/ce Pješadijanskog bataljona (obukom obuhvaćeno ukupno 150 pripadnika/ca).

U Ministarstvu, na dan 31.12.2016.godine, ima 44,54% zaposlenih žena. Nešto više od polovine ovog broja su žene sa završenim visokim obrazovanjem, iz kategorije visoko-rukovodnog kadra, su dvije, a pet iz kategorije ekspertsko – rukovodnog kadra.

U Vojsci, na dan 31.12.2016.godine, ima 9,07% zaposlenih žena, od toga su 40 žena profesionalni vojnici po ugovoru, 17 žena su podoficiri, 11 žena su oficiri i 100 žena su civilna lica. Na nivou sistema odbrane zaposleno je 12,67% žena.

Na inostranim vojnim akademijama trenutno se školuje sedam kadetkinja, od čega jedna na prestižnoj vojnoj akademiji West Point u Njujorku. Do sada su četiri žene, profesionalna vojna lica, učestvovala u mirovnim misijama.

Ministarstvo je donijelo Strategiju upravljanja ljudskim resursima Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, kojom je definisana politika rodne ravnopravnosti i određeni strategijski ciljevi: povećana zastupljenost žena u Vojsci, na komandnim dužnostima i u misijama i kontinuirano sprovođenje nacionalnih politika rodne ravnopravnosti, Rezolucije 1325 i drugih primjenjivih i prihvaćenih regulativa.

Urađen je Prijedlog akcionog plana za primjenu Rezolucije 1325 SBUN u Crnoj Gori (2017-2018), čije se donošenje, od strane Vlade Crne Gore, očekuje u 2017. godini.

4.1.2.7 Izučavanje stranih jezika

U 2016. godini kurseve engleskog i njemačkog jezika pohađalo je 13 lica iz Ministarstva i Vojske u inostranstvu, dok su u zemlji, kurseve stranih jezika (engleskog, njemačkog i francuskog) pohađala 323 lica (297 lica u službi u Vojsci i 26 zaposlenih u Ministarstvu). Zahvaljujući PELT projektu (Project of English Language Training) i trogodišnjem Akcionom planu za implementaciju ovog projekta, u 2016. godini 87 zaposlenih u Vojsci i Ministarstvu pohađalo je kratke specijalističke kurseve.

U toku 2016. godine, u organizaciji Vojske 113 zaposlenih u Vojsci i Ministarstvu je pohađalo kurseve engleskog jezika, koje su izvodili referenti za engleski jezik zaposleni u Vojsci. Angažovanjem spoljne institucije za obuku iz engleskog jezika 62 pripadnika Vojske je pohađalo kurseve engleskog jezika u zemlji. U toku 2016. godine, u organizaciji Uprave za kadrove 11 zaposlenih u Ministarstvu otpočelo je pohađanje kurseva engleskog jezika. U 2016. godini, 24 lica su dobila STANAG sertifikat iz engleskog jezika.

Zahvaljujući sredstvima obezbijedenim od strane Kancelarije Vojnog atašea Francuske, 9 zaposlenih u Ministarstvu i Vojsci je pohađalo kurseve francuskog jezika u Francuskom institutu.

U organizaciji Kancelarije vojnog atašea Austrije, organizovan je kurs njemačkog jezika za pripadnike Vojske, od 26.10.2015. do 28.6.2016. godine. Kurs je uspješno završilo pet pripadnika Vojske.

4.1.2.8 Prestanak radnog odnosa / službe u Ministarstvu i Vojsci

Tokom 2016. godine radni odnos/služba u Vojsci prestala je za 47 lica.

U Ministarstvu je radni odnos prestao za 10 državnih službenika i namještenika. Služba u Vojsci je prestala za 37 lica, odnosno za 9 oficira, četiri podoficira, 16 vojnika po ugovoru i 8 civilnih lica, po različitim osnovima.

4.1.2.9 Rješavanje stambenih potreba

Shodno odlukama-rješenjima o dodjeli stanova koja su donijeta u postupcima po oglasima za raspodjelu stanova i na osnovu odluka nadležnih opštinskih organa, sačinjena su:

- četiri ugovora o zakupu stana,
- jedan ugovor o zakupu garažnog mjesta,
- 36 aneksa ugovora o zakupu garažnih mjesta,
- četiri zapisnika o primopredaji stanova,
- dva rješenja za uplatu duga za struju, vodu i komunalne usluge.

U evidenciji stambenih potreba u Ministarstvu nalazi se ukupno 1403 lica iz Ministarstva i Vojske, od čega 1159 lica koja nemaju stan i 244 lica koja nemaju odgovarajući stan.

Na kraju 2016. godine u evidenciji Odsjeka za stambene poslove se nalaze 254 neotkupljena stana, od čega 12 stanova slobodnih za raspodjelu, 7 stanova za službene potrebe, pet neuslovnih stanova, 173 stana data u zakup, 17 stanova koji se koriste bez pravnog osnova, kao i 40 stanova za koje Odsjek ne posjeduje dokumentaciju o pravnom osnovu njihovog korišćenja.

Redovno je ažurirana evidencija zakupaca, kao i evidencija naplate zakupnine za stanove i garažna mjesta, te izrađene 93 opomene zakupcima koji, shodno obavezi iz ugovora o zakupu stana, redovno ne izmiruju zakupninu.

Službi za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine dostavljeno je 11 dopisa u vezi stambenih podataka.

4.2 MATERIJALNI RESURSI

U toku 2016. godine težište rada Direktorata za materijalne resurse bilo je usmjereno na:

- opremanje jedinica Vojske vojnom opremom, u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima,
- učešće u pripremi i sprovođenju javnih nabavki,
- rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme,
- unapređenje i razvoj informaciono komunikacionih sistema,
- unapređenje vojne infrastrukture,
- održavanje zahtijevanog nivoa ispravnosti vojne tehnike i opreme,
- dalji razvoj sistema standardizacije i kodifikacije u sistemu odbrane Crne Gore,
- obuku ljudstva, u skladu sa logističkim partnerskim ciljevima.

4.2.1 Opremanje Vojske

U 2016. godini, težište opremanja bilo je usmjereno na opremanje deklariranih jedinica u skladu sa Strategijskim pregledom odbrane, Dugoročnim planom razvoja odbrane i Partnerskim ciljevima.

U 2016. godini zaključeni su ugovori i izvršena isporuka novih vojnih motornih vozila:

- šest terenskih vozila, mercedes G klase, u vrijednosti 539.400,00 €,

- jednog specijalnog izviđačkog HBRN vozila za CBRN zaštitu u vrijednosti 549.000,00€,
- jednog terenskog vojno-sanitetsko vozila, u vrijednosti 109.063,00€,
- jednog terenskog vozila za prevoz hrane, u iznosu od 47.000,00€,
- dva terenska vozila, u iznosu od 36.000,00€ (2 terenska vozila),
- 12 putničkih motornih vozila, u iznosu od 194.500,00€.

Za realizaciju Partnerskih ciljeva, u 2016. godini, ugovorena je i nabavljena sledeća oprema: optoelektronska i balistička oprema u vrijednosti oko 269.000 €, sanitetska oprema u vrijednosti oko 27.000 €, HBRN oprema u vrijednosti oko 171.000 €. U toku godine, po principu "staro za novo", nabavljeno je 137,21 tona novoproduktovane municije. Do sada je po osnovu ovog ugovora isporučeno 4000 bombi ručnih M-75. Isporučka ostale municije očekuje se tokom 2017. godine.

Isporučena je vježbozna i manevarska municije i artificije u vrijednosti oko 249.500 €, sredstva za povećanje svjesnosti o situaciji na moru, u vrijednosti od 30.773,44€ kao i specijalna oprema za Bording tim u vrijednosti od 24.888,18 €.

Izvršena je nabavka i ugradnja novog rashladnog sistema (za smještaj i čuvanje hrane) na š/b Jadran, u vrijednosti od 38.521,49 eura.

4.2.2 Remont i održavanje

Remont i održavanje sredstava naoružanja i vojne opreme izvršeni su planiranom dinamikom, u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima.

Za potrebe održavanja putničkih, terenskih i teretnih vozila, u 2016. godini, realizovana je nabavka usluge višeg stepena održavanja po ugovorima iz 2015. godine, sa:

- AD "Osmanagić CO" d.o.o u vrijednosti od 74.000,00 €,
- „Efel Motors“ d.o.o Cetinje, u vrijednosti od 60.000,00 €;
- „Samveko“ d.o.o Podgorica, u vrijednosti od 25.000,00 €;
- „MONTEX HIDROMONT“ d.o.o, u vrijednosti do 14.146,72 €.

Izvršena je nabavka usluge održavanja i servisiranja bijele tehnike, rashladnih i grejnih tijela i ostalih intendantskih sredstava, po ugovoru iz 2015. godine, sa „FRIGO ELEKTRO“ doo, u iznosu od 10.000,00 €;

Izvršena je nabavka usluge održavanja i servisiranja skija i motornih sanki, po ugovoru iz 2015. godine, sa „PROKOM“ doo, u iznosu od 9.838,44 €.

Ugovorena je opravka i servisiranje motornih vozila, inženjerskih mašina, specijalnih vozila (dizalica, cistijerni i dr.) i drugih tehničkih sredstava u 2016/2017. godini iz domena višeg stepena održavanja, sa preduzećima:

- AD "Osmanagić CO" d.o.o Nikšić i „Autoremont Osmanagić“ Podgorica u vrijednosti od 130.000,00 €,
- „Efel – Motors“ d.o.o Cetinje u vrijednosti od 60.000,00 €,
- „LJETOPIS AUTOMOTIVE“ d.o.o. Podgorica u vrijednosti od 5.000,00 €,
- „SAMVEKO“ d.o.o, Podgorica u vrijednosti do 20.000,00 €,
- „MONTEX HIDROMONT“ d.o.o, u vrijednosti do 30.000,00 €,

- „MC COMPANY“ DOO, u vrijednosti od 79.611,00 € (tehnički pregled i remont protivavionskog topa 40 mm L/70 „Bofors“ i osmatračkog akvizicijskog radara „Žirafa“ M-85).

Za potrebe održavanja pokretnih stvari u vojnim radionicama i obezbjeđenja potrošnih sredstava za vozila, brodove i vazduhoplove po ugovorima iz 2016. godine, izvršena je nabavka:

- rezervnih djelova za teretna, specijalna motorna vozila i autobuse, „SINCOMMERCE“ d.o.o., u vrijednosti od 91.344,86 €,
- rezervnih djelova za terenska motorna vozila, „SPONA“ d.o.o., u vrijednosti od 58.198,37 €,
- rezervnih djelova za putnička motorna vozila, „Autika“ d.o.o., u vrijednosti od 4.562,31 €,
- rezervnih djelova za naoružanje, „MONTENEGRO DEFENCE INDUSTRY“ d.o.o., u vrijednosti od 24.846,90 €,
- rezervnih djelova za protivpožarnu opremu, „VATROOPREMA“ D.O.O, u iznosu od 1.677,90 €,
- rezervnih djelova za intendantsku opremu, „MIRABOU“ D.O.O., u iznosu od 1.588,66 €,
- ulja, masti i drugih tečnosti, „OMNIOIL“ d.o.o., u vrijednosti od 19.477,44 € (za potrebe održavanja tehničkih pokretnih sredstava Kopnene Vojske),
- ulja i masti za održavanje vazduhoplova, „RASTER OFFICE“ d.o.o., u vrijednosti od 2.391,66 €,
- pneumatika za putnička i terenska vozila, „VUJAČIĆ COMPANY“ d.o.o., u vrijednosti od 27.992,78 €,
- pneumatika za ostala putnička i terenska vozila, „VUJAČIĆ COMPANY“ d.o.o., u vrijednosti od 10.971,59 €,
- akumulatora za vazduhoplove, „FOBRA“ d.o.o., u vrijednosti od 42.432,90 €,
- akumulatora za motorna vozila, „SINCOMMERCE“ d.o.o., u vrijednosti od 47.051,4 €,
- baterija, „RASTER OFFICE“ d.o.o., u iznosu od 23.498,40 €,
- potrošnog i repromaterijala za održavanje i prateće opreme za motorna vozila, „OMNIOIL“ d.o.o., u iznosu od 36.926,97 €,
- cerada za vozila, plovila i topove, „PRESS-PLAST“ d.o.o., u iznosu od 32.719,05 €,
- cerada za vazduhoplove, „RASTER OFFICE“ d.o.o., u iznosu od 6.878,20 €.

U cilju unapređenja kvaliteta održavanja tehničkih sredstava u vojnim radionicama za tehničko održavanje izvršena je nabavka radioničke opreme i alata, firma „MIRABOU“, u iznosu od 10.181,72 €.

4.2.3 Rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme

4.2.3.1 Neutralizacija viškova ubojnih sredstava

MONDEM program

U okviru ovog programa za demilitarizaciju, u 2016. godini, izvršena je neutralizacija 81,67 t ubojnih sredstava, u okviru III5 i III6 faze ovog programa (Prilog br. 1). Do sada je u okviru

ovog programa ukupno neutralisano 1.623,80 t ubojnih sredstava i 825 komada raznog zastarjelog naoružanja.

Shodno Ugovoru o realizaciji III faze MONDEM programa, sve korisne sekundarne sirovine koje su dobijene delaboracijom, pripale su privrednom društvu koje je izvodilo radove na neutralizaciji. Za vrijednost sekundarnih sirovina smanjene su cijene delaboracije. Novčana vrijednost dobijenih sekundarnih sirovina u III fazi iznosila je 129.191,99 € ili 19,42 % od ukupne cijene neutralizacije III faze. Ovo je doprinos Ministarstva za realizaciju III faze MONDEM programa.

U toku 2016. godine nije vršeno uništavanje naoružanja i drugih borbenih sredstava.

4.2.3.2 Prodaja naoružanja i vojne opreme

U toku 2016. godine je prodato 573,00 t ubojnih sredstava i 8.422 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava. Tokom godine, preuzeto je od strane komisionara i kupaca 326,78 t ubojnih sredstava i 56 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava, na osnovu ugovora iz prethodnog perioda. U 2016. godini, po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme ukupno je naplaćeno 1.034.570,40\$ i 196.284,25 € (Prilog br.2).

U toku 2016. godine u skladu sa Ugovorom o prodaji dotrajalih sredstava i proizvoda (metalne i druge sirovine) broj 807-5004/16 od 19.07.2016. godine prodato je 325 t različitih dotrajalih sredstava i proizvoda kao metalne i druge sirovine.

Ukupno ostvareni prihod od prodaje dotrajalih sredstava i proizvoda (metalne i druge sirovine) u 2016. godini, iznosi 40.281,10 €.

Od kraja 2006. godine do danas, viškovi ubojnih sredstava su smanjeni za 9.161,22 tona.

4.2.3.3 Ustupanje pokretnih stvari i opreme

Na osnovu Zahtjeva opštine Herceg Novi i predloga Ministarstva, Vlada je Zaključkom broj 08-2626 od 20. oktobra 2016. godine, odobrila opštini Herceg Novi donaciju male podmornice, oznake P-916, bez nakanade, kao muzejski eksponat.

Na osnovu predloga Ministarstva, Vlada je donijela je Zaključka na osnovu kojih je Ministarstvo ustupilo neperspektivna pokretna sredstva na trajno korišćenje, bez naknade, Opštoj Bolnici – Bar, Domu starih – Risan, Bolnici – Nikšić i Bolnici – Brezovik.

Pregled ustupljenih pokretnih stvari u 2016. godini prikazan je u Prilogu br. 3.

4.2.4. Zaštita na radu, zaštita od požara i zaštita životne sredine

4.2.4.1 Zaštita na radu

Stručni tim Ministrastva je izradio radnu verziju Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu za Vojsku, te predstoji usaglašavanje i izrada konačne verzije Pravilnika kao osnovnog dokumenta iz ove oblasti.

Otpočelo se sa procedurom javne nabavke/usluge izrade Akta o procjeni rizika za sva radna mjesta.

U toku godine realizovani su sistematski pregledi svih profesionalnih vojnih lica i zdravstveni pregled lica koja rade na mjestima sa povećanim rizicima/ posebnim uslovima rada. Takođe su redovno vršeni ljekarski pregledi na kliconoštvo svih lica koja rade sa namirnicama.

U predhodnoj godini dogodile su se 22 povrede na radu, od čega dvije sa teškim posledicama po zdravlje, četiri su u kategoriji težih a ostalih 16 su lakše povrede. Povrede su se dogodile najviše zbog trenutne nepažnje u radu.

Problemi koji su pratili zaštitu na radu u predhodnom periodu ogledaju se prije svega u relativno niskom procentu popune ličnim zaštitnim sredstvima i opremom na upotrebi u Vojski, što je posledica limitiranih novčanih sredstava.

4.2.4.2 *Zaštita od požara*

I pored određenih nedostataka, stanje zaštite od požara u 2016. godini održano je na potrebnom nivou, zahvaljujući dobroj organizaciji. Početkom ljetne sezone, na kasarnskom nivou formirane su jedinice privremenog karaktera, koje su bile zadejstvovane do kraja septembra.

U periodu povećane požarne opasnosti (od juna do avgusta) dogodila su se 3 manja požara u krugu vojnog aerodroma Golubovci, gdje je gorjelo sitno rastinje ali nije bilo materijalne štete. U 2016. godini pripadnici Vojske nijesu bili angažovani na gašenju požara van vojnih objekata i prostora.

Planskim rješavanjem viškova ubojnih sredstava, značajno je poboljšana pirotehnička bezbjednost svih skladišta u odnosu na predhodne godine. Posebno se vodilo računa da sva lakozapaljiva i ubojna sredstva budu pravilno uskladištena, da nema sredstava koja se čuvaju van namjenskih objekata i da se eksplozivne materije čuvaju u propisanoj ambalaži i uskladište na način predviđen tehničkim propisima.

Osnovni nedostaci su:

- mali broj izvršilaca u protivpožarnim odjeljenjima i ekipama,
- problem sa stabilnim protivpožarnim instalacijama na brodovima i objektima (više godina nijesu hidraulično ispitivana),
- veliki broj PP aparata sa isteklim rokom upotrebe (preko 30 godina),
- nemogućnost hidrauličnog ispitivanja PP aparata u organizaciji Vojske, zbog nedostatka kadra sa odgovarajućim sertifikatima.

4.2.4.3 *Zaštita životne sredine*

U toku godine realizovana je obuka kadra iz ove oblasti u skladu sa NATO standardima i procedurama. Na radionici o postupcima u slučaju akcidentnih situacija i uticaju na životnu sredinu, koja je realizovana u Danilovgradu pod vođstvom eksperata iz Nacionalne garde Mejn, učestvovali su pripadnici Ministarstva i Vojske koji se bave ovom problematikom.

Iz oblasti ZZS i ZNR identifikovani su sledeći problemi koje će biti potrebno rješavati u narednom periodu:

- postojanje oko 10 tona potrošnih sredstava i materijala (hemikalije, reagensi, ljekovi) koji su isteklog roka upotrebe i opasni su po ljude i životnu sredinu,

- posjedovanje velikih količina sanitetskih neperspektivnih sredstava, koja treba raskompletirati i rashodovati.

Sva navedena sredstva pravilno su uskladištena i obezbijeđena a njihovo rješavanje predviđeno je tokom 2017.godine.

4.2.5 Standardizacija i kodifikacija

U okviru redovnih aktivnosti i ispunjenja Partnerskog cilja G 5300 „Upravljanje lancem snabdijevanja“ kodifikovano je ukupno 87 originalnih crnogorskih proizvoda, dodijeljeno 55 NCAGE sertifikata softverom BULCOD, a ukupno je obavljeno 56 međunarodnih kodifikacionih transakcija softverom NATO MailBox. Pored ranije usvojenih standarda za kodifikaciju STANAG 3150 i 3151, usvojeni su i standardi STANAG 4177, 4199, 4438 na osnovu kojih je izrađen predlog Pravilnika o kodifikaciji. Usvajanje ovih standarda se nalazi u Akcionom planu za implementaciju Industrijske politike Vlade Crne Gore za poglavlje 20 u procesu pridruživanja EU.

Svi podaci kodifikacije su prihvaćeni u NATO bazi podataka NMCRL i na taj način je omogućena promocija nacionalnih proizvoda na NATO odbrambenom tržištu. Eksperti iz NCB Austrije i Bugarske su, u toku 2016. godine, izvršili evaluaciju sposobnosti vršenja kodifikacije i utvrdili da NCB Crne Gore spremno dočekuje prijem Crne Gore u NATO i nove obaveze koje proističu iz tog statusa u oblasti kodifikacije. U lokalnim medijima i Privrednoj komori dat je značajan doprinos promovisanju mogućih benefita kodifikacije za crnogorsku privredu, što je rezultovalo veoma uspješnom promocijom benefita našim privrednicima tokom posjete generalnog menadžera NSPA.

Na osnovu tri godišnja plana standardizacije formirano je 28 radnih grupa, koje su obradile planirane standarde, tako da je do kraja godine ukupno donešeno 109 standarda odbrane. Izvještaji o donošenju standarda objavljeni su u Službenom listu Crne Gore i u propisanom formatu dostavljeni u NSO Brisel.

U toku je razvoj i testiranje softverske baze podataka JRSO – Jedinstveni registar standarda odbrane, koja sadrži sve neophodne podatke za rad na standardima odbrane.

4.2.6 Infrastruktura

4.2.6.1 Investicioni radovi u vojnom krugu

Realizacijom investicionih radova, u 2016.godini, u vojnom krugu nastavljeno je unapređenje uslova za život i rad komandi i jedinica Vojske i organizacionih jedinica Ministarstva.

Najznačajnije aktivnosti koje su realizovane tokom 2016. godini na ovom planu su:

- Rekonstrukcija objekta KN-10 u kasarni „Milovan Šaranović“ u Danilovgradu,
- Adaptacija objekta Medicinskog centra bezbjednosnih snaga u Podgorici,
- Adaptacija objekta KN-25 na vojnom aerodromu Golubovci,
- Adaptacija objekata na Crnom rtu,
- Rekonstrukcija objekta vodotornja na vojnom aerodromu Golubovci,
- Rekonstrukcija trafostanica TS 2 i TS- na vojnom aerodromu Golubovci,

- Rekonstrukcija trafostanice TS 10/0,4 kV u kasarni „Pero Četković“ u Baru,
- Adaptacija holova u zgradi Ministarstva odbrane,
- Adaptacija prostorija u zgradi Ministarstva odbrane i na vojnom aerodromu Golubovci,
- Rekonstrukcija i servisiranje termotehničkih instalacija na vojnim objektima,
- Ispitivanje gromobranskih instalacija na skladištima ubojnih sredstava,
- Ugovoreni su i u toku su radovi na rekonstrukciji objekta KN-8 u kasarni „Breza“ u Kolašinu,
- Ugovoreni su i u toku su radovi KN-43 na vojnom aerodromu Golubovci.

Ukupna vrijednost ugovorenih radova za investiciono održavanje objekata u vojnom krugu, u 2016. godini, iznosi 1.089.385 €.

Za redovno održavanje objekata u vojnom krugu, koje se realizuje putem trećeg lica, ugovoreno je ukupno 242.635,00 €. Po ovom zadatku izvedeni su radovi na: zamjeni spoljašnje stolarije na objektu Komande Mornarice u Baru; sanaciji sanitarnog čvora u objektu Ambulane u kasarni Bar, adaptaciji objekata KN6 i 22 u kasarni Bar; zamjeni krovnog pokrivača na objektima KN-46 i 47 u skladištu Kapino Polje u Nikšiću; adaptaciji objekata KN27 i 34 u kasarni u Danilovgradu i dr.

4.2.6.2 *Nepokretnosti – „bivša vojna imovina“ u nadležnosti Ministarstva odbrane*

Na teritoriji Crne Gore nalaze se ukupno 172 lokacije od čega je ustupljeno: Savjetu za privatizaciju 20 lokacija; državnim organima i lokalnoj samoupravi 18, Ministarstvu unutrašnjih poslova (karaule) 68. Vojska koristi 66 lokacija sa oko 1400 objekata visokogradnje, sa pratećim spoljnim instalacijama vodovoda, kanalizacije, rasvjete i trafostanicama. Određeni broj lokacija se aktivno koristi, dok veći broj objekata nije u funkciji, ali sa obavezom čuvanja.

Za funkcionisanje Ministarstvu i Vojski potrebno je oko 25 lokacija, a ostale bi trebale biti predmet prodaje ili valorizacije.

4.2.6.3 *Prihodi od zakupa nepokretnosti*

Od zakupa vojnih nepokretnosti, u toku 2016. godine, ostvareni su značajni sopstveni prihodi koji su uplaćeni u budžet Crne Gore.

Red. broj	VRSTA PRIHODA	Naplaćeno (€)
1.	Prihodi od zakupa poslovnih prostora	34.465,79
2.	Prihodi od zakupa vojnih nepokretnosti	76.870,52 €
3.	Prihodi od otkupa stanova	149.641,90 €
UKUPNO NAPLAĆENI PRIHODI		260.928,21 €

Tabela 1. Prihodi od zakupa vojnih nepokretnosti za 2016.godinu

4.2.7 Informaciono-komunikacioni sistemi (IKS)

U Direkciji za IKS su realizovane sistemske aktivnosti u cilju izgradnje, održavanja neprekidnog i pravilnog rada informaciono-komunikacione mreže i elektronskih servisa za potrebe Ministarstva i Vojske:

- Elektronska sjednica Vlade Crne Gore,
- Elektronsko upravljanje dokumentima u Ministarstvu (eDMS Origami),
- Elektronsko upravljanje dokumentima u Vojci,
- E-mail za pripadnike Ministarstva ,
- E-mail za pripadnike Vojske,
- Digitalni potpis i digitalno kriptovanje elektronskih podataka za pripadnike Ministarstva,
- Katalog propisa za pripadnike Ministarstva i Vojske,
- Bezbjedan pristup Internetu za pripadnike Ministarstva i Vojske.

Razvojem stacionarnog i mobilnog sistema veza poboljšana je informaciono-komunikaciona infrastruktura Ministarstva i Vojske i mogućnost komunikacije na svim nivoima komandovanja. Stacionarni dio sistema veza (projekti "Digitalizacija stacionarnog sistema radio-relejnih veza - Backbone", "Izgradnja optičke kablovske mreže velikog kapaciteta u kasarnama" i "Izgradnja lokalne računarske mreže unutar vojnih objekata") realizuju se u skladu sa Dugoročnim planom razvoja i dinamičkim planom aktivnosti definisanih Partnerskim ciljevima "G 6100" i "G 6101".

Pušteni su u rad linkovi sistema "Backbone" na većini lokacija Ministarstva i Vojske (Podgorica, Lovćen, Golubovci, Obostnik, Crni Rt, Bar-Komanda MVCG, Bar-Kasarna, Mavrijan, Sjenica, Danilovgrad, Ostrog, Tović, Nikšić, Bjelasica, Tvrdaš, Pljevlja). U narednom periodu je planirano puštanje u rad linkova na sledećim lokacijama: zgrada Vojnomedicinskog centra, skladište Brezovik i kasarna Nikšić.

Projekat "Izgradnja lokalne računarske mreže unutar vojnih objekata" nastavljen je kroz nabavku potrebne opreme za izgradnju LAN mreža u kasarnama Vojske. U toku 2017. godine realizovaće se uvezivanje svih planiranih lokacija Ministarstva i Vojske u sistem za prenos elektronskih podataka (WAN-"Backbone", MAN-"Optička kablovska mreža" i LAN-"Lokalna računarska mreža unutar objekata Ministarstva i Vojske").

Za potrebe prenosa NATO elektronskih podataka, od strane NATO prihvaćeno je da se prenos elektronskih podataka do vojnog aerodroma Golubovci vrši korišćenjem digitalnog radio-relejnog sistema BackBone i to linkovima: Podgorica-Lovćen i Lovćen-Golubovci. Radi izrade rezervnog linka u 2017. godini je planirano da se uspostave sledeći linkovi: zgrada Ministarstva odbrane, Podgorica-Golubovci (optički kabal) i zgrada Ministarstva odbrane - Sjenica - Golubovci (radio-relejni link).

4.2.7.1 Modernizacija informaciono-komunikacionih sistema

Tokom 2016. godine nastavljeno je sa opremanjem Vojske sa taktičkim radio uređajima „Harris“ velike snage, čime su sve jedinica ranga samostalni bataljon opremljene sa ovom vrstom uređaja i time je omogućena govorna komunikacija i prenos podataka (elektronska pošta) između Generalštaba i navedenih jedinica.

Komande jedinica Vojske povezane su sa potčinjenim sastavima kroz stacionarni sistem veza i na mobilni sistem radio-relejnih i radio veza. U toku 2016. godine nastavljeno je opremanje jedinica Vojske taktičkim HF/VHF/UHF radio uređajima "Harris" srednje i male snage (težište na OCC jedinicu i deklarisanu snagu). Nastavljeno je obučavanje pripadnika rodu veze iz svih jedinica Vojske u rukovanju i osnovnom održavanju taktičkih radio-uređaja i u rukovanju i osnovnom održavanju taktičkih radio-uređaja i radio-relejnih linkova. Započeto je opremanje Ministarstva i Vojske profesionalnim radio-telefonskim uređajima i sistemima za potrebe realizacije podrške veze u III Misiji Vojske.

Informacioni sistemi povezani su na "DATA centar", koji predstavlja centralni dio sistema i u okviru kojeg funkcionišu svi informacioni servisi Ministarstva i Vojske. Data Centar IKS sadrži dva razdvojena IKS: IKS-B1 (zatvorena računarska mreža bez pristupa otvorenom Internetu) i IKS-C1 (zaštićena računarska mreža sa kontrolisanim pristupom Internetu).

U okviru IKS-B1 mreže nastavljena je implementaciju projekata "SSL VPN" i "PKI OTP". Ovi projekti su u završnoj fazi razvoja, čime će se omogućiti pristup računarskoj mreži IKS-B1 (zatvorena računarska mreža) sa udaljenih lokacija, kao i zaštita elektronske pošte, identifikacija i autentifikacija korisnika. Mreža IKS-B1 je implementirana na svim lokacijama Ministarstva i Vojske.

U okviru IKS-C1 se koristi eMail server na Linux platformi "Zimbra" koji se koristi za razmjenu elektronskih podataka u Ministarstvu i Vojsci.

U toku 2016. godine izvršena je implementacija mornaričkog C2 sistema (komandovanje i kontrola) u Mornaričkom operativnom centru - MOC (stacionarni dio projekta).

Nastavljen je projekat formiranja vazduhoplovnog C2 sistema za praćenje situacije u vazдушnom prostoru, u okviru kojeg je izvršeno opremanje Vazduhoplovnog operativnog centra na aerodromu Golubovci (VOC) sa informaciono-komunikacionom opremom za implementaciju programa "ASDE".

U skladu sa funkcionalnim zahtjevima komandovanja, nastavljeno je opremanje Vojske računarima i računarskom opremom. Težište u opremanju je dato na VOC, OCC jedinice i početak opremanja taktičkog operativnog centra (TOC) pješadijskog bataljona.

Podrška veze i informatike u mirovnoj misiji "Resolute Support" vrši se na više načina. Zaštićeni prenos govora vrši se putem "kripto" telefona. Zaštićeni prenos podataka vrši se korištenjem softvera za zaštitu mailova "Pam Heart". Kao rezervna vrsta veze koriste se E-mail komunikacija (mobilni Internet), mobilna telefonija (lokalni provajder u Avganistanu i CG Telekom) i satelitska telefonija (satelitski telefoni).

Realizacija podrške veze i informatike u Vojsci vršila se, pored sopstvenih kapaciteta i kapacitetima drugih imalaca sistema veze na teritoriji Crne Gore, od kojih su najznačajniji "Crnogorski Telekom", "Telenor-MNNews" i "M:tel".

Sistem zaštite elektronskih podataka stepenovanih određenim stepenom tajnosti nije uspostavljen. Naslijeđeni sistem zaštite je zastario, nije u skladu sa NATO standardima i ne obezbjeđuje dovoljan stepen zaštite informacija koja se prenose sredstvima veze, pa je kao takav stavljen van upotrebe. Osim zaštite informacija prema jedinici angažovanoj u misiji

"Resolute Support", ne postoje drugi sertifikovani uređaji, sistemi ili softveri za zaštitu elektronskih podataka.

4.3 BUDŽET ZA ODBRANU

Zakonom o budžetu za 2016. godinu odobrena su sredstva za finansiranje Ministarstva odbrane u iznosu od 41.633.923,90 €, što predstavlja učešće od 1,12 % u odnosu na procijenjeni BDP za 2016. godinu (3.729 mil €). Osim ovih sredstava, u članu 6. stav 4 Zakona o budžetu odobreno je korišćenje prihoda (do iznosa 5.12 mil € od prodaje naoružanja i vojne opreme, pružanja usluga i prodaje i izdavanja u zakup bivše vojne imovine (nepokretnosti). Odobrenjem za korišćenje prihoda, kao vida podrške odbrambenom budžetu, nastavljen je pozitivan trend izdvajanja za rashode odbrane i nastavak implementacije Partnerskih ciljeva i opremanja Vojske u skladu sa NATO standardima.

Shodno Zaključcima Vlade, krajem godine, izvršeno je umanjenje sedstava u iznosu od 940.000,00 €. Zaključno sa 31.12.2016. godine, od raspoloživih sredstava iz opštih prihoda budžeta u iznosu 40.693.923,90 € isplaćeno je 40.056.011,04 € a prenijete su obaveze u iznosu od 720.526,23 €.

U strukturi sredstava isplaćenih iz Tekućeg budžeta, za 2016. godinu, učešće personalnih izdataka iznosi 64,44%, tekućih izdataka 19,65%, kapitalnih izdataka 8,50% i izdataka na ime obaveza iz prethodnih godina 7,41%.

Osim sredstava isplaćenih iz opštih prihoda budžeta, Zakonom o budžetu za 2016. godinu odobreno je i korišćenje sopstvenih prihoda do iznosa 5.121.000,00 €. Zaključno sa 31.12.2016. godine ostvareno je 1.223.117,90 € ili 23,88% odobrenog iznosa. Ova sredstva su shodno namjeni iskorištena za realizaciju Partnerskih ciljeva i opremanje Vojske u skladu sa NATO standardima. Utrošak sredstava iz ovog izvora finansiranja iznosio je 1.125.098,85 € ili 91,99 % ostvarenog iznosa.

U strukturi ukupno isplaćenih sredstava u 2016. godini u iznosu od 41.181.109,89 € učešće personalnih izdataka iznosi 62,68%, tekućih izdataka 21,16%, kapitalnih izdataka 8,95% i sredstava na ime obaveza iz prethodnih godina 7,21%.

4.4 NABAVKE ROBA I USLUGA

Ministarstvo je, u skladu sa članom 38 Zakona o javnim nabavkama, 29.01.2016. godine donijelo Plan javnih nabavki za 2016. godinu, a 22.04.2016. godine i 25.11.2016. godine izmjene Plana. Planom javnih nabavki Ministarstva za 2016. godinu planirane su nabavke u iznosu od 14.226.602,70 € od čega iz budžeta 9.886.296,84 €, a iz sopstvenih prihoda Ministarstva odbrane 4.340.305,86 €.

U skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama („Sl. list CG” br. 42/11, 57/14 i 28/15) i Planom javnih nabavki za 2016. godinu, realizovano je ukupno 222 postupaka javnih nabavki. Predmetni postupci sprovedeni su putem javnog nadmetanja u otvorenom postupku 44 postupka, 14 postupaka na osnovu zaključenih okvirnih sporazuma, četiri postupka ograničenim postupkom, 17 postupaka pregovaračkim postupkom sa prethodnim

objavljivanjem poziva, dva postupka pregovaračkim postupkom bez prethodnog objavljivanja poziva, 15 postupaka šopingom i 126 postupaka neposrednim sporazumom.

Od ukupno planiranih postupaka, 16 nije pokrenuto, dva postupka su obustavljena iz razloga što nije pristigla nijedna ponuda, četiri što nije pristigla nijedna ispravna ponuda, a realizacija pet započetih postupaka će biti okončana u 2017. godini. Na pet postupaka su uložene žalbe. Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki je dvije žalbe odbacila zaključkom, dok u tri predmeta još nije odlučivala.

Po osnovu realizovanih postupaka javnih nabavki zaključeno je 150 ugovora ukupne vrijednosti 8.050.813,07 € od čega 170.809,85 € šopingom, dok su kroz neposredne sporazume (nabavke male vrijednosti do iznosa od 5.000 €) realizovana sredstva u ukupnom iznosu od 280.921,36 € odnosno 3,79 % od realizovanog budžeta za javne nabavke za 2015. godinu. Na ovaj način je ispoštovana zakonska odredba da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 7 % izvršenog budžeta za javne nabavke naručioca u prethodnoj godini za korisnike čiji budžet za javne nabavke iznosi preko 800.000 €.

Postupak	ROBE		RADOVI		USLUGE		UKUPNO
	Broj postupaka	Ugovoreno (€)	Broj postupaka	Ugovoreno (€)	Broj postupaka	Ugovoreno (€)	
<i>Otvoreni</i>	21	1.399.338,28	11	1.400.295,43	12	518.477,04	3.318.060,75
<i>Okvirni sporazum</i>	9	1.544.533,24	1	58.976,40	4	252.857,65	1.856.367,29
<i>Ograničeni</i>	3	250.509,85	/	/	1	54.198,87	304.708,72
<i>Pregovarački sa objavom</i>	8	1.124.826,84	1	75.546,44	8	1.022.379,60	2.222.752,88
<i>Pregovarački bez objave</i>	1	174.922,00	1	3.191,58	/	/	178.113,58
<i>Šoping</i>	7	92.510,95	1	9.958,51	7	68.340,39	170.809,85
<i>Neposredni</i>	61	146.655,05	1	3.932,40	64	130.333,91	280.921,36
Ukupno	110	4733296,21	16	1551900,76	96	2046587,45	8331734,43

Tabela 2. Pregled postupaka javnih nabavki po vrstama predmeta za 2016.godinu

Na osnovu člana 116b Zakona o javnim nabavkama („Sl. list CG“, br 42/11, 57/14 i 28/15) donijet je Plan nabavki izuzetih od primjene Zakona o javnim nabavkama. Planirana su i sprovedena četiri postupka ukupne procijenjene vrijednosti 317.100,00 € i zaključena četiri ugovora ukupne vrijednosti 313.803,65 €.

5. VOJSKA CRNE GORE

5.1 Organizaciona struktura Vojske

Na osnovu Odluke o organizacijsko-formacijskoj strukturi i veličini Vojske, koju je donijela Vlada Crne Gore, Vojska ima 1950 formacijskih mjesta: 287 oficira, 833 podoficira, 591 vojnika po ugovoru i 239 civilnih lica. Trenutna popunjenost Vojske sa personalom je 1853 lica: 253 oficira, 802 podoficira, 564 vojnika po ugovoru i 234 civilna lica. Od ovog broja nije postavljeno 20 lica (8 oficira, 8 podoficira, dva vojnika po ugovoru i dva civilna lica), uglavnom zbog upućivanja na stručno usavršavanje – školovanje u inostranstvo. Trenutna popuna formacijskih mjesta je 94%. U Vojsci su zaposlene 164 žene, što čini oko 9% od ukupnog broja zaposlenih.

Putem javnog oglasa, u 2016. godini, u službu u Vojsci je primljeno 48 lica (44 vojnika po ugovoru i četiri civilna lica).

Tokom 2016. godine, po završetku školovanja na vojnim akademijama u inostranstvu, u službu u Vojsci, u činu oficira, primljeno je sedam kadeta. Školovanje u Republici Makedoniji završila su tri kadeta, dva kadeta u Republici Grčkoj i dva kadeta u Republici Italiji.

U 2016. godini, služba u Vojsci je prestala za 33 lica (sedam oficira, tri podoficira, 16 vojnika po ugovoru i sedam civilnih lica). Od toga, za 31 lice služba je prestala uz častan otpust, a za dva lica uz nečastan otpust.

Prosječna starost lica zaposlenih u Vojsci je 40 godina. Najnepovoljnija starosna struktura je kod podoficira i iznosi 43 godine. Najpovoljnija starosna struktura je kod vojnika po ugovoru i iznosi 32 godine.

5.2 Učešće Vojske Crne Gore u međunarodnim misijama i operacijama

Tokom 2016. godine, pripadnici Vojske su bili angažovani u četiri međunarodne misije i operacije:

- misija "Resolute Support" u Avganistanu,
- operacija Evropske unije "ATALANTA" u vodama Indijskog okeana,
- misija "EUTM" u Maliju i
- misija "MINURSO" u Zapadnoj Sahari.

U misiji "Resolute Support", tokom 2016. godine, bila su angažovana tri crnogorska kontingenta. Treći kontingent je angažovanje u Avganistanu započeo 30. avgusta 2015. godine, a završio 19. marta 2016. godine. Četvrti kontingent bio je angažovan od 27. februara do 13. septembra 2016. godine. Peti kontingent u misiju je upućen 26. avgusta 2016. godine, a sredinom marta 2017. godine planirana je smjena sa šestim kontingentom. Pripadnici Vojske u misiji "Resolute Support" bili su angažovani na dužnostima štabnog osoblja u Komandi za obuku, savjetovanje i pomoć "Sjever" i jedinici za obezbjeđenje Timova za obuku, savjetovanje i pomoć avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti.

Tri delegacije Ministarstva i Vojske posjetile su pripadnike trećeg, četvrtog i petog kontingenta Vojske u misiji "Resolute Support", u toku 2016. godine. Dvije delegacije je predvodio načelnik

Generalštaba Vojske, admiral Dragan Samardžić, a jednu zamjenik načelnika Generalštaba Vojske, brigadni general Rajko Pešić.

Do sada je ukupno četrnaest kontingenata Vojske bilo angažovano u misijama u "ISAF" i "Resolute Support" u Avganistanu, sa 382 pripadnika, što predstavlja 19,59% ukupnog brojnog stanja Vojske.

Slika br.4. Obilazak pripadnika V kontingenta Vojske u misiji "Resolute support"

Mirovna operacija „EU NAVFOR - ATALANTA“

Tokom 2016. godine jedan pripadnik Mornarice bio je angažovan na italijanskom brodu "Carabinieri", dok su dva oficira bila angažovana u Komandi operacije "ATALANTA" u Nortvudu, u Velikoj Britaniji. Odlukom Skupštine Crne Gore od 22. jula 2016. godine odobreno je upućivanje AVPD tima (Autonomus Vessel Protection Detachment - Odjeljenje za autonomnu zaštitu broda) Vojske (8 lica) u operaciju "ATALANTA". Ministarstvo je u procesu potpisivanja tehničkog ugovora sa Ministarstvom odbrane Francuske koji reguliše logistička pitanja prilikom pripreme i slanja tima na zadatak.

Angažovanje AVPD tima se očekuje u martu 2017. godine, rotacija traje tri do četiri mjeseca, a smjene timova realizuju se u Džibutiju.

Mirovna misija "EUTM" u Maliju

Crna Gora je u maju 2014. godine, uputila prvog oficira u misiju "EUTM" Mali, i tako se priključila koaliciji zemalja članica EU, sa Francuskom kao vodećom nacijom, čiji je osnovni zadatak obuka jedinica Oružanih snaga R. Mali. Misiju "EUTM", u Republici Mali, čine 23 članice zemlje Evropske unije, Crna Gora, Gruzija, Moldavija, Srbija i Švajcarska.

U toku 2016. godine, Vojska je angažovala tri oficira u misiji "EUTM", na dužnosti rukovodioca logističkog instruktorskog tima za obuku jedinica Oružanih snaga Republike Mali.

Misija UN "MINURSO" u Zapadnoj Sahari

Na osnovu Odluke Skupštine Crne Gore od 17. juna 2016. godine o upućivanju pripadnika Vojske u misiju Ujedinjenih nacija za referendum u Zapadnoj Sahari "United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara – MINURSO", koju je donijela Skupština Crne Gore,

Vojska je 11. novembra 2016. godine uputila prvog oficira a 15. decembra 2016. godine i drugog oficira.

Oficiri Vojske u misiji "MINURSO" obavljaju dužnost posmatrača Ujedinjenih nacija i smjenjuju se na 12 mjeseci.

5.3 Obuka i vježbe

Tokom 2016. godine, nastavljena je realizacija aktivnosti na osposobljavanju pripadnika Vojske, shodno Partnerskim ciljevima, a u cilju usvajanja NATO procedura. Obuka u zemlji i inostranstvu, realizovana je u saradnji sa partnerskim zemljama i članicama NATO.

Nakon donošenja Doktrine Vojske 26. decembra 2016. godine, stvorene su pretpostavke i pristupilo se izradi Doktrine obuke Vojske, čije je usvajanje planirano za april 2017. godine.

Pripadnici Vojske su učestvovali na 11 međunarodnih vježbi na kojima je bilo je angažovano štabno osoblje i jedinice ranga odjeljenja i voda. Pripadnici Vojske učestvovali su na sledećim međunarodnim vježbama: MIR 16, Republika Hrvatska; "REGEX", BiH; Immediate response 16, Republika Hrvatska; "Joint effort", Republika Albanija, Combined resolve VII, Savezna Republika Njemačka; "Platinum wolf", Republika Srbija; ADRION CAX 2016, Republika Italija; ADRION LIVEX 2016, Republika Italija; "Adriatic Strike 2016", Republika Slovenija, "Balkan shield", Republika Grčka; „Nacionalna vježba“ Republika Grčka.

Dvije najznačajnije međunarodne vježbe za pripadnike Pješadijskog bataljona, bile su "Combined Resolve VII" i "Immediate Response". Vježba "Combined Resolve VII" realizovana je od 26. avgusta do 16. septembra na vojnom poligonu "Hohenfels" u Njemačkoj. Na vježbi je uvježbavan širok spektar kopnenih operacija u multinacionalnom okruženju. Vježba "Immediate Response" realizovana je u Sloveniji i Hrvatskoj, od 09. do 22. septembra 2016. godine. Na vježbi je osposobljavano štabno osoblje i jedinice za izvođenje operacija podrške miru, sa težištem na operacijama pružanja humanitarne pomoći i otklanjanje posledica u slučaju prirodnih ili vještački izazvanih katastrofa. U organizaciji vježbe, koja je jedna od aktivnosti u okviru A-5 Inicijative, bile su uključene Komanda američkih kopnenih snaga za Evropu (United States Army Europe –USAREUR) i oružane snage Hrvatske i Slovenije.

Slika br.5. Učešće na vježbi "Adrion LIVEX"

Mornarica je svoje aktivnosti u Adrion inicijativi nastavila učešćem na vježbi u Republici Italiji, od 05. do 17. juna 2016. godine. Vježba je obuhvatala dvije cjeline: simulacionu vježbu "Adrion CAX" i praktičnu upotrebu plovnih sredstava "Adrion LIVEX". Na simulacionoj vježbi "Adrion CAX" učestvovala su tri predstavnika Mornarice Vojske. Cilj ove vježbe bio je uvježbavanje procedura planiranja i izvođenja multinacionalnih pomorskih operacija, kroz rad na simulatorima.

Na drugom dijelu vježbe ("Adrion LIVEX"), od 05. do 17. juna 2016. godine, praktično su uvježbavane pomorske procedure u akvatoriji Republike Italije i sidrenje u lukama Brindizi i Ankona. Na "Adrion LIVEX-u" učestvovao je Patrolni brod P-34 sa 67 članova posade.

Vježba "Adriatic Strike", održana je na aerodromu Cerklje kod Novog Mesta u Sloveniji od 02. do 11. juna 2016. godine. Tokom vježbe dvije posade helikoptera tipa Gazela H-42/45 uvježbavane su za pružanje bliske vazduhoplovne podrške i medicinsku evakuaciju. Pripadnici Obavještajno-izviđačke čete i Čete vojne policije, učestvovali su na združenoj vježbi specijalnih snaga oružanih snaga zemalja Balkana "BALKAN SHIELD", od 16. do 23. oktobra 2016. godine, gdje su pripadnici Vojske uvježbavali segmente protivterorističke borbe u urbanoj sredini i dejstva na utvrđeni objekat.

Na vježbama u inostranstvu, tokom 2016. godine, učestvovalo je ukupno 188 lica.

Dvije najznačajnije vježbe Vojske u Crnoj Gori bile su "Odlučan odgovor 02" i "Plavi horizont 16".

Nacionalna vježba pod nazivom "Odlučan odgovor 02" realizovana je od 06. do 10. juna 2016. godine u okolini Pljevalja, na kojoj je učestvovalo oko 300 pripadnika Vojske i 15 stranih ocjenjivača, kontrolora i posmatrača. Cilj vježbe bio je da se izvrši ocjenjivanje dijela jedinica deklariranih za ocjenjivanje u skladu sa Konceptom operativnih sposobnosti (OCC) i po NATO programu za ocjenjivanje kopnenih snaga (CREVAL) na nivou NEL-1.

Slika br.6 Vježba "Odlučan odgovor 02"

Na vježbi je ocjenjivački tim NATO, uz asistenciju nacionalnih sertifikovanih ocjenjivača, izvršio ocjenjivanje 2. Pješadijske čete iz sastava Pješadijskog bataljona, uz pridodate elemente: Tim vojne policije, Tim HBRN i Tim EOD.

Taktička mornarička vježba "Plavi horizont 16", realizovana je na crnogorskom priobalju i akvatoriji Bara, u vremenu od 21. do 24. novembra 2016. godine. Cilj vježbe bila je provjera osposobljenosti Mornarice Vojske za reagovanje u slučaju pokušaja brojnijeg ulaska izbjeglica i migranata u Crnu Goru morskim putem. Na vježbi su provjerene sposobnosti Mornarice Vojske za vođenje operacije pomorske blokade, operacije traganja i spašavanja ljudi i objekata na moru, kao i provjeru pomorskih komunikacija između obalske radarske osmatračke stanice sa patrolnim brodovima P-33 i P-34.

Tokom redovne obuke, dana 10. juna 2016. godine, u rejonu Podgorice, došlo je do pada helikoptera HN-45M Gama, pri čemu su 2 pripadnika Vojske zadobila teže tjelesne povrede (pukovnik Namik Arifović i potpukovnik Miroljub Antanasijević). Istraga o uzroku pada helikoptera još uvijek traje.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Na osnovu Programa rada Ministarstva odbrane, Plana rada Odjeljenja za inspekcijski nadzor i Plana inspekcijskog nadzora za 2016. godinu, u skladu sa članom 56. Zakona o odbrani, Zakona o inspekcijskom nadzoru i drugim propisima koji regulišu inspekcijski nadzor u oblasti odbrane, u potpunosti i kvalitetno je ostvarena funkcija inspekcijskog nadzora i unutrašnje kontrole kao instrumenta civilne i demokratske kontrole.

Odjeljenje za inspekcijski nadzor je u izvještajnoj godini izvršilo nadzor radi utvrđivanja zakonitosti postupanja u primjeni propisa u vršenju poslova pripreme za upotrebu Vojske koji se odnose na održavanje i provjeru borbene gotovosti Vojske i razvijanje sistema komandovanja u Vojsci, u skladu sa članom 17 Zakona o Vojsci Crne Gore.

Inspekcijski tim je u toku godine, izvršio jednu redovnu, jednu djelimičnu kontrolu i ocjenjivanje borbene gotovosti jedne jedinice Vojske u skladu sa Pravilnikom o kriterijumima, vrsti ocjena i postupku ocjenjivanja borbene gotovosti Vojske Crne Gore. Kontrolom i ocjenjivanjem sagledano je stvarno stanje borbene gotovosti, utvrđeni uzroci odstupanja u odnosu na propisane i naređene mjere, preduzete preventivne mjere na otklanjanju uočenih slabosti i pružena stručna pomoć kontrolisanom sastavu na unaprjeđenju borbene gotovosti.

Jedan od težišnih zadataka u toku godine u radu Odjeljenja bilo je i praćenje otklanjanja uočenih nedostataka utvrđenih tokom inspekcijskih nadzora u proteklom periodu. Kod kontrolisanih sastava nije utvrđeno odstupanje borbene gotovosti od potrebnog stepena za uspješno izvršavanje namjenskih zadataka. Nedostatak vježbovno-strelišne prostorije (poligona) za izvođenje gađanja artiljerijskim sistemima i većim kalibrima pješadijskog naoružanja odražava se na kvalitet osposobljavanja i ukupan nivo borbene gotovosti jedinica koje su opremljene takvim naoružanjem.

Odjeljenje je, u izvještajnoj godini, u oblasti ostvarivanja planova i pripremnih mjera za odbranu zemlje izvršilo devet inspekcijskih nadzora kod nosilaca odbrambenih priprema (inspekcijski nadzor u jednom organu državne uprave, u šest organa lokalne samouprave i kod dva pravna lica koja proizvode predmete ili vrše usluge od posebnog značaja za odbranu ili su osposobljena za takvu djelatnost za vrijeme ratnog ili vanrednog stanja).

Unutrašnjom kontrolom nad sprovođenjem mjera zaštite tajnih podataka, u organizacionim jedinicama Ministarstva i Vojsci sagledavano je stvarno stanje zaštite dokumenata koja se čuvaju i dostavljaju korisnicima, a nastala su u radu Ministarstva odbrane ili su dobijena na korišćenje i upotrebu od drugih organa, a naročito u odnosu na određivanje stepena tajnosti podatka. Kontrolisano je označavanje dokumenata, omota dokumenata, ormara i kasa u kojima se čuvaju i deponuju tajni podaci, evidentiranje, čuvanje i deponovanje tajnih podataka, način korišćenja i pristupa tajnom podatku, vođenje evidencije korisnika i evidencije o pristupu tajnom podatku, način vršenja umnožavanja, prevođenja i izrade izvoda iz tajnih podataka, postupak uništavanja, prenosa i arhiviranja, čuvanje kriptičkih ključeva, čuvanje ugovora koji sadrže tajne podatke, funkcionisanje fizičkog i elektronskog sistema za obezbjeđenje objekata i prostora.

Inspekcijski tim je, tokom juna i jula 2016. godine, izvršio redovni i najavljeni inspekcijski nadzor stanja zaštite na radu, zaštite životne sredine i zaštite od požara u svim skladištima ubojnih sredstava Vojske. Planskim rješavanjem viškova ubojnih sredstava značajno je poboljšana pirotehnička bezbjednost svih skladišta u odnosu na prethodni period. Kontrolom svih skladišnih prostora Inspekcijski tim je utvrdio da se sva lako zapaljiva i ubojna sredstva pravilno uskladištavaju, da nema sredstava koja se čuvaju van navedenih objekata, eksplozivne materije čuvaju se u propisanoj ambalaži i složene su na način predviđen tehničkim propisima.

U toku godine tri profesionalna vojna lica obratila su se Odjeljenju za inspekcijski nadzor radi zaštite svojih prava po osnovu službe.

Vršenjem inspekcijskog nadzora nije utvrđeno kršenje zakonskih propisa koje bi zahtijevalo pokretanje disciplinske i krivične odgovornosti.

7. VOJNO OBAVJEŠTAJNI, KONTRA OBAVJEŠTAJNI I BEZBJEDNOSNI POSLOVI

Aktivnosti Odjeljenja u 2016. godini realizovane su na osnovu godišnjeg Plana rada, kojim su definisane smjernice u planiranju, razvoju i realizaciji vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova na svim nivoima, uz obezbjeđenje planskog, sistematskog i koordinisanog djelovanja svih pripadnika. Na osnovu definisanih prioriteta, tokom 2016. godine, obavještajni poslovi su prvenstveno bili usmjereni na praćenje situacije u područjima obavještajne odgovornosti i obavještajnog interesa.

U skladu sa savremenim bezbjednosnim trendovima, tokom 2016. godine, Odjeljenje je intenzivno radilo na razvijanju sposobnosti za obavljanje kontraobavještajnih poslova.

Osnovni zadaci Odjeljenja u pogledu bezbjednosnih poslova su se odnosili na bezbjednost i zaštitu zaposlenih u Ministarstvu i Vojsci, pripadnika Vojske angažovanih u međunarodnim misijama i operacijama, zaštitu objekata, materijalnih sredstava i vojne opreme, prostorija u kojima se čuvaju dokumenti označeni različitim stepenima tajnosti, kao i bezbjednost informacija.

U pogledu analitičkih poslova, Odjeljenje je, u skladu sa kadrovskim i tehničkim kapacitetima, težišno radilo na aktivnostima obrade prikupljenih podataka, izrade obavještajnih produkata, kao i davanja adekvatnih i pravovremenih procjena za potrebe krajnjih korisnika.

Neophodnost zajedničkog djelovanja na suprotstavljanju bezbjednosnim prijetnjama po nacionalnu i kolektivnu bezbjednost, opredijelila je Odjeljenje za jačanje saradnje sa vojno obavještajnim i bezbjednosnim strukturama partnerskih NATO država i država u regionu, kao i organima i institucijama na nacionalnom nivou.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani, koji je donijet krajem 2016. godine su detaljnije precizirane nadležnosti i ovlašćenja u oblasti vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova. U skladu sa navedenim zakonom, Odjeljenje je počelo sa izradom neophodnih podzakonskih i doktrinarnih dokumenata, standardnih operativnih procedura, uputstava i drugih dokumenata koja definišu rad na polju obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova.

Tokom 2016. godine, Odjeljenje je intenzivno radilo na unaprijeđenju IT segmenta, kako bi se postigli zadovoljavajući rezultati u pogledu zaštite, upravljanja, predaje i čuvanja podataka i informacija.

Odjeljenje je nastavilo sa jačanjem profesionalnih kapaciteta uz značajan progres na putu izgradnje moderne i efikasne službe, uz primjenu najsavremenijih profesionalnih i bezbjednosnih standarda.

8. UNUTRAŠNJA REVIZIJA

U skladu sa zakonskom regulativom za ovu oblast urađen je Godišnji plana rada unutrašnje revizije za 2016. godinu, kojim je predviđeno da se sprovedu četiri revizije i jedna „ad hock“ revizija po nalogu rukovodioca subjekta. Od ukupno planiranih revizija u izvještajnom periodu sprovedene su tri revizijska postupka i to:

1. Revizija obrade i plaćanja računa (obaveza)

Revizijom je u utvrđeno da se stvaranje finansijskih obaveza sprovodi isključivo do visine planiranih finansijskih sredstava odobrenih u budžetu po pojedinim programima, na osnovu važećih dokumenata (ugovora o javnoj nabavci, okvirnih sporazuma, saglasnosti i odluka, zahtjeva-narudžbenica koje imaju snagu ugovora i dr.).

Obezbjedenje stvaranja dokumenata nabavke i rezervisanje sredstava sprovodi se prije korisničke potrebe za robom, uslugama i radovima. Rezervisanje finansijskih sredstava u informacijskom sistemu Državnog trezora sprovodi se isključivo na osnovu dokumenata-ispostavljenih računa preko Službe za finansijske poslove.

2. Revizija procesa knjigovodstvenog evidentiranja stvorenih ugovorenih obaveze po programu Vojska u 2016. godini

Pregledom dokumentacije, izvršenim testiranjem utvrđeno je značajno povećanje stvorenih obaveza iznad odobrenih sredstava na poziciji 4630 - otpлата obaveza iz prethodnih godina (nastao po osnovu sudskih sporova), te da na pojedinim pozicijama za koja su odobrena budžetska sredstva nijesu stvorene obaveze ili su stvorene u neznatnim iznosima.

3. Kontrola preduzetih mjera od strane zaposlenih na realizaciji zadataka, utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane, u Službi za finansijsko poslovanje Ministarstva odbrane

Aktivnost je sprovedena po nalogu ministra, u periodu od 1.1. do 20.5.2016. godine, u cilju predaje dužnosti rukovodioca Službe za finansijske poslove, koji je po sopstvenom zahtjevu raskinuo radni odnos u Ministarstvu. Kontrolom nijesu utvrđene slabosti u realizaciji zadataka.

9. JAVNOST RADA

9.1 Saradnja sa medijima

Ministarstvo i Vojska sve informacije o radu i aktivnostima kontinuirano objavljuju na svojim web-stranicama u formi najava i saopštenja, uz adekvatne i odgovarajuće audio i video materijale. Ministarstvo svakodnevno komunicira i sarađuje sa predstavnicima crnogorskih medija, novinarima i urednicima. Takođe, sa određenim medijskih kućama Ministarstvo ima kontinuiranu i konstantnu saradnju u pripremi serijala i dokumentarnih filmova o razvoju Vojske, regionalnoj saradnji i kolektivnom sistemu bezbjednosti. Ministarstvo je odgovorilo na preko 90 zahtjeva predstavnika medija iz zemlje i inostranstva, od čega su realizovana četiri intervjua sa ministrom odbrane i 25 intervjua sa predstavnicima Ministarstva i Vojske, kao i kadetima na školovanju u inostranstvu, dok ostatak predstavljaju odgovori na novinarska pitanja. Primjetno je povećano interesovanje medija iz inostranstva, kojima je odgovoreno na 14 zahtjeva. Organizovane su medijske promocije konkursa za školovanje kadeta, objavljenih tokom 2016. godine, kao i promocija Ljetnjeg vojnog kampa za mlade.

Služba za odnose sa javnošću i protokol je, u 2016. godini, učestvovala u organizaciji i realizaciji medijskog praćenja ministarskih posjeta, posjeta najviših NATO vojnih i civilnih predstavnika, učešća ministra odbrane i predstavnika Ministarstva i Vojske na različitim konferencijama u zemlji i inostranstvu, zajedničkih vježbi i obuka jedinica Vojske i NATO i posjeta partnerskih brodova Mornarici VOJSKE.

Ministarstvo komunicira sa javnošću i preko društvenih mreža. Na Facebook stranici „Budi kadet“ kroz video i foto forme, mladima se predstavlja Vojska, njeni zadaci i aktivnosti. Stranica bilježi stalni porast broja pratilaca.

Od maja 2016. godine otvoren je i zvaničan Twitter nalog Ministarstva, kao važan kanal komunikacije, u najvećoj mjeri sa inostranom javnošću. Twitter nalog ima 409 pratilaca i poruke sa najvažnijih aktivnosti ministra i Ministarstva redovno se objavljuju i putem ovog kanala.

Radi boljeg upoznavanja mladih o mogućnostima školovanja za vojni poziv, urađena je brošura kojom su predstavljeni svi oblici školovanja i usavršavanja u inostranim vojnim akademijama.

U cilju afirmacije vojnog poziva, i upoznavanja mladih sa misijama, zadacima i razvojem Vojske, tokom 2016. godine, izrađena su dva spota „Budi vojnik“ i „Budi kadet“, koji su emitovani na svim nacionalnim i lokalnim medijima u Crnoj Gori.

U saradnji sa RTCG povodom desetogodišnjice nezavisnosti i Dana Vojske, pripremljene su i emitovane reportaže posvećene ovim jubilejima.

Svi filmovi o Vojsci, reportaže i intervjui, postavljeni su na YouTube kanalu Ministarstva odbrane.

Organizovane su i brojne posjete studenata i srednjoškolaca kasarnama Vojske. Povodom desetogodišnjice Vojske sve kasarne bile su otvorene za građane kroz realizaciju aktivnosti „Dani otvorenih vrata“.

Ministarstvo objavljuje dvomjesečni magazin „Partner“. Časopis, koji se štampa u 3.000 primjeraka, je besplatan. Dio tiraža dostupan je građanima preko distributivnih mreža, a dio se šalje na sve relevantne adrese u Crnoj Gori, od predstavnika zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, do diplomatskih predstavništava i velikih preduzeća i kompanija. Do sada je objavljeno 67 brojeva.

U februaru 2016. godine održana je vježba „Simulacija kriznog komuniciranja“, u saradnji sa kancelarijom vojnog atašea i ambasadam Velike Britanije u Podgorici. Cilj vježbe bio je povećanje operativnih sposobnosti Službe za odnose sa javnošću, kao i njenih kapaciteta da na adekvatan način reaguje u stvarnoj kriznoj situaciji.

Rukovodilac Službe za komunikacije NATO Odsjeka za javnu diplomatiju, Stiven Merindžer, posjetio je u aprilu 2016. godine Ministarstvo i Službu za odnose sa javnošću i protokol.

Uz podršku Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva u Crnoj Gori, u septembru 2016. godine organizovana je II regionalna PR konferencija na temu „Terorizam i mediji“. Učesnici su bili predstavnici PR službi i medija iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije i Srbije.

9.2 Saradnja sa civilnim sektorom

U skladu sa Uredbom o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i NVO („Službeni list CG“ broj 7/12) i Uredbom o postupku i načinu sporvođenja javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG“ broj 12/12), kao i mjerama predviđenim Strategijom o saradnji sa nevladinim organizacijama (NVO), Ministarstvo je realizovalo niz aktivnosti sa civilnim sektorom.

Promocija euro-atlantskih vrijednosti realizovana je sa NVO „Euroatlantski savez Crne Gore“ iz Podgorice i NVO „ALFA Centar“ iz Nikšića, kroz organizaciju bezbjednosnog foruma „To Be Secure“ (maj 2016. godine, Budva), odnosno regionalnog evroatlantskog kampa „REACT“ (avgust-septembar 2016. Vučje, Nikšić).

U okviru aktivnosti na izradi Akcionog plana za primjenu Rezolucije 1325 SBUN Ministarstvo je raspisalo javni poziv NVO koje se bave pitanjima rodne ravnopravnosti, za delegiranje svojih predstavnika za učešće u radu međuresorske radne grupe za izradu navedenog akcionog plana. Nevladine organizacije su predložile predstavnicu NVO „SPES“, koja je bila član navedene radne grupe.

Ministarstvo je dalo podršku nevladinim organizacijama u realizaciji sledećih manifestacija: „Bedem fest“, „Očistimo Crnu Goru za jedan dan“, „Boot Camp Challenge Montenegro“, „Sigurna budućnost“, „REACT kamp“, „Upoznajmo Crnu Goru“, „39. Memorijal General Danilo Jauković“, „Geo ekološki kamp“, „Čakorske igre 2016“, „Šatorijada“, „Šesti lovčenski maraton“, „Kup Crne Gore u streljstvu“, „Državno prvenstvo u streljaštvu-vazdušni program“, forum „To Be Secure“ i druge.

Vojni orkestar pružao je podršku i Školi baleta "Princeza Ksenija", Studentskom kulturnom centru u Podgorici, "Montenegro Dance Open festivalu" i "Ljetnjem kampu za mlade" u Kolašinu.

Inženjerska jedinica bila je angažovana na sanaciji vodovoda (Židovići kod Pljevalja, Berane i Petnjica), demontaži ranije postavljenih mostova "Bejli" (Virpazar i Prošćenje kod Mojkovca), izgradnji nasipa duž rijeke Grnčar u Opštini Gusinje, čišćenje trase auto-puta od eksplozivnih naprava iz II svjetskog rata i unapređenju putne infrastrukture. Putna infrastruktura je uređivana u opštinama Berane, Pljevlja, Plav i Podgorica .

10. OCJENA STANJA FUNKCIONALNIH OBLASTI MINISTARSTVA I VOJSKE

U 2016. godini, nastavljen je proces sprovođenja sveobuhvatnih reformi sistema odbrane, kroz razvoj relevantnih vojnih sposobnosti, potrebnih za izvršavanje misija odbrane i preuzimanja obaveza iz okvira budućeg punopravnog članstva u NATO.

Priznanje Crnoj Gori za dostignuti nivo reforme sistema odbrane predstavlja poziv za punopravno članstvo u NATO. Nakon dobijanja pozivnice za punopravno članstvo definisan je proces pristupanja i integracije kroz Program nastavka reformi Crne Gore i Plan integracije u NATO.

Nastavljen je proces normativno - pravnog uređenja u dijelu euroatlantskih integracija, statusnih pitanja pripadnika Vojske i zaštite tajnih podataka, kroz donošenje dva zakona i 1 uredbe, 1 odluke i 8 pravilnika. Ministarstvo je nastavilo usklađivanje zakonske regulative u cilju otklanjanja pravnih ograničenja za buduće članstvo Crne Gore u NATO kroz usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani. Takođe, u skupštinskoj proceduri su izmjene i dopune zakona o učešću pripadnika Vojske, policije ... u međunarodnim misijama i operacijama.

Odbrambena saradnja Crne Gore odvijala se kroz bilateralnu saradnju sa 20 zemalja i saradnju u okviru regionalnih inicijativa. Kroz bilateralnu saradnju unaprijeđena je sposobnost komandnog i štabnog presonala Vojske u primjeni NATO standarda i procedura, operativna sposobnost Vojske i interoperabilnost sa oružanih snagama zemalja članica NATO.

Nastavljen je proces razvoja vojnih sposobnosti, kroz obuku i usvajanje NATO procedura, opremanje i modernizaciju, u skladu sa nacionalnim potrebama, smjernicama iz Dugoročnog plana razvoja odbrane i petim paketom Partnerskih ciljeva. Prva pješadijska četa je dostigla osposobljenost prema OCC konceptu na nivou NEL -2 „borbeno spremna“. Druga pješadijska četa, uključujući i vod HBRN, je uspješno realizovala ocjenjivanje na nivou NATO (NEL-1) u junu 2016. godine.

Boarding timovi su sertifikovani za izvođenje boarding operacija (consensual visit, unopposed boarding i non-cooperative boarding), u skladu sa NATO procedurama.

Po pitanju nadzora i kontrole vazdušnog prostora, uspostavljen je projekat ASDE. Kroz navedeni projekat Crna Gora prima od NATO podatke o situaciji u vazdušnom prostoru.

Vojska je uspješno nastavila učešće u četiri međunarodne misije i operacije: "Resolute Support" u Avganistanu, "ATALANTA" u vodama Indijskog okeana, "EUTM" u Maliju i "MINURSO" u Zapadnoj Sahari. Tokom 2016. godine, nije bilo ugrožavanja bezbjednosti pripadnika Vojske što je posledica kvalitetno izvršenih priprema i profesionalnog izvršavanja postavljenih zadataka.

Nastavljen je proces unapređenja vojnih sposobnosti kroz modernizaciju i opremanje u cilju povećanja sposobnosti manevra jedinica, protivminskih sposobnosti, dejstava u noćnim uslovima, izvođenju boarding operacija, kontrole i zaštite mora i dr. Osnovni nedostatak u razvoju vojnih sposobnosti predstavlja nemogućnost Vazduhoplovstva za izvođenje

taktičkog transporta, traganja i spašavanja i nemogućnost izvođenja artiljerijske obuke kopnenih snaga zbog nedostatka namjenskog poligona.

Na unapređenje razvoja vojnih sposobnosti negativano su uticali nedostatak adekvatnog poligona za gađanja naoružanjem velikog kalibra i višenamjenskih helikoptera.

U Ministarstvu je nastavljeno sa izborom i upućivanjem kadeta na obrazovanje u prestižnim vojnim visokoškolskim ustanovama u inostranstvu, a trenutno se na školovanju nalazi 31 kadet. U toku 2016. godine 7 kadeta je završilo vojne akademije.

Nastavljena je edukacija personala na unapređenju znanja stranih jezika. Kurseve engleskog i njemačkog jezika pohađalo je 13 lica u inostranstvu, dok su u zemlji, kurseve stranih jezika (engleskog, njemačkog, francuskog i italijanskog) pohađala 323 lica. U 2016. godini 24 lica su dobila STANAG sertifikat iz engleskog jezika.

U cilju afirmacije vojnog poziva, i upoznavanja mladih sa Vojskom Crne Gore, izrađena su dva spota „Budi vojnik“ i „Budi kadet“, koji su emitovani na svim nacionalnim i lokalnim medijima u Crnoj Gori. Realizovan je i Ljetnji vojni kamp, koji je okupio 29 srednjoškolaca. Povodom desetogodišnjice Vojske sve kasarne bile su otvorene za građane kroz realizaciju aktivnosti „Dani otvorenih vrata“.

U skladu sa Uredbom o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i NVO („Službeni list CG“ broj 7/12), Ministarstvo je realizovalo i niz aktivnosti sa civilnim sektorom. Pored saradnje sa „Euroatlantskim savezom Crne Gore“ i „Alfa centrom“, Ministarstvo je u okviru saradnje sa civilnim organizacijama učestvovalo na 18 aktivnosti, tokom 2016. godine. Ministarstvo i Vojska je pružalo pomoć civilnom sektoru u 8 opština, prije svega na poboljšanju putne i vodovodne infrastrukture.

Na osnovu Smjernica ministra odbrane, a u skladu sa sredstvima za odbranu u 2017. godini nastaviće se izgradnja i reforma sistema odbrane realizacijom sljedećih prioriternih aktivnosti:

- priprema i učešće jedinica Vojske u međunarodnim misijama i operacijama,
- implementacija vojno-odbrambenih aktivnosti iz Programa za nastavak reformi Crne Gore za integraciju u NATO i Plana integracije u NATO,
- usklađivanje zakonskih propisa,
- razvoj ukupnih kapaciteta Ministarstva i Vojske kroz implementaciju Ciljeva sposobnosti,
- implementacija Dugoročnog plana razvoja odbrane (2016-2025),
- nastavak opremanja i modernizacije Vojske,
- nastavak rješavanja viškova municije, naoružanja i vojne opreme,
- nastavak školovanja i usavršavanja kadra.

ZAKLJUČAK

Težišne aktivnosti Ministarstva i Vojske bile su: međunarodna saradnja u oblasti odbrane; izvršavanje misija i zadataka Vojske, pripreme za izvršavanje obaveza iz okvira punopravnog članstva u NATO, priprema i učešće Vojske u međunarodnim operacijama, osposobljavanje, opremanje i modernizacija.

Međunarodna odbrambena saradnja odvijala se sa najznačajnijim međunarodnim organizacijama (UN, NATO, EU i OEBS), multilateralno i bilateralno.

Multilateralna odbrambena saradnja odvijala se u cilju doprinosa izgradnji i očuvanju mira u svijetu, stabilizaciji regiona, kao i međusobne podrške integracijama u NATO i EU. Crna Gora je učestvovala u radu regionalnih bezbjednosnih i odbrambenih inicijativa: Sveobuhvatni ministarski sastanak, Proces saradnje ministara odbrane zemalja Jugoistične Evrope (SEDM), Američko-jadranska povelja i Centar za bezbjednosnu saradnju „RACVIAC“.

Bilateralna odbrambena saradnja, u 2016. godini, realizovana je sa 20 partnerskih zemalja. Obuhvatala je ministarske posjete, konferencije, seminare, posjete stranih brodova, obuku pojedinaca i jedinica u izvođenju pomorskih operacija, protivminskih dejstava, CBRN zaštite, planinske obuke, preduputne obuke za međunarodne misije, učenja stranih jezika kao i učešće na zajedničkim vježbama.

Učešćem na međunarodnim vojnim vježbama unaprijeđene su sposobnosti komandnog i štabnog osoblja Vojske za rad u međunarodnim komandama, primjenu NATO standarda i procedura u komandovanju jedinicama. Poseban značaj međunarodnih vojnih vježbi je razvijanje povjerenja i unapređenje saradnje između oružanih snaga zemalja članica NATO i zemalja regiona.

Priprema i učešće jedinica Vojske u međunarodnim operacijama, predstavljali su najznačajniju aktivnost Ministarstva i Vojske. Vojska je učestvovala u 4 međunarodne misije i operacije: „Resolute Support“ u Avganistanu, NATO vođena operacija; EUNAVFOR „Atalanta“, „EUTM“ u R.Mali i „MINURSO“, misija UN u Zapadnoj Sahari. Jedinice i pripadnici Vojske su uspješno izvršili zadatke u međunarodnim operacijama i misijama i nije bilo ugrožavanja njihove bezbjednosti.

Crna Gora je ostvarila značajan progres u implementaciji petog paketa Partnerskih ciljeva i dostizanju potrebnog nivoa interoperabilnosti sa NATO snagama, posebno u dijelu osposobljavanja deklariranih sastava. Značajan napredak je ostvaren u planiranju odbrane, razvoju informaciono-komunikacionih tehnologija, usvajanju NATO standarda, kodifikaciji i usavršavanju stranih jezika.

Kao rezultat povjerenja i uspješnog sprovođenja reformi u sistemu odbrane Crna Gora je po prvi put dobila Paket ciljeva sposobnosti koje dobijaju punopravne članice NATO.

Nastavljen je proces neutralizacije viškova ubojnih sredstava kroz „MONDEM“ program. Umanjeni su bezbjednosni rizici od viškova ubojnih sredstava. U toku izvještajne godine izvršena je neutralizacija 81,67 tona municije, a preostali višak je oko 2000 tona.

Budžet za 2016. godinu obezbijedio je nastavak integracionih procesa, opremanja i modernizacije Vojske i pozitivno je uticao na poboljšanje standarda zaposlenih. Predviđeni rast BDP za naredni srednjoročni period obezbijediće pretpostavke za uvećanje izdvajanja predviđenih Dugoročnim planom razvoja odbrane i stvoriti uslove za kontinuitet u procesu reformi u sistemu odbrane, što podrazumijeva i postepeno približavanje dugoročnoj projekciji izdvajanja za odbranu u iznosu do 2% BDP-a (uključujući i vojne penzije).

Na ovaj način bi se u desetogodišnjem periodu osigurala finansijska sredstva potrebna za izgradnju ciljanih sposobnosti, a samim tim obezbijedilo fleksibilno i efikasno sprovođenje operativnih zadataka, koji će biti postavljeni pred odbrambeni sektor.

Ostvareni rezultati i ukupni napredak sistema odbrane predstavljaju dobru osnovu za završetak procesa reforme sistema odbrane i dostizanje potrebnih sposobnosti i standarda za preuzimanje obaveza iz okvira punopravnog članstva u NATO .

POJMOVNIK

1. **ACV** - Auto cistijerne za vodu
2. **ADAMS** - Planiranje logističke podrške jedinicama angažovanim u mirovnim misijama
3. **ADL** - Advanced Distributed Learning, Napredno učenje na daljinu
4. **ANP** - Godišnji Nacionalni Program
5. **ATALANTA** - EU misija u vodama Somalije
6. **CCW** - Konvencija o zabrani određenih vrsta konvencionalnog oružja
7. **CKiKIS** – Centar za komunikacije i komunikacioni infirmacioni sistem
8. **CL** - Civilna lica
9. **DSSR** - Defence and Security Sector Reforms- odbrambena saradnja sa Kraljevinom Norveškom
10. **EAPWP** - Euro Atlantic Partnership Work Program
11. **EAWP** - Euro Atlantic Work Program
12. **EU** - Evropska unija
13. **EUCOM** - United States European Command, Komanda američkih snaga u Evropi
14. **FEDUS** - Fakultet za Državne i Evropske Studije
15. **FMS** - Foreign Military Sales Case
16. **IMET** - International Military Education and Training Program, kursevi i školovanja u SAD
17. **INA , ADS, BETA** - Komunikaciona mreža za OEBS. Programi za izradu informacija po bečkom dokumentu
18. **IPP** - Individual Partnership Program, Individualni partnerski program
19. **ISAF** - International Security Assistance Force, Međunarodna bezbjednosna misija u Avganistanu
20. **ISOOC** - Međunarodni kurs za štabne oficire
21. **JFC** - Joint Force Command, Združena NATO komanda (u Napulju)
22. **KFOR** - Kosovo Force
23. **KIS** - Komunikaciono informacioni sistemi
24. **LOGEX** - Logističke vježbe
25. **LOGFAS** - Logistic Functional Area Services, Logistički softver
26. **LOGREP** - Logističko izvještavanje o stanju u jedinicama, misijama ili zemlji
27. **MAP** – Membership Action Plan, Akcioni plan za članstvo u NATO
28. **MAX ONE** – Telefonska centrala
29. **MCD** - Military Cooperation Division, Odjeljenje za vojnu saradnju
30. **MONDEM** - Montenegro demilitarization, Program uništavanja viškova naoružanja i municije
31. **MTCP** - Military Training Cooperation Programme
32. **NATO** - North Atlantic Treaty Organization, Sjeverno atlantski savez
33. **NAC** – North Atlantic Council,
34. **NCS** - NATO Command Structure, NATO komandne strukture
35. **NDU** - Univerzitet za Nacionalnu Bezbjednost
36. **OEBS** - Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju
37. **OSCE** - Organisation for Security and Cooperation in Europe
38. **OUN** - Organizacija ujedinjenih nacija
39. **PfP** - Partnership for Peace, Partnerstvo za mir
40. **PP** - Protivpožarna ekipa
41. **PR** – Public Relations, Portparol
42. **PSE** - Partnership for Peace Staff Element, Partnerski štabni elemenat
43. **PV** - Profesionalni vojnici
44. **PzM** - Partnerstvo za mir
45. **RACVIAC** - Regional Arms Control Verification and Implementation Assistance Centre, Regionalni centar za kontrolu naoružanja
46. **SAC** - Učionica za učenje stranih jezika

- 47. **SALW** - Small Arms and Light Weapons
- 48. **SEDM** - Sovereignty Education and Defense Ministry, Forum za saradnju ministara odbrane Jugoistočne Evrope
- 49. **SEEC** - South East Europe Clearinghouse, Inicijativa za pomoć zemljama Jugoistočne Evrope
- 50. **SGPLE** - Standing Group Partners Logistics Experts
- 51. **SPKN** - Sporazum o podregionalnoj kontroli naoružanja
- 52. **SPO** - Strategijski pregled odbrane
- 53. **STANAG 6001** - Standardization Agreement, nivo znanja engleskog jezika po NATO standardu
- 54. **TOEFL, SAT** - Testovi iz engleskog jezika i psihofizičkih aktivnosti
- 55. **UJFCOM** - U.S. Joint Force Command
- 56. **UN** - Ujedinjene nacije
- 57. **UNDP** - U.N. Development Program
- 58. **UNMIL** - United Nations Mission in Liberia, UN misija u Liberiji
- 59. **UNMOC** - Kurs za posmatrače
- 60. **USD** - U.S. Dolar
- 61. **VMA** - Vojno medicinska akademija
- 62. **VPU** - Vojnici po ugovoru

Prilog 1

P R E G L E D
uništenih ubojnih sredstava po programu MONDEM u 2016. godini

Red. br.	NAZIV UBOJNOG SREDSTVA	Količina (kom)
1	Bomba ručna M75	4.500
2	RBR 64 mm M80 ZOLJA	10
3	Mina 120 mm, osvjetljavajuća	130
4	Metak 122 mm, kum. zrno za D-30	38
5	Metak 122 mm, dimno zrno za D-30	96
6	Raketa bojeva protivoklopna 9M14M i 9M14P1	38
7	Metak 30 mm, za PA top brodski AK-230	5.861
8	Metak 40 mm, za PAT BOFORS	2.933
9	Metak 57 mm, TG za PAT brodski M70 "Bofors"	170
10	Metak 76,2 mm za brodski top AK-276	2.594
11	Raketa 57 mm, vježbovna	11

Prilog 2

P R E G L E D
OSTVARENIH PRIHODA PRODAJOM NVO U 2016. GODINI (\$)

R. br.	Naziv sredstva	Prodato preduzeću	Količina (kom.)	Cijena (USD/kom.)	Cijena (USD)	Placeno (USD)	Provizija (USD)
1	PT MINA TMRP-6	MDI Podgorica	872	5,00	4.360,00	3.531,60	-43,60
2	Mina 60 mm, trenutna	"NIKOLAS" H. Novi	2.200	17,90	39.380,00	29.928,80	1.575,20
3	Mina 82 mm, trenutna	MDI Podgorica	40.000	25,00	1.000.000,00	760.000,00	40.000,00
4	PO RAKETA 9M14P1	MDI Podgorica	270	1.000	270.000,00	241.110,00	12.690,00
U K U P N O						1.313.740,00	1.034.570,40

P R E G L E D

Prilog 3

OSTVARENIH PRIHODA PRODAJOM NVO U 2016. GODINI (€)

R. br.	Naziv sredstva	Prodato preduzeću	Količina (kom.)	Cijena (USD/kom.)	Cijena (USD)	Placeno (USD)	Provizija (USD)
1	Hidraulični pogon za top AK 630	Simon-PS H. Novi	2	4.200,00	8.400,00	7.980,00	420,00
2	Automat AO-18 za top AK 630		2	65.750,00	131.500,00	124.925,00	6.575,00
3	Postolje za automat AO-18 od topa AK 630		2	1.350,00	2.700,00	2.565,00	135,00
4	Elastični rukav, veći, za top AK 630		2	1.325,00	2.650,00	2.517,50	132,50
5	Elastični rukav, manji, za top AK 630		1	1.125,00	1.125,00	1.068,75	56,25
6	Sprava centralna nišanska za top AK 630		1	10.275,00	10.275,00	9.761,25	513,75
7	Pretvarač ATT za top AK 630		1	5.950,00	5.950,00	5.652,50	297,50
8	Kutija spojna za top AK 630		2	445,00	890,00	845,50	44,50
9	Uvodnik metka za top AK 630		2	675,00	1.350,00	1.282,50	67,50
10	Rezervoar za hladnjak od topa AK 630		1	1.475,00	1.475,00	1.401,25	73,75
11	Cijev za top BOFORS 57 mm		2	20.150,00	40.300,00	38.285,00	2.015,00
UKUPNO						196.284,25	10.330,75

Prilog 4

Pregled pokretnih stvari ustupljenih drugim subjektima

R.br.	Vrsta/naziv opreme	Subjekt	Osnov	Vrijednost
1.	Mala podmornica, oznake P-916	Opština Herceg Novi	Zaključak Vlade Crne Gore 08-2626 od 20. oktobra 2016. godine	
2.	Intendantske pokretne stvari (raznih vrsta)	Opšta Bolnica Bar	Rješenje Ministra odbrane 80701-7220/16-2 od 26.09.2016. godine	650,00
3.	Intendantske pokretne stvari (raznih vrsta)	Dom starih Risan	Rješenje Ministra odbrane 80701-7219/16-2 od 26.10.2016. godine	900,00
4.	Intendantske pokretne stvari (raznih vrsta)	Bolnica Nikšić	Rješenje Ministra odbrane 80701-7137/15-7 od 24.12.2016. godine	500,00
5.	Intendantske pokretne stvari (raznih vrsta)	Bolnica Brezovik	Rješenje Ministra odbrane 80701-7137/15-7 od 24.12.2016. godine	500,00

PREGLED PROPISA, SPORAZUMA (MEMORANDUMA) I DRUGIH AKATA

I Zakoni

Red.broj	Naziv	„Službeni list Crne Gore”
1.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani	55/16

II Propisi na osnovu zakona o Vojsci Crne Gore iz nadležnosti Vlade Crne Gore

Red.broj	Naziv	„Službeni list Crne Gore”
1.	Uredba o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore	55/16

III Uredba o zaradama i drugim novčanim primanjima pripadnika Vojske Crne Gore, civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave za vrijeme učešća u međunarodnim snagama, mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu

Red.broj	Naziv	„Službeni list Crne Gore”
1.	Odluka o utvrđivanju visine novčane naknade pripadniku Vojske Crne Gore u Misiji Ujedinjenih nacija za referendum u Zapadnoj Sahari “UNITED NATIONS MISSION FOR THE REFERENDUM IN WESTERN SAHARA-MINURSO”	63/16

IV Propisi na osnovu zakona o Vojsci Crne Gore iz nadležnosti Ministarstva

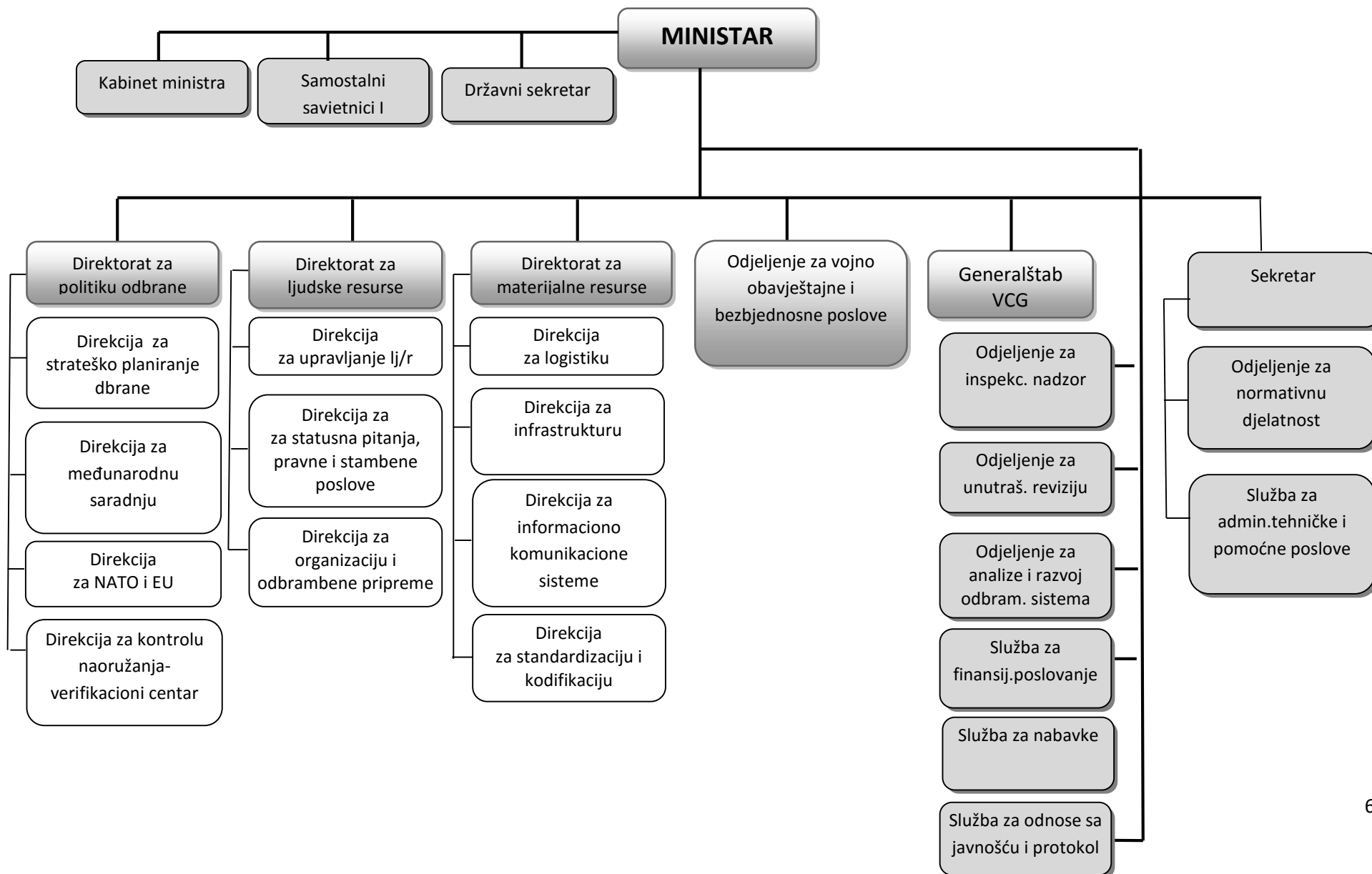
Red.broj	Naziv	„Službeni list Crne Gore”
1.	Pravilnik o dopuni pravilnika o načinu prevođenja profesionalnog vojnog lica iz jednog roda ili službe u drugi rod ili službu i proizvođenja civilnog lica u službi u Vojsci u profesionalno vojno lice, vojnika po ugovoru ili podoficira po ugovoru u podoficira ili oficira i podoficira ili oficira po ugovoru u oficira	59/19
2.	Pravilnik o obliku, sadržaju i postupku izdavanja vojne i posebne legitimacije	41/16
3.	Pravilnik o iznosu naknade licu u službi u Vojsci Crne Gore upućenom u inostranstvo radi obrazovanja, usavršavanja, obuke ili vojne vježbe	41/16
4.	Pravilnik o smještaju u Vojsci Crne Gore	41/16
5.	Pravilnik o ishrani u Vojsci Crne Gore	25/16
6.	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vršenja zdravstvene zaštite u Vojsci Crne Gore	51/16
7.	Pravilnik o uslovima u pogledu zdravstvene sposobnosti lica za prijem u službu u Vojsci Crne Gore i sastavu i načinu rada vojnoljekarske komisije	31/16
8.	Pravilo službe Vojske Crne Gore	Objavljeno na oglasnoj tabli ministarstva

V Mišljenja na sporazume (memorandume) zakone i podzakonske akte

Red.broj	Naziv	Obrađivač
1.	Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Ujedinjenog kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i Ministarstva odbrane Crne Gore o unaprjeđivanju bilateralne vojne saradnje u okviru sektora bezbjednosti	Direktorat za politiku odbrane
2.	Nacrt memoranduma o razumijevanju za funkcionisanje Balkanske medicinske jedinice (BMTF)	Direktorat za politiku odbrane
3.	Nacrt sporazuma o aranžmanima zemlje domaćina o statusu stalne organizacije Balkanske medicinske namjenske jedinice i njenog osoblja	Direktorat za politiku odbrane
4	Nacrt tehničkog sporazuma između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Francuske u vezi sa pružanjem logističke podrške crnogorskom vojnom osoblju	Direktorat za politiku odbrane
5.	Nacrt Anexa Protokola za vojnu obuku između Republike Makedonije i Ministarstva odbrane Crne Gore o obrazovanju kadeta iz Crne Gore na Vojnoj akademiji „General Mihaolo Apostolski“ u Republici Makedoniji.	Direktorat za politiku odbrane
6.	Predlog sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji u oblasti odbrambene industrije	Direktorat za politiku odbrane
7.	Mišljenje na pristupanje Crne Gore Ženevskom protokolu o zabrani hemijskog i biološkog oružja	Direktorat za politiku odbrane
8.	Nacrt memoranduma o razumijevanju između RACVIAC-a i ResPRAe	Direktorat za politiku odbrane
9	Nacrt moranduma o razumijevanju u oblasti odnosa sa javnošću između Ministarstva odbrane između Ministarstva odbrane Republike Makedonije i Ministarstva odbrane Republike Albanije, Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine, Ministarstva odbrane Republike Hrvatske, Ministarstva odbrane Crne Gore, Ministarstva odbrane Republike Srbije i Ministarstva odbrane Republike Slovenije	Direktorat za politiku odbrane
10.	Nacrt sporazuma između Ministarstva odbrane Republike Francuske i Ministrstva odbrane Crne Gore u vezi sa pružanjem logističke podrške vojnom osoblju koje učestvuje u operaciji „EU NAVFOR-ATALANTA“	Direktorat za politiku odbrane
11.	Predlog sporazuma između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Hrvatske o obrazovanju kadeta Ministarstva odbrane u Republici Hrvatskoj na preddiplomskim sveučilišnim studijama „ Vojno vođenje i upravljanje“ i „ Vojno inženjerstvo“ Sveučilišta u Zagrebu	Direktorat za politiku odbrane
12.	Mišljenje na Predlog uredbe o načinu održavanja reda u lukama	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

Prilog 5

ORGANIZACIONA STRUKTURA MINISTARSTVA ODBRANE

CRNA GORA
Direkcija za zaštitu tajnih podataka

IZVJEŠTAJ O RADU
Direkcije za zaštitu tajnih podataka za 2016.godinu

Podgorica, mart 2016. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
I NORMATIVNI POSLOVI	4
II DOZVOLE ZA PRISTUP TAJNIM PODACIMA	4-5
Dozvole za pristup tajnim podacima za fizička lica	4-5
Dozvole za pristup tajnim podacima za pravna lica	5
III MJERE ZAŠTITE TAJNIH PODATAKA	5-7
III-1 Fizičke mjere zaštite tajnih podataka	5
III-1 Informatičke mjere zaštite tajnih podataka	6
Informacioni sistem za razmjenu domaćih tajnih podataka	6
Sistem za prenos NATO tajnih podataka	6
Obuka	7
Saradnja sa drugim organima	7
Nabavke	7
IV NATO I EU	7-12
IV-1. NATO Pravni okvir za saradnju	8
Način razmjene NATO tajnih podataka	8-9
Razmjena NATO tajnih podataka	9
Razmjena nacionalnih tajnih podataka sa Misijom Crne Gore pri NATO u Briselu	9
Bezbjednost komunikacija	10
Sertifikati za pristup NATO tajnim podacima	10
NATO NOS inspeksijska kontrola	10-11
PARP	11
IV-2. EVROPSKA UNIJA	11-12
Pravni okvir za saradnju	11
EU pregovori - Poglavlje 31 – Vanjska bezbjednosna i odbrambena politika	11
Razmjena EU tajnih podataka	11-12
V MEĐUNARODNA SARADNJA	12-13
Bilateralna saradnja	12-13

VI	MEĐURESORSKA SARADNJA	13-15
VII	SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	15
VIII	OBUKE IZ OBLASTI TAJNIH PODATAKA	15
	Stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Direkcije	15-16
IX	ORGANIZACIJA DIREKCIJE	16-17
X	INSPEKCIJSKI NADZOR	17
XI	BUDŽET	17
XII	FINANSIJSKO UPRAVLJANJE I KONTORLA	18
XIII	JAVNOST RADA	18

UVOD

Izveštajem o radu Direkcije za zaštitu tajnih podataka obuhvaćen je pregled najvažnijih aktivnosti Direkcije u 2016. godini u vezi sa izradom propisa iz oblasti tajnih podataka i opštih akata Direkcije, izdavanjem dozvola za pristup tajnim podacima i NATO sertifikata za pristup NATO tajnim podacima, razmjenom tajnih podataka sa NATO i Evropskom unijom, pristupnim pregovorima za članstvo u NATO, EU pregovorima za Poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, izvršavanjem i analizom Partnerskih ciljeva (PARP), aktivnostima na polju međunarodne saradnje naročito u pogledu zaključivanja međudržavnih bilateralnih sporazuma o razmjeni i zaštiti tajnih podataka, međuresorskom saradnjom i saradnjom sa nevladinim organizacijama, obukama iz oblasti tajnih podataka i unapređenjem sistema obuke, stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem službenika Direkcije, unutrašnjom organizacijom Direkcije i njenim funkcionisanjem, inspekcijskim nadzorom nad sprovođenjem Zakona o tajnosti podataka i primjenom međunarodnih ugovora o razmjeni i zaštiti tajnih podataka, izvršenjem budžeta, sprovođenjem finansijskog upravljanja i kontrole i pružanjem obavještenja o radu Direkcije putem sredstava javnog informisanja.

I **NORMATIVNI POSLOVI**

U ovom izvještajnom periodu Direkcija je pripremila Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma između strana Sjevernoatlantskog ugovora o saradnji vezanoj za atomske podatke s Tajnim tehničkim dodatkom sporazumu između strana Sjevernoatlantskog ugovora o saradnji vezano za atomske podatke i Povjerljivim sigurnosnim dodatkom sporazumu između strana Sjevernoatlantskog ugovora o saradnji vezano za atomske podatke, Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma između strana Sjevernoatlantskog ugovora o bezbjednosti podataka i Predlog Zakona o potvrđivanju Protokola kojim se mijenja i dopunjava bezbjednosnih dodatak Sporazumu između strana Sjevernoatlantskog ugovora o saradnji vezanoj za atomske podatke, radi usvajanja i potvrđivanja.

Takođe, Direkcija je učestvovala u davanju mišljenja na predloge zakona i podzakonskih akata koje su pripremali drugi organi, kao i mišljenja na predloge memoranduma i sporazuma o saradnji koji su uključivali odredbe o razmjeni i zaštiti tajnih podataka.

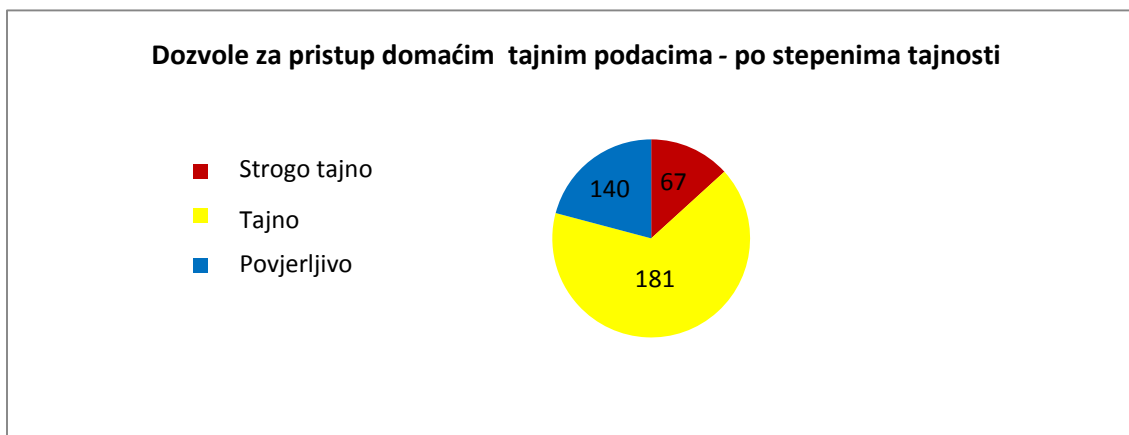
II **DOZVOLE ZA PRISTUP TAJNIM PODACIMA**

Dozvole za pristup tajnim podacima za fizička lica

Direkcija za zaštitu tajnih podataka, u skladu sa Zakonom, nadležna je za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima stepena tajnosti STROGO TAJNO, TAJNO i POVJERLJIVO.

U 2016. godini, izdato je ukupno 461 dozvola, od čega 67 za pristup tajnim podacima stepena tajnosti STROGO TAJNO, 181 za pristup tajnim podacima stepena tajnosti TAJNO i 140 za pristup tajnim podacima stepena tajnosti POVJERLJIVO.

U 2016. godini, podneseno je 69 zahtjeva za produženje važenja dozvole za pristup tajnim podacima.

Dozvole za pristup tajnim podacima za pravna lica

U 2016. godini izdate su dvije dozvole za pristup tajnim podacima pravnom licu, jedna za stepen tajnosti TAJNO, a druga za stepen POVJERLJIVO.

III MJERE ZAŠTITE TAJNIH PODATAKA

III-1 Fizičke mjere zaštite tajnih podataka

U skladu sa propisima o tajnosti podataka, NATO i EU standardima koji regulišu oblast fizičke zaštite tajnih podataka, Direkcija za zaštitu tajnih podataka je implementirala mjere fizičke zaštite u Centralnom registru tajnih podataka, kao i u prostorijama u kojima je smještena Direkcija.

Direkcija je nastavila sa unapređenjem mjera zaštite bezbjednosnih zona koje će se koristiti nakon prijema Crne Gore u NATO, čiju su ocjenu ispunjenosti verifikovali NATO ekspertske timovi.

Uredbom o bližim uslovima i načinu sprovođenja administrativnih i fizičkih mjera zaštite tajnih podataka, koja je stupila na snagu u oktobru 2015. godine, propisana je obavezna bezbjednosna procjena ugroženosti i standardi fizičke zaštite za objekte, prostorije i prostore u kojima se čuvaju, koriste i obrađuju tajni podaci, kao i sistem bodovanja mjera fizičke zaštite.

Direkcija je u 2016. godini nastavila sa pružanjem pomoći i kontrolom implementacije mjera fizičke zaštite u organima koji rade sa tajnim podacima, i to u: Ministarstvu vanjskih poslova, Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore, Skupštini Crne Gore, Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije.

Implementacija svih navedenih mjera je potvrđena od strane eksperata NATO Kancelarije za bezbjednost (NOS) putem inspeksijskih kontrola počev od 2008. godine do danas, kao i posjetama ekspertske timova NATO u predpristupnom periodu.

III-2 Informatičke mjere zaštite tajnih podataka

Informacioni sistem za razmjenu domaćih tajnih podataka

Na osnovu Sporazuma o saradnji između Direkcije za zaštitu tajnih podataka, Ministarstva odbrane i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, od maja do avgusta 2016. godine projektovan je informacioni sistem za prenos domaćih tajnih podataka na relaciji Podgorica - Brisel putem zaštićenog elektronskog kanala. U septembru 2016. godine, u saradnji Direkcijom za zaštitu tajnih podataka, Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije i Agencijom za nacionalnu bezbjednost u Misiji Crne Gore pri NATO u Briselu implementiran je ovaj informacioni sistem, kao i lokalna offline mreža za potrebe kreiranja i obrade domaćih tajnih podataka.

Do kraja 2016. godine kroz ovaj informacioni sistem uspostavljena je i testirana zaštićena elektronska komunikacija između Misije Crne Gore pri NATO u Briselu i registara u Ministarstvu odbrane, Ministarstvu vanjskih poslova i Direkciji za zaštitu tajnih podataka, a od januara 2017. godine sva elektronska komunikacija po pitanju dostave domaćih tajnih podataka do i uključujući stepen tajnosti POVJERLJIVO odvija se isključivo upotrebom ovog informacionog sistema. U drugoj fazi ovog projekta planirano je povezivanje Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore i Agencije za nacionalnu bezbjednost, a kasnije bilo koje institucije kod koje postoji interes da putem ovog informacionog sistema razmjenjuje domaće tajne podatke. Realizacijom ovog projekta Direkcija za zaštitu tajnih podataka je uspostavila osnov jedinstvenog komunikaciono-informacionog sistema za razmjenu domaćih tajnih podataka između državnih organa Crne Gore, do i uključujući stepen tajnosti POVJERLJIVO.

Sistem za prenos NATO tajnih podataka - NS WAN

Direkcija za zaštitu tajnih podataka je od maja 2016. godine koordinirala pripremnim radnjama za uvođenje NS WAN informacionog sistema u Crnoj Gori. Odrađene su pripremnne aktivnosti za uspostavljanje MAIN POP lokacije u Direkciji za zaštitu tajnih podataka (glavni NS WAN informaciono-komunikacioni čvor između Crne Gore i Brisela) i date su preporuke za uvođenje krakova NS WAN sistema u Ministarstvu vanjskih poslova i Vazduhoplovnom operativnom centru VCG - VOC (Mini POP lokacije). Odrađene su i pripremnne aktivnosti na uspostavljanju NDA lokacije (no-lone zona za potrebe skladištenja kriptu materijala). U sklopu pripremnih radnji za uvođenje NS WAN obavljeno je više ekspertskih posjeta, koordiniranih od strane Direkcije za zaštitu tajnih podataka, po pitanju uvođenja komunikacionog linka (British Telecom i NCIA u oktobru 2016. godine), kao i po pitanju fizičkih i TEMPEST mjera zaštite (NCIA u novembru i decembru 2016. godine).

Obuka

U septembru 2016. godine, direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka učestvovao je u okviru 6S Inicijative na seminaru po pitanju akreditacije komunikaciono informacionih sistema (SAA) u Kranju.

U novembru 2016. godine u NCIA školi u Latini tri lica iz Crne Gore završila su Crypto Custodian obuku (službenik INFOSEC-a iz Direkcije za zaštitu tajnih podataka, službenik Ministarstva odbrane i jedno lice iz Vojske Crne Gore).

Saradnja sa drugim organima

U realizaciji implementacije informaciono-komunikacionog sistema za razmjenu domaćih tajnih podataka, kao i na Projektu uspostavljanja offline lokalne mreže u Misiji Crne Gore pri NATO, Direkcija za zaštitu tajnih podataka je tijesno sarađivala sa IT kolegama iz Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva odbrane, Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije i Agencije za nacionalnu bezbjednost. Po pitanju pripremnih radnji za uvođenje NS WAN sistema ostvarena je kvalitetna saradnja sa Ministarstvom odbrane.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka je uzela aktivno učešće u radu multiresorske radne grupe (MO, MIDT, ANB, MUP, DZTP) na predlaganju pravne regulative potrebne za uspostavljanje SAA funkcionalnosti Direkcije za zaštitu tajnih podataka.

Nabavke

Nabavljena je serverska i softverska infrastruktura za potrebe uspostavljanja jedinstvenog komunikaciono-informacionog sistema za razmjenu domaćih tajnih podataka, kao i informatička oprema (kompjuteri, štampači) za kancelarijsko poslovanje Direkcije za zaštitu tajnih podataka.

IV NATO I EU

Najznačajnija dužnost Direkcije u vezi sa tajnim podacima NATO i EU je ta što Direkcija vrši poslove bezbjednosnog organa za koordinaciju i sprovođenje bezbjednosne politike NATO i EU u Crnoj Gori, u cilju obezbjeđivanja adekvatnog nivoa zaštite tajnih podataka (NSA - National Security Authority) i izdavanje NATO i EU sertifikata za pristup NATO i EU tajnim podacima koji se prosleđuju korisnicima NATO i EU tajnih podataka u Crnoj Gori.

Za ostvarivanje razmjene i zaštite NATO i EU tajnih podataka, ustanovljeni su i vode se Centralni registar NATO i EU tajnih podataka u Direkciji za zaštitu tajnih podataka i Podregistri tajnih podataka u Misiji Crne Gore pri NATO i Stalnoj misiji Crne Gore pri EU u Briselu i Komandi združenih snaga SHAPE u Monsu.

Podregistri tajnih podataka predstavljaju prvu tačku prijema NATO i EU tajnih podataka, odakle se tajni podaci distribuiraju Centralnom registru Direkcije za potrebe državnih organa u Crnoj Gori.

Distribucija tajnih podataka iz Centralnog registra prema državnim organima, korisnicima NATO i EU tajnih podataka, vrši se u okviru registara tajnih podataka uspostavljenih u državnim organima.

IV-1. NATO Pravni okvir za saradnju

Sporazum o bezbjednosti informacija koji je zaključen između Crne Gore i NATO, aprila 2007. godine, a sertifikovan novembra 2008. godine, predstavlja pravni okvir za saradnju u oblasti tajnih podataka i obezbjeđuje primjenu standarda za razmjenu i zaštitu NATO tajnih podataka. Nakon pristupanja Crne Gore NATO-u ovaj sporazum će se zamijeniti novim Sporazumom između strana Sjevernoatlantskog ugovora o bezbjednosti podataka.

Način razmjene NATO tajnih podataka

Razmjena NATO tajnih podataka, u papirnoj formi, vrši se preko posebno obučene i bezbjednosno provjerene kurirske službe Direkcije i zahtijeva kurirske aranžmane na relaciji Podgorica – Brisel.

Elektronska razmjena NATO tajnih podataka vrši se putem kriptografskog sistema za zaštitu tajnih podataka, odobrenog od strane NATO Kancelarije za bezbjednost – NOS, (kripto - softver PEM HEART, koji je u upotrebi od novembra 2009. godine) i sistema kripto - telefona (Motorola). Nakon pristupanja Crne Gore NATO-u ovi sistemi biće zamijenjeni novim, odnosno preći će se na NATO sistem i kriptografsku komunikaciono-informacionu mrežu NATO secret wide area network (NS WAN), poznatiji kao sistem MINERVA.

U skladu sa zaključenim Sporazumom o saradnji između Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva odbrane i Direkcije za zaštitu tajnih podataka na realizaciji Projekta uspostavljanja informacionog sistema za zaštićenu elektronsku razmjenu nacionalnih tajnih podataka većih stepena tajnosti, u junu 2016. godine uspostavljen je sistem za elektronsku

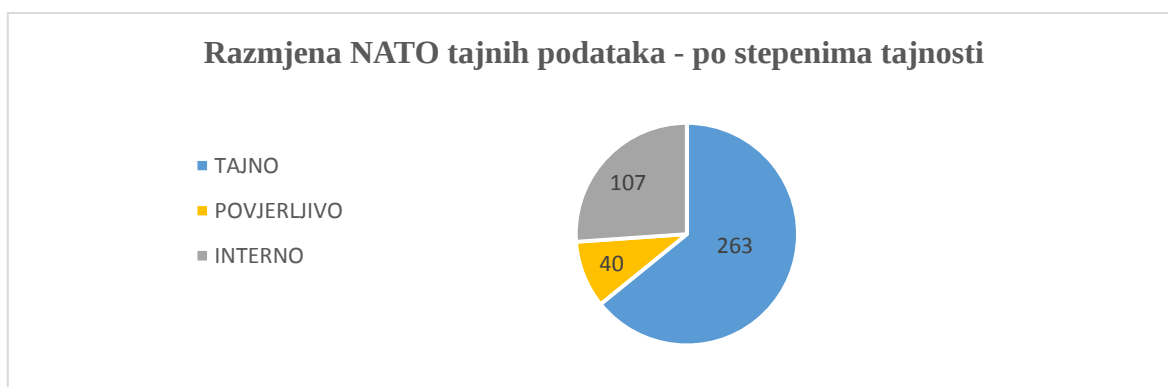
razmjenu nacionalnih tajnih podataka između Misije Crne Gore pri NATO i navedenih organa.

Redovnu zamjenu kriptu ključeva za prenos NATO tajnih podataka u elektronskoj formi vrše predstavnici NATO SITCEN, koji su tim povodom u maju i junu 2016. posjetili Direkciju i izvršili redovni brifing lica koja rade na kriptotelefonima za razmjenu NATO tajnih podataka.

Razmjena NATO tajnih podataka

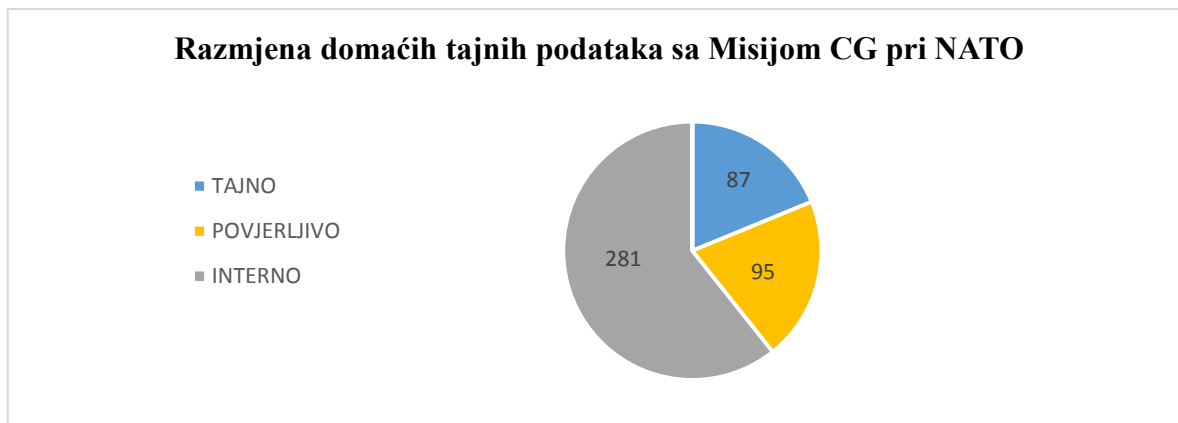
U skladu sa navedenim Sporazumom, u kontinuitetu se odvija razmjena tajnih podataka sa NATO koja je otpočela nakon upućivanja prvog kontingenta crnogorskih vojnika u mirovnu misiju ISAF u Avganistanu.

U 2016. godini razmijenjeno je ukupno 410 NATO tajnih podataka različitih stepena tajnosti, od čega 263 stepena tajnosti TAJNO, 40 stepena tajnosti POVJERLJIVO i 107 stepena tajnosti INTERNO.

Razmjena nacionalnih tajnih podataka sa Misijom Crne Gore pri NATO u Briselu

U 2016. godini razmijenjena su ukupno 463 tajna podatka različitih stepena tajnosti, od čega 87 stepena tajnosti TAJNO, 95 stepena tajnosti POVJERLJIVO i 281 stepena tajnosti INTERNO.

Bezbjednost komunikacija

U 2016. godini, nastavljena je elektronska razmjena glasovnih/pisanih NATO tajnih podataka putem sigurnih krypto-komunikacionih sistema, na relaciji Brisel - Podgorica - Avganistan.

Sistem Motorola za prenos tajnih podataka do i uključujući stepen „TAJNO”, na relaciji Podgorica - Avganistan, više se ne koristi zbog prelaska NATO na novu tehnologiju, tako da je u 2016. godini bio u upotrebi samo sistem PEM HEART za prenos tajnih podataka stepena tajnosti „INTERNO”.

Na relaciji Podgorica - Brisel i dalje su u upotrebi oba sistema za prenos tajnih podataka, do i uključujući stepen tajnosti „TAJNO”.

Sertifikati za pristup NATO tajnim podacima

Za pristup NATO tajnim podacima koji se prosleđuju Crnoj Gori, kao i za učešće na određenim NATO aktivnostima (konferencijama, sastancima, kursevima, obukama, vježbama, radionicama i sl.) na kojima se razmatraju NATO tajni podaci, neophodno je posjedovanje NATO sertifikata.

U skladu sa Sporazum o bezbjednosti informacija sa NATO, Direkcija je organ nadležan za izdavanje NATO sertifikata za pristup NATO tajnim podacima i u 2016. godini izdala je 105 stalnih NATO sertifikata.

Budući da je Sporazum sertifikovan do i uključujući nivo TAJNO sertifikati za pristup NATO tajnim podacima izdaju se najviše do i uključujući nivo TAJNO.

NATO NOS inspeksijska kontrola

NATO tajni podaci prosljeđeni Crnoj Gori čuvaju se u Centralnom registru Direkcije, koriste u skladu sa propisanim bezbjednosnim standardima i podliježu redovnoj godišnjoj kontroli NATO Kancelarije za bezbjednost – NOS.

Budući da je u februaru 2015. godine izvršena prva redovna godišnja kontrola od strane eksperata NATO Kancelarije za bezbjednost, a druga - vanredna kontrola u novembru iste godine, neposredno prije upućivanja pozivnice za članstvo u NATO, u 2016. godini nije vršena NATO NOS kontrola. Ovim kontrolama podliježe kako Direkcija za zaštitu tajnih podataka tako i drugi bezbjednosni organi u Crnoj Gori koji koriste NATO tajne podatke.

Pored kontrole od strane NATO Kancelarije za bezbjednost – NOS, NATO tajni podaci koji se dostavljaju državnim organima na korišćenje podliježu i inspeksijskoj kontroli Direkcije.

Rukovanje NATO tajnim podacima u podregistrima tajnih podataka u Briselu i Monsu takođe je predmet inspeksijskih kontrola Direkcije, tako da je u februaru 2016. godine izvršena kontrola Podregistra tajnih podataka u Misiji Crne Gore pri NATO.

PARP

Direkcija za zaštitu tajnih podataka odgovorna je za realizaciju Partnerskog cilja "Nacionalni program za bezbjednosnu saradnju sa NATO" (G-0016), koji je NATO ocijenio visokoprioritetnim za Crnu Goru budući da članovi Alijanse treba da garantuju da su ispunjeni zakonski i praktični uslovi za zaštitu NATO tajnih podataka u skladu sa NATO bezbjednosnom politikom. U tom cilju, redovno se vrše analize Partnerskog cilja i dostavljaju izvještaji o realizaciji preduzetih aktivnosti. U martu 2016. godine nosioci PARP aktivnosti, uključujući i predstavnike Direkcije, učestvovali su na sastanku sa NATO na kome je vršena analiza aktivnosti Partnerskih ciljeva.

IV-2. EVROPSKA UNIJA

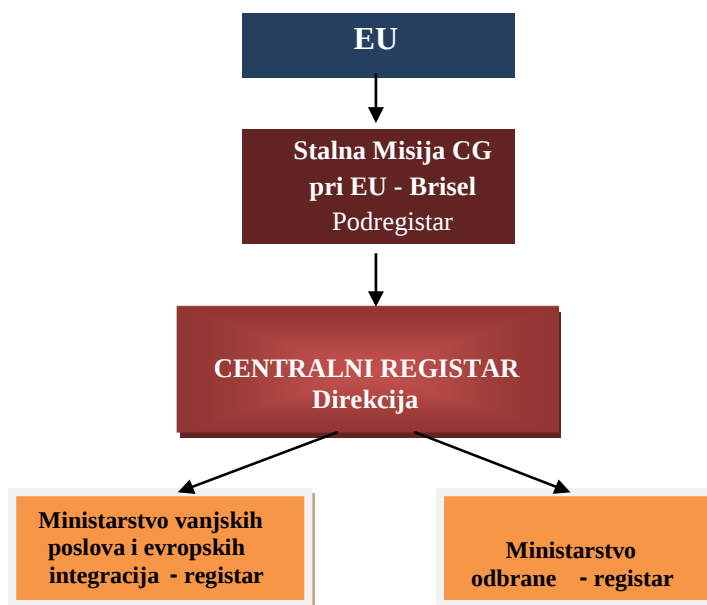
Pravni okvir za saradnju

Sporazum o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu tajnih podataka zaključen između Crne Gore i Evropske Unije (septembra 2010. godine) i Bezbjednosni aranžmani za implementaciju Sporazuma (iz februara 2011. godine) predstavljaju pravni okvir za saradnju u oblasti tajnih podataka i obezbjeđuju primjenu standarda prilikom razmjene i zaštite tajnih podataka iz oblasti zajedničke vanjske, bezbjednosne i odbrambene politike.

EU PREGOVORI - Poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

Direktor Direkcije, kao član radne grupe za Poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, aktivno je učestvovao u radu sjednica u cilju realizacije obaveza koje proističu iz Programa pristupanja CG Evropskoj uniji (PPCG). U 2016. godini nastavilo se sa izvještavanjem o realizaciji obaveza iz PPCG, za period 2014-2018. godine. Sve obaveze iz PPCG Direkcija je realizovala u propisanim rokovima.

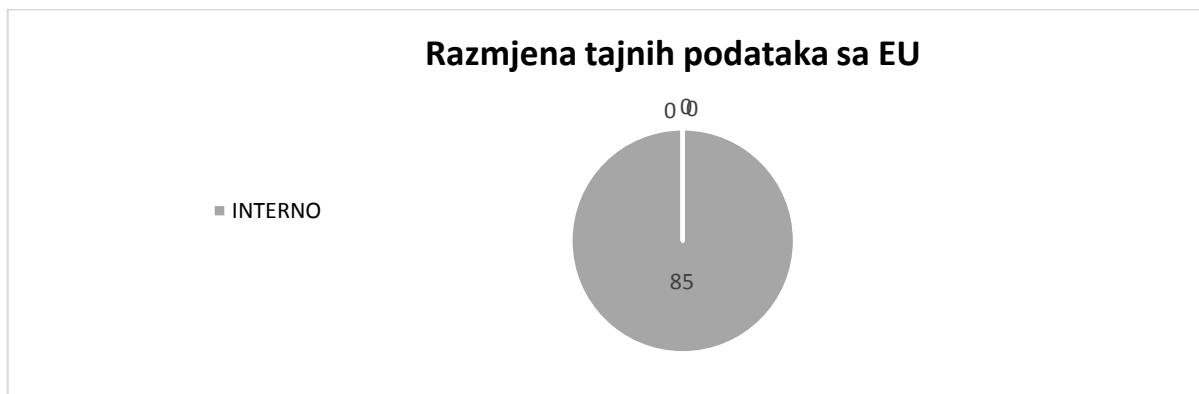
Razmjena EU tajnih podataka

Tajni podaci koji su u 2016. godini razmjenjivani sa EU odnosili su se na podatke o angažovanju pripadnika Vojske Crne Gore u pomorskoj mirovnoj operaciji "EU NAVFOR – ATALANTA" u somalijskim vodama, praćenju aktivnosti i bezbjednosti njihovog učešća u

operaciji, kao i na podatke o angažovanju pripadnika Vojske Crne Gore u EUTM misiji u Republici Mali.

U 2016. godini, sa EU je razmijenjeno ukupno 85 tajnih podataka stepena tajnosti "INTERNO".

V MEĐUNARODNA SARADNJA

Bilateralna saradnja

Direkcija za zaštitu tajnih podataka ostvarivala je i koordinirala međunarodnu saradnju u oblasti razmjene i zaštite tajnih podataka i na osnovu odluka Vlade Crne Gore zaključivala međunarodne sporazume o međusobnoj razmjeni i zaštiti tajnih podataka.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka je u 2016. imala veliki broj aktivnosti u oblasti međunarodne saradnje. U okviru saradnje sa NATO, kao jedne od prioriternih aktivnosti Direkcije, početkom 2016. godine predstavnici Direkcije su bili dio delegacije Crne Gore koja je uspješno okončala pristupne pregovore Crne Gore i NATO, koji su uslijedili nakon poziva za članstvo upućenog Crnoj Gori 2. decembra 2015. godine.

Tokom 2016. godine Direkcija je imala veći broj aktivnosti i na planu regionalne saradnje, u okviru dvije regionalne inicijative 6S i SEENSA. U saradnji sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC), Direkcija za zaštitu tajnih podataka je organizovala i bila domaćin šeste Konferencije nacionalnih bezbjednosnih organa za zaštitu tajnih podataka (NSA) zemalja jugoistočne Evrope (SEENSA). Konferencija je održana u Podgorici 29. septembra 2016. godine.

U okviru 6S Regionalne inicijative za saradnju Nacionalnih bezbjednosnih organa za zaštitu tajnih podataka (NSA), u periodu od 13.-14. decembra 2016. godine u Sarajevu je održan redovni godišnji sastanak direktora NSA. Tokom sastanka je još jednom potvrđena potreba za regionalnim rješavanjem pitanja iz zajedničke nadležnosti kao i posvećenost za pronalaženje rješenja unutar NSA organa okupljenih u okviru ove Inicijative. U okviru ove Inicijative u Skoplju je 25. februara 2016. godine održana radionica na temu "Elementi rizika u oblasti bezbjednosti lica: prepoznavanje i sprečavanje", dok je u periodu od 05. do 07. septembra održan sastanak ekspertske radne grupe na temu "Sertifikacija / KIS za tajne podatke".

Direkcija za zaštitu tajnih podataka je tokom 2016. godine potpisala niz bilateralnih sporazuma o razmjeni i zaštiti tajnih podataka kojima je stvoren pravni osnov za razmjenu tajnih podataka između država, utvrđeni ekvivalenti stepena tajnosti, mjere zaštite tajnih podataka, postupci prilikom zaključivanja povjerljivih ugovora kao i posjete koje obuhvataju pristup tajnim podacima.

U periodu od 24. do 26. maja 2016. godine, Direkcija za zaštitu tajnih podataka bila je domaćin predstavnicima Nacionalne kancelarije za bezbjednost (NSA) Kraljevine Španije. Tokom posjete direktor Direkcije g-din Savo Vučinić i direktor Nacionalne kancelarije g-din José De Blas Jiménez potpisali su Sporazum između Vlade Crne Gore i Kraljevine Španije o razmjeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka. Tokom posjete su dogovorene i konkretne aktivnosti po pitanju saradnje u oblasti INFOSECA.

Takođe, 7. oktobra 2016. godine direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka Crne Gore, g-din Savo Vučinić, i g-din László TASNÁDI, Državni sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova Mađarske potpisali su bilateralni Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Mađarske o razmjeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka.

U ovom izvještajnom periodu Direkcija za zaštitu tajnih podataka nastavila je pregovore o zaključivanju bilateralnih sporazuma sa Sjedinjenim Američkim Državama i Saveznom Republikom Njemačkom.

Tokom 2016. godine Direkcija je realizovala niz bilateralnih susreta. U periodu od 28. do 30. juna 2016. predstavnici Direkcije za zaštitu tajnih podataka posjetili su Ured vijeća za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske, kojom prilikom su i započeti pregovori o zaključivanju bilateralnog sporazuma. Od 24. do 26. oktobra 2016. godine u posjeti Direkciji boravili su predstavnici NSA Luksemburga, dok su od 28. do 30. decembra predstavnici Direkcije posjetili Kancelariju Saveta za nacionalnu bezbednost i zaštitu tajnih podataka Republike Srbije. Tokom ovih susreta predstavnici bezbjednosnih organa imali su priliku da se upoznaju sa pojedinačnim sistemima zaštite tajnih podataka i tom prilikom su dogovorili otpočinjanje pregovora za zaključivanje bilateralnih sporazuma o razmjeni i zaštiti tajnih podataka.

VI MEĐURESORSKA SARADNJA

U okviru međuresorske saradnje, predstavnik Direkcije je zastupljen u radu Nacionalnog operativnog tima za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2015-2018. i Akcionog plana 2015-2016. godine, zatim u Radnoj grupi za Poglavlje 31–pregovori sa EU i Interresornoj komisiji za članstvo u NATO.

U izvještajnom periodu, Direkcija je sarađivala sa Generalnim sekretarijatom Vlade Crne Gore, Specijalnim državnim tužilaštvom, Ministarstvom odbrane i Vojskom Crne Gore, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Upravom policije, Ministarstvom vanjskih poslova, Ministarstvom finansija, Agencijom za nacionalnu bezbjednost, Agencijom za sprječavanje korupcije, Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Upravom za javne nabavke, Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Upravom

za kadrove i dr. organima i saradnja se odvijala intenzivno a najviše po pitanju implementacije mjera zaštite tajnih podataka neophodnih u radu sa tajnim podacima.

U okviru saradnje sa Ministarstvom odbrane, Direkcija je imala aktivnu saradnju sa fokusom na implementaciju Zakona o tajnosti podataka, davanje mišljenja i sugestija na sporazume u oblasti odbrane u odnosu na odredbe kojima su regulisani tajni podaci, redovno dostavljanje izvještaja o realizaciji zaključaka Vlade Crne Gore i sl.

Saradnja sa Generalnim sekretarijatom Vlade Crne Gore, Specijalnim državnim tužilaštvom, Vojskom Crne Gore, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Upravom policije, Ministarstvom vanjskih poslova i Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma u najvećim dijelu se odnosila na implementaciju propisa o tajnosti podataka.

Saradnja sa Ministarstvom vanjskih poslova odvijala se i po pitanju realizacije zajedničkih edukacionih seminara o bezbjednosnoj kulturi u radu državnih organa.

Saradnja sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost odvijala se najviše po pitanju vršenja bezbjednosnih provjera za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima, izrade bezbjednosnih procjena ugroženosti, pregleda protiv prisluškivanja i pregleda od kompromitujućeg elektromagnetnog zračenja - TEMPEST.

Saradnja sa Ministarstvom finansija odvijala se po pitanju realizacije budžeta, davanja saglasnosti o obezbijedenim finansijskim sredstvima za popunu radnih mjesta u Direkciji, dostavljanju izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola u Direkciji, izradi izvještaja o stanju duga Direkcije, izradi nedostajućih internih pravila i procedura i ažuriranje postojećih.

Saradnja sa Agencijom za sprječavanje korupcije odvijala se po pitanju sprovođenja Plana integriteta i određivanja lica za prijem i postupanje po prijavi zviždača.

Saradnja sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama odvijala se kroz implementaciju aplikacije elektronskog dostavljanja podataka o rješavanju zahtjeva za slobodan pristup informacijama i zaštitu ličnih podataka

Direkcija je nastojala da na svojoj internet stranici redovno objavljuje informacije koje zahtijevaju proaktivni pristup, vodeći računa o zaštiti ličnih podataka i podataka koji su označeni stepenom tajnosti.

Saradnja sa Upravom za javne nabavke odvijala se kroz dostavljanje Plana javnih nabavki, Izvještaja o javnim nabavkama, kao i Izvještaja o kršenju antikorupcijskih pravila.

Saradnja sa Upravom za kadrove odvijala se po pitanju organizovanja obuka iz oblasti tajnih podataka, stručnog usavršavanja zaposlenih u Direkciji, davanje mišljenja o primjeni novog ZUP-a, vođenja kadrovskog informacionog sistema (KIS), njegovog ažuriranja i dostavljanja izvještaja, prijavljivanja stručnog ispita, davanja mišljenja na akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, izradu Kadrovskog plana i sl.

VII SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Saradnja sa nevladinim organizacijama odvijala se kroz rješavanje zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka sarađivala je sa Savjetom za razvoj nevladinih organizacija Vlade Crne Gore, kroz dostavljanje izvještaja o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori 2014-2016.

VIII OBUKE IZ OBLASTI TAJNIH PODATAKA

U cilju stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika i profesionalnih vojnih lica te unapređenja znanja iz oblasti tajnih podataka, Direkcija za zaštitu tajnih podataka je u saradnji sa Upravom za kadrove realizovala šest seminara od kojih dva na temu “Primjena Zakona o tajnosti podataka i informatička zaštita tajnih podataka” i četiri trodnevna seminara na temu “Bezbjednosna kultura u radu državnih organa” na kojima su kao predavači učestvovali i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva odbrane, Agencije za nacionalnu bezbjednost i dr., koje je u 2016. godini pohađalo 135 lica.

Unaprijeđen je sistem obuke iz oblasti zaštite i rukovanja tajnim podacima na način što je, u okviru TAIEX instrumenata tehničke podrške, uspostavljena elektronska aplikacija za E-trening koja pruža mogućnost državnim službenicima za lakšim i savremenijim edukovanjem u ovoj oblasti. Ovaj oblik edukacije primijenjuje se na sva lica prije izdavanja dozvole za pristup tajnim podacima.

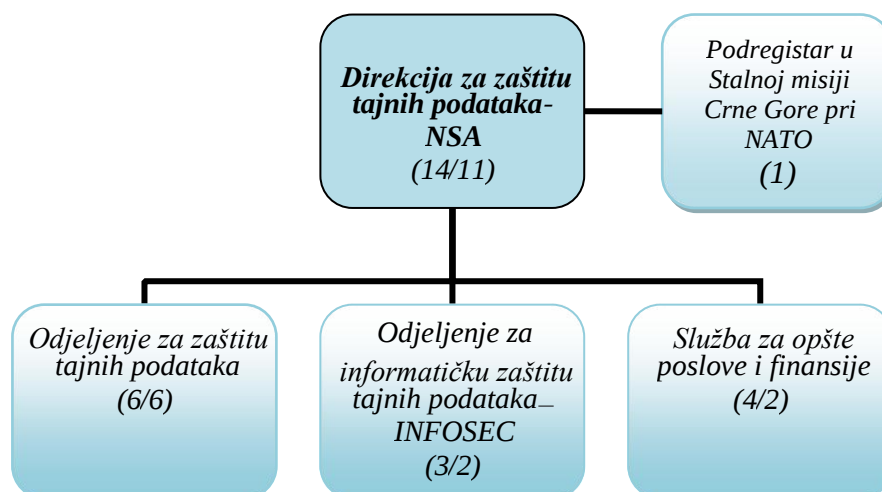
Stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Direkcije

U okviru Programa stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika, koji realizuje Uprava za kadrove, službenici Direkcije su pohađali niz seminara, obuka i kurseva koji su se odnosili na predstavljanje novog Zakona o upravnom postupku, javne nabavke, obuku za e Portal, prezentaciju aplikacije elektronskog dostavljanja podataka po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, Kadrovski plan, analizu potreba za stručnim usavršavanjem državnih službenika i namještenika i dr. Službenici Direkcije učestvovali su i na drugim obukama u zemlji i inostranstvu, kao što su: Radionica “Elementi rizika u oblasti bezbjednosti lica - prepoznavanje i sprječavanje” (Makedonija), Radionica o razvoju nacionalnih kapaciteta za sajber bezbjednost sa fokusom na mjesto i ulogu NSA u razvojnim kapacitetima za sajber bezbjednost (Makedonija), Crypto Custodian obuka u NCIA školi u Latini (Italija), Obuka o sajber bezbjednosti (Hrvatska), Seminar o akreditaciji komunikaciono-informacionih sistema (Slovenija), Ekspertski sastanak i radionica o industriskoj bezbjednosti (Srbija) i dr.

IX ORGANIZACIJA DIREKCIJE

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Direkcije za zaštitu tajnih podataka organizovane su tri organizacione jedinice, i to:

1. Odjeljenje za zaštitu tajnih podataka,
2. Odjeljenje za informatičku zaštitu tajnih podataka - INFOSEC i
3. Služba za opšte poslove i finansije.

U Odjeljenju za zaštitu tajnih podataka vrše se poslovi iz osnovne djelatnosti Direkcije koji se odnose na sprovođenje mjera zaštite tajnih podataka i kontrolu primjene mjera zaštite, inspeksijski nadzor nad sprovođenjem Zakona o tajnosti podataka i primjenom međunarodnih ugovora u oblasti razmjene i zaštite tajnih podataka, izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima i NATO sertifikata za pristup NATO tajnim podacima, evidentiranje NATO i EU tajnih podataka proslijeđenih Crnoj Gori, njihovu diseminaciju i razmjenu, izradu nacrtu zakona, podzakonskih i opštih akata iz oblasti tajnih podataka i staranje o usklađenosti sa Ustavom i pravnim sistemom Crne Gore i pravnom tekovinom EU, planiranje i ostvarivanje međunarodne saradnje, naročito u pogledu zaključivanja međudržavnih bilateralnih sporazuma o razmjeni i zaštiti tajnih podataka, sprovođenje obuka iz oblasti tajnih podataka i dr.

U Odjeljenju za informatičku zaštitu tajnih podataka - INFOSEC-u vrše se poslovi iz osnovne djelatnosti koji se odnose na primjenu mjera bezbjednosti za zaštitu tajnih podataka koji se primaju, obrađuju, prenose, čuvaju i arhiviraju u komunikaciono-informacionim sistemima i drugim elektronskim sistemima, od gubitka povjerljivosti, cjelovitosti ili dostupnosti.

U okviru ovog Odjeljenja ostvaruju se tri važne funkcije Direkcije koje se odnose na razmjenu i zaštitu tajnih podataka sa Sjevernoatlantskim savezom (NATO) i Evropskom unijom, i to: bezbjednost komunikacija za izbor, upravljanje i održavanje kriptografske opreme za prenos,

obradu i čuvanje tajnih podataka (NCSA), bezbjednosnu akreditaciju komunikaciono-informacionih sistema i procesa u kojima se koriste tajni podaci (SAA) i upravljanje materijalima za kriptografsku zaštitu tajnih podataka (NDA).

U Službi za opšte poslove i finansije vrše se poslovi koji se odnose na izradu pojedinačnih akata iz radnog odnosa, planiranje razvoja i upravljanje ljudskim resursima, materijalno i finansijsko poslovanje, javne nabavke, saradnju sa državnim organima, saradnju sa nevladinim organizacijama, Kadrovski informacioni sistem (KIS), kancelarijsko poslovanje, dostavu NATO i EU tajnih podataka i druge administrativno-tehničke poslove.

U Direkciji za zaštitu tajnih podataka sistematizovano je ukupno 14 radnih mjesta koja su u 2016. godini, pored direktora, bila popunjena je sa još 10 izvršilaca (od kojih je jedno profesionalno vojno lice upućeno iz Vojske Crne Gore na rad u Direkciju) i jednim službenikom koji je u skladu sa Sporazumu zaključenim između Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija i Direkcije upućen u Podregistar tajnih podataka u Misiji Crne Gore pri NATO u Briselu. Ovaj službenik upućen je radi obavljanja stručnih poslova prijema, evidencije i čuvanja NATO tajnih podataka primljenih u neposrednoj razmjeni sa NATO, te distribucije istih Centralnom registru Direkcije.

Nepopunjenost Direkcije u punom kapacitetu, posebno svih radnih mjesta u Odjeljenju za informatičku zaštitu tajnih podataka i Službi za opšte poslove i finansije otežavaju rad Direkcije.

Na osnovu analize postojećih ljudskih resursa, Kadrovskim planom Direkcije za zaštitu tajnih podataka za 2017. godinu utvrđene su potrebe za nedostajućim kadrom i dinamika popune upražnjenih radnih mjesta u predstojećem periodu.

X INSPEKCIJSKI NADZOR

U 2016. godini, od strane ovlašćenih službenika Direkcije, izvršena je inspekcijska kontrola u Specijalnom državnom tužilaštvu i Ministarstvu ekonomije, po pitanju primjene propisa iz oblasti tajnih podataka.

XI BUDŽET

Za finansiranje Direkcije u 2016. godini odobreno je 246.044,82 € budžetskih sredstava.

Od raspoloživih sredstava u iznosu od 246.044,82 € isplaćena su sredstva u iznosu od 199.450,94 €, što iznosi 81,06% i prenijete obaveze u iznosu od 279,36 €.

XII FINANSIJSKO UPRAVLJANJE I KONTORLA

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Direkcija je u dosadašnjem periodu sačinila 16 internih pravila i procedura za određene poslovne procese, a u cilju uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola u Direkciji, i to: Uputstvo o troškovima reprezentacije, Uputstvo za izradu zahtjeva

za dodjelu budžetskih sredstava, Uputstvo za izradu internih pravila/procedura koja se primjenjuju u Direkciji, Uputstvo o upoznavanju zaposlenih sa Etičkim kodeksom, Interno pravilo za obrazovanje radne grupe ili drugog oblika rada i Aneks u vezi primjene internog pravila, Uputstvo o komunikaciji sa medijima, Pravilnik o postupku javne nabavke neposrednim sporazumom, Uputstvo o korišćenju i raspolaganju inventarom i sredstvima za rad Direkcije, Uputstvo o uslovima i načinu korišćenja i potrošnji goriva putničkih i drugih vozila u vlasništvu Direkcije i Odluku o dodjeli službenog vozila na korišćenje, Odluka o ostvarivanju prava na nadoknadu troškova za korišćenje mobilnih telefona, Pravilnik o obračunu i isplati zarada, Uputstvo o postupku zasnivanja radnog odnosa u DZTP bez javnog oglašavanja, Uputstvo o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura.

Interna pravila i procedure sadrže opis procedure, ovlašćena lica i kontrolne mehanizme i sastavni su dio Knjige procedura za finansijsko upravljanje i kontrolu.

O sprovođenju finansijskog upravljanja i kontrole u 2016. godini, Direkcija je podnijela Godišnji izvještaj Ministarstvu finansija.

Poslovi unutrašnje revizije u Direkciji, u skladu sa Sporazumom, povjereni su Ministarstvu odbrane, odnosno Odjeljenju za unutrašnju reviziju Ministarstva. Ministarstvo odbrane podnosi Ministarstvu finansija Godišnji izvještaj o unutrašnjoj reviziji izvršenoj u Direkciji za zaštitu tajnih podataka.

XIII JAVNOST RADA

Direktor Direkcije redovno je izvještavao javnost o najznačajnijim pitanjima iz nadležnosti Direkcije za zaštitu tajnih podataka.

Direkcija je ažurno odgovarala na upućena pitanja medija.

Za potrebe javnosti rada, Direkcija je ažurirala internet stranicu, na adresi www.nsa.gov.me, na kojoj se nalaze propisi iz oblasti tajnih podataka i obrasci za njihovu primjenu, organizacija Direkcije, podaci o značajnim aktivnostima u okviru međunarodne saradnje, kao i druge informacije koje je, u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, organ vlasti dužan da objavi na internet stranici.